ETUI-REHS
European Trade Union Institute

RESEARCH
EDUCATION
HEALTH & SAFETY

Euroopa sotsiaalfond 2007-2013: Käsiraamat ametiühingutele

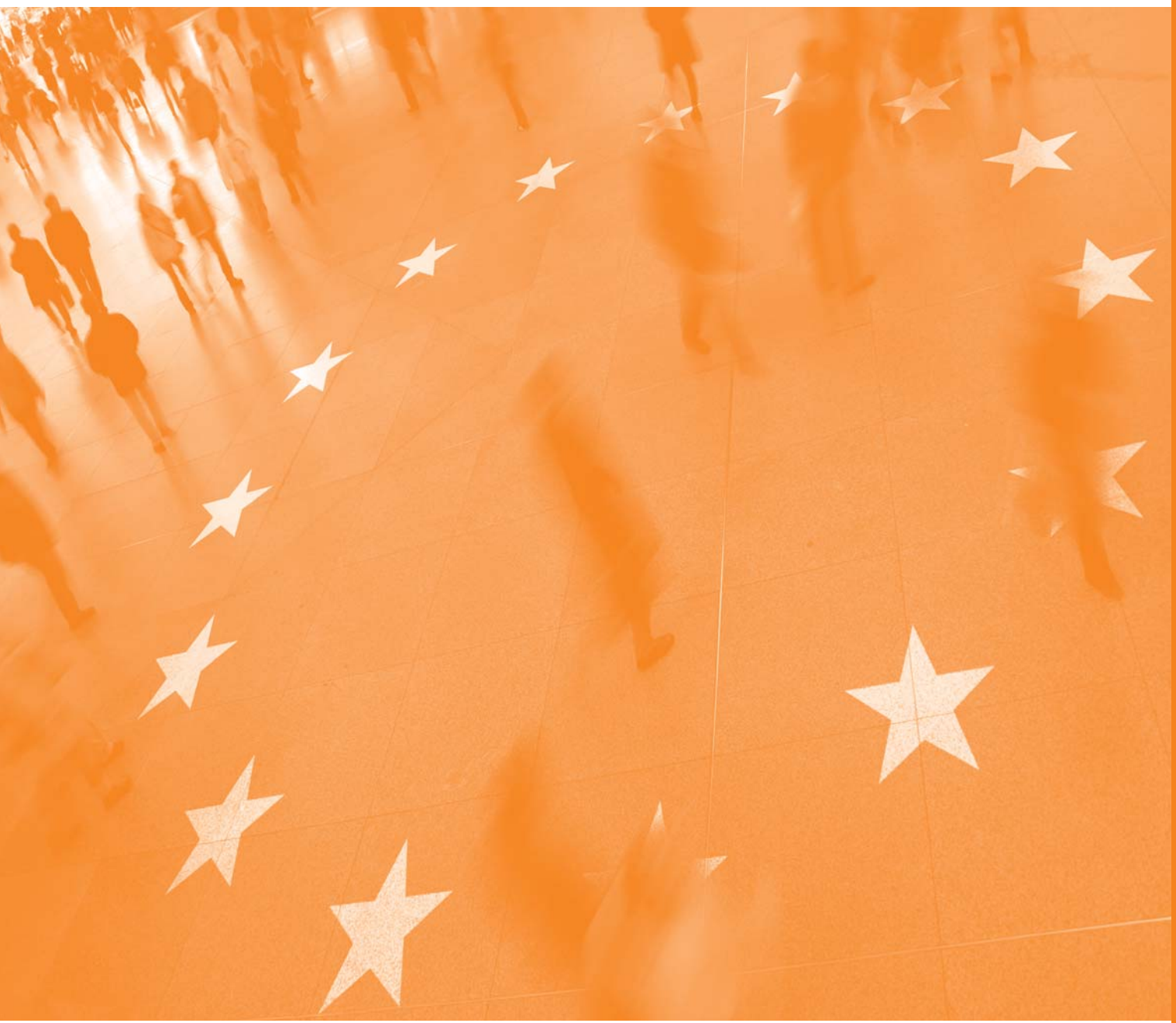

European Trade Union Confederation (ETUC)

ToGEthe®
SINCE 1957

Produced with financial support from the European Community

SISUKORD:

- Eessõna, John Monks, ETUCi peasekretär... 2
- Kuidas käsiraamatut kasutada, Jeff Bridgford, ETUI-REHS 3
- Struktuurifondid ja ETUCi strateegia, Józef Niemiec, ETUCi konföderaalsekretär 4
- Euroopa sotsiaalfond toetab sotsiaaldialoogi ja sotsiaalpartnereid, Dominique Be, Tööhõive ja Sotsiaalpoliitika peadirektoraat, Euroopa Komisjon 8
- Euroopa struktuurifondid 2007-2013 lühiülevaates (Refereeritud käsiraamatu "Ametiühingud ja rahvusvahelised projektid", 6.väljaanne) peatükist nr 13 11
- Partnerlus Euroopa sotsiaalfondis, Claude Denagtergal, ETUC 19
- Parimate tavade näited ESFi kasutamisest ametiühingute poolt (Alan Manning, TUC, Charlotta Krafft, SACO, Ornella Cilona, CGIL, Luis Galiano, UGT-E ja Paco Moreno, CC.OO.) 21

- **Lisad:** 47
  - EÜ võtmetekstid 2007-2013
  - Pedagoogiline materjal, mida kasutati ETUI-REHSi seminaril "ESFi rahastamisvahendite kasutamine ametiühinguprojektideks" 10-13.juuni 2007, ametiühingu koolituskeskuses Escuela Sindical Juan Muñiz Zapico Madriidis.
  - Kasulikud lingid

EESSÕNA

Käsiraamatu eesmärk on abistada erinevatesse ESFiga seotud komisjonidesse kaasatud ametiühinguesindajaid.

Käsiraamat teavitab viimastest muutustest nii ESFi kui ka teiste struktuurifondide tegevuse reguleerimises. Tutvustatakse ka partnerluse põhimõtet Euroopa Sotsiaalfondi raames. Lisatud on valim heade tavade näidetest ametiühingute poolt ESF rahastamisvahendite kasutamisel.

Me loodame, et käesolev väljaanne on kasulik abivahend ametiühinguorganisatsioonide kaasatuse suurendamiseks ühenduse struktuuripoliitikate ja eriti ESF meetmete ellurakendamisel.

Euroopa Ühenduse struktuuripoliitikate eesmärk on aidata vähendada erinevusi eri regioonide arengutasemes ja edendada ühenduses tööhõivet, võrdseid võimalusi, sotsiaalset sidusust ja ühtekuuluvust ja seega laiemas mõttes Euroopa sotsiaalset mudelit.

ETUCi jaoks on just partnerluse põhimõte see võti, mis garanteerib eduka tegevuse struktuurifondidest rahastatavate meetmete ellurakendamisel. Tuleks panustada koostöösuhetesse, kaasates sotsiaalpartnereid programmitöö kõigil etappidel.

Euroopa Sotsiaalfond on ainus fond, mis tugineb sotsiaalpartnerite aktiivsele osalusele oma Euroopa korralduskomitees. Me oleme veendunud, et see osalus tagab märkimisväärse lisaväärtuse, ja meil on kahju, et sellist partnerlust pole laiendatud teistele struktuurifondidele.

ESF on peamine finantsinstrument Euroopa tööhõivestrateegia(ETS) arendamiseks. ETS alusel väljatöötatud suunised peavad konkreetselt sisalduma nii liikmesriikide, piirkondlikes kui ka kohalikes tööturupoliitikates, ja ka ESF eesmärkides. See sisaldab ESF poolt toetatavaid meetmeid teadmistepõhisesse ühiskonda jõudmiseks ja elukestva õppe soodustamiseks, ning kokkuvõtlikult sõnastades Lissaboni strateegias püstitatud eesmärkide saavutamiseks.

Euroopa peab investeerima inimkapitali, mis on vaieldamatult kõige olulisem faktor konkurentsivõime tõstmisel. Need investeeringud peavad ennetama teadmistepõhise ühiskonna poole püüdlemisest tulenevaid sotsiaalseid muutusi, samal ajal peavad nad pakkuma lahendusi küsimustele, mis kaasnevad töökohtade säilitamise ja uute töökohtade loomisega, tootlikkuse tõstmisega Euroopa ettevõtluses, innovaatiliste ja tõhusamate töökorraldusvormide väljatöötamisega, mis sisaldaksid olulist panustamist töötajate kvalifikatsiooni tõstmisse ja kutseoskuste edendamisse, sotsiaalsesse kaasamisse ja võrdsete võimaluste soodustamisse. See on Euroopa tulevase edu võti.

John Monks
ETUCi peasekretär

KUIDAS KÄSIRAAMATUT KASUTADA

Käesolev ETUI-REHS poolt koostöös ETUCiga koostatud käsiraamat on järg juhendmaterjalile "Käsiraamat ametiühingutele", mis anti välja ETUCi poolt struktuurifondide 2000-2006 programmiperioodi tutvustamiseks.

Käsiraamat püüab pakkuda tuge 12 uue liikmesriigi ametiühingukolleegidele, kes osalevad ESFi programmiperioodis esmakordselt.

Me keskendasime oma tähelepanu ESFile kui ühele peamisele Euroopa tööhõivestrateegia edendamise vahendile, samuti ka seetõttu, et anda oma panus "Euroopa teadmiste kolmnurga" (teadus, innovatsioon ja haridus Euroopa Liidus) arendamisse.

Tegelikult rõhutab määrus esimest korda sotsiaalpartnerite kaasamise tähtsust, nähes ette vahendite eraldamise "haldussuutlikkuse tõstmiseks", võimaldamaks sotsiaaldialoogi ja sotsiaalpartnerite ühistegevuste edendamist.

Käsiraamatu eesmärgid on:

- pakkuda üldist informatsiooni ESFi struktuurist programmiperioodil 2007-2013;
- tõsta ametiühingute teadlikkust sellest, kuidas nad saaksid osaleda ESF poolt toetatavate meetmete rakendamises programmitöö erinevatel etappidel ja tasanditel, küll põhiliselt "seirekomisjonides", milles ametiühingutelt on palutud avaldada arvamusi algatuste ja finantsmeetmete ning töötajate oluliste huvide sidususe kohta;
- näidata ametiühingutele, kuidas nad saaksid kasutada ESFi tööhõive- ja innovatsioonipoliitikate mõjutamiseks vastavas liikmesriigis.

Käsiraamatu lisas sisalduvad koolitusmaterjalid, mida ETUI-REHS ja ETUC kasutasid oma esimesel ühiskoolitusel **"Koolitus Euroopa sotsiaalfondi rahastatavate projektitaotluste koostamiseks ja projektide juhtimiseks"** Madriidis 2007.aasta juunis. Madriidis tutvustatud ja selles käsiraamatus ära toodud heade tavade näited pakuvad loodetavasti inspiratsiooni meie kolleegidele.

Ma soovin tänada John Monks'i, Józef Niemiec'it ja Claude Denagtergal'i ETUCist, Ornella Cilona't ja Roberto Pettenello't CGILIst, Charlotta Krafft'i SACOst, Alan Manning'it TUCist, Luis Galiano't UGT-Est ja Paco Moreno't CC.OO.st, kes kõik selle materjali koostamisele kaasa aitasid, andes niimoodi edasi oma teadmisi selles töövaldkonnas. Suured tänud ka Silvana Pennella'le, kes vastutab ETUI-REHSi EÜ teabetalituse töö eest, selle algatuse koordineerimise ja eduka teostamise eest.

Eriline tänu kuulub Euroopa Komisjoni esindajale, Tööhõive ja Sotsiaalpoliitika Peadirektoraadi Euroopa sotsiaalfondi korraldusüksuse asedirektorile Dominique Be'le, kelle abi ja nõu on olnud asendamatud.

Käsiraamat on koostatud inglise ja prantsuse keeles. ETUC ja ETUI-REHS on valmis koostööks liikmesriikide ametiühingute keskliitudega, et korraldada käsiraamatu tõlkimist kõigi emakeelde.

Jeff Bridgford
ETUI-REHS Švietimo departamento direktorius

STRUKTUURIFONDID JA ETUCi STRATEEGIA

Kõigepealt sooviksin ma õnnitleda ETUI-REHSi koolitusosakonda ESFi 2007-2013 programmiperioodi kohta õppematerjali ettevalmistamise puhul. Ma olen veendunud, et sellest on suur abi ETUCi liikmesorganisatsioonidele osalemiseks ESFi toetatavates projektides.

ETUC on alati rõhutanud struktuuripoliitikate tugevdamise vajadust laienenud Euroopa Liidus, kuna ühtekuuluvuse ja solidaarsuse põhimõtted on talletatud asutamislepingus ja need põhimõtted moodustavad kaks tähtsaimat tugitala inimeste ja territooriumite integreerimisel. Ühtekuuluvuspoliitika peab aitama tuua lahendusi paljudele väljakutsetele (globaliseerumine, laienemine jne), vähendades regioonidevaheliste erinevusi ja soodustades liikumist täistööhõivega, võrdsete võimalustega, sotsiaalset kaasatust ja sotsiaalset sidusust hindava ühiskonna poole, teisisõnu, meie sotsiaalse mudelini.

On vastu võetud 2007-2013 poliitika üldsuunised, samuti ka otsus selle rahastamise kohta, koos moodustavad nad selle perioodi tegevuse eeskirjad ja eelarve.

Nagu teada, ETUC esitas oma vaated (2004.aasta oktoobris) ühenduse ühtekuuluvuspoliitika kohta perioodiks pärast 2006 ja seejärel (2005.aasta detsembris) tulevase rahastamise kohta aastateks 2007-2013. See võimaldas meil esitada oma seisukohti ja nõudeid viimaste aastate aruteludeks erinevate EÜ institusioonide vahel. Hiljem peatun meie prioriteetidel põhjalikumalt.

Sevilla kongress keskendus põhiliselt Euroopa eelarve tulevikule, märkides, et fondide eeskirjad ei muutu, kuid EÜ on otsustanud Euroopa poliitikate rahastamise üle vaadata 2009.aastal.

Niisiis peatun ma mõnel võtmeküsimusel, lootes, et need on olulised teie töös sellel kolmepäevasel seminaril. Üksikasjalikumalt peatun ma ETUCi rollil, meie prioriteetsetel nõudmistel ja lähema aja vajalikel tegevustel.

Ühtekuuluvuspoliitika uus ülesehitus, mis integreeriks Lissaboni eesmärke tõhusamalt

2007.aastal tehti üldsätetesse suuri muudatusi detsentraliseerimiseks ja eesmärkide lihtsustamiseks. ETUC tervitas seda uut lähenemist ning rõhutas samal ajal vajadust Euroopa poliitikate tõhusa koordineerimise järele, seejuures pidades silmas Lissaboni strateegia eesmärke.

Vastavalt sellele peab ETUC sõnaselget viidet Lissaboni ja Göteborgi eesmärkidele üldsätetes väga tähtsaks, ning eriti seda, et ühtekuuluvuspoliitika peab integreerima need eesmärgid ja saama oluliseks tugitalaks nende saavutamisel riiklike rakenduskavade teostamise läbi.

Samal ajal toetab ETUC keskendumist prioriteetidele **kolme põhieesmärgi raames: lähenemine, piirkondlik konkurentsivõime ja tööhõive, ja Euroopa territoriaalne koostöö**.

Lähenemiseesmärgi raames on ETUC seisukohal, et laienenud Euroopa Liidu piirkonnad, mis on oma arengus maha jäänud ja on allpool EL keskmist, peavad jääma prioriteediks, kuid ajutist toetust tuleks anda ka regioonidele, kus SKT inimese kohta on alla 75% ühenduse 15 liikmesriigi keskmisest (nn laienemise “statistiline mõju”), kellel seega pole “jõukust tagataskus”.

ETUCi hinnangul võib **piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärke** tõepoolest olla raske rakendada käesoleva programmi raames. On oluline, et piirkondliku arengu sotsiaalne mõõde määratletaks täpselt ja et liikmesriigid tagaksid seostatuse riiklike tööhõive tegevuskavade ja sotsiaalse sidususe saavutamise tegevuskavade vahel. Mõlema aspekti rakendamine on tähtis, kõigepealt läbi piirkondlike arengukavade, mis

aitavad regioonidel prognoosida ja juhtida majanduslikke muutusi ja tõsta piirkondlikku konkurentsivõimet ning regiooni atraktiivsust; teiseks, läbi vastava piirkondliku tasandi rakenduskavade, mis aitavad inimestel paremini valmistuda muutusteks majanduses ja nendega kohaneda.

Mis puudutab piirkondlikku abikõlblikkust, kuigi liikmesriigid tihedas koostöös regioonidega suudavad kõige paremini identifitseerida piirkondi, mis kõige enam toetust vajavad, ei väsi me rõhutamast, et struktuurifondid on Euroopa Liidu poliitika, mida rakendatakse ühistele põhimõtetele tuginedes ja ühiseid eesmärke silmas pidades, et vältida selle poliitika igasugust nihkumist liikmesriikide tasandile. Seetõttu on äärmiselt oluline määratleda objektiivsed abikõlbulikkuse kriteeriumid, tagades optimaalset sidusust ja tasakaalu Euroopa, riiklike ja piirkondlike tasandite vahel.

ETUC on rahul, et INTERREGi algatuse kogemustele tuginedes on loodud uus, **Euroopa territoriaalse koostöö** eesmärk, mis edendab ühenduse territooriumi harmoonilist ja tasakaalustatud integreerimist läbi liikmesriikide omavahelise koostöö ühendusele olulistes küsimustes nii piiriülesel, rahvusvahelisel kui ka regioonidevahelisel tasandil.

Koostööd ja ühistegevust tuleb tõepoolest tugevdada piiriülesel, rahvusvahelisel ja regioonidevahelisel tasandil. Ametiühingute positiivsed kogemused tegevustest, mida on viinud läbi 41 ametiühingute regioonidevahelist koostöökogu (ITUCid), sh ka regioonides, kellel on ühine piir uute liikmesriikidega, annavad tunnistust sellest, et see on õige tee.

ETUC toetab komisjoni ettepanekut strateegiliseks lähenemiseks, mis on suunatud **lihtsustamisele**, täpsemalt, iga-aastase strateegilise dialoogi korraldamiseks Euroopa institutsioonidega, kes peavad strateegiliste prioriteetide saavutamise progressi ja tulemusi hindama.

ETUC tervitab fakti, et Euroopa tasandi sotsiaalpartneritega konsulteeriti ühtekuuluvuspoliitika üldise strateegilise dokumendi koostamisel. Samuti tuleb liikmesriikide tasandil sotsiaalpartneritega tõsiselt konsulteerida ka riiklike struktuurivahendite kasutamise strateegia koostamisel.

ETUC toetab samuti liikmesriikidele ja regioonidele suurema vastutuse delegeerimise läbi suurema detsentraliseerimise ideed, säilitades range finantsjärelvalve, eeldades, et komisjon tagab nii sidususe Euroopa poliitikate ja eesmärkidega kui ka Euroopa, riiklike ja piirkondlike tasandite vahelise koordineerimise, et vältida ebavõrdsuse tekkimise ohtu liikmesriikide vahel ja nende sees.

ETUC on veendunud, et **partnerluse põhimõte** on struktuurifondide toetatavate tegevuste ellurakendamise tagamisel eluliselt tähtis. On oluline jätkata kõrgetasemelisi partnerlussuhteid, kaasates sotsiaalpartnereid ESF toetatud tegevuste kõigisse etappidesse.

Seetõttu on ETUC nõudnud, et struktuurifondide üldsätetes tuleb partnerluse põhimõte selget määratleda, selle asemel et lähtuda kehtivatest riigisisestest eeskirjadest ja tavadest. Samuti, mis puudutab Euroopa Sotsiaalfondi, ETUC on toetanud komisjoni ettepanekut, et vähemalt 2% ESF vahenditest eraldataks lähenemise eesmärgi raames sotsiaalpartnerite haldussuutlikkuse tõstmiseks ja ühistegevuste rahastamiseks, nõudes selget viitamist sotsiaaldialoogile. Kahjuks lükati need nõudmised tagasi.

ETUC väljendab kahetsust fakti puhul, et Euroopa Sotsiaalfond on ainus, mis sisaldab sotsiaalpartnerite aktiivset kaasamist oma Euroopa korraldusüksusesse. Me oleme jätkuvalt seisukohal, et see osalus toob endaga kaasa märkimisväärse lisaväärtuse. Me kinnitame, et iga-aastased kohtumised Euroopa Komisjoni ja sotsiaalpartnerite vahel sisaldavad tõelisi konsultatsioone ja nõuame, et tuleb luua ka teisi foorumeid aruteludeks liikmesriikide ja komisjoniga.

Me oleme samuti seisukohal, et sotsiaalpartneritele tuleb võimaldada tehnilist abi, et tõsta nende haldussuutlikkust, eriti uutes liikmesriikides, et soodustada nende osavõttu struktuurifondidest rahastatud projektide juhtimisel ja elluviimisel. Seepärast tervitame me komisjoni algatust luua töögrupp, mille eesmärk oleks aidata kaasa partnerluspõhimõtte rakendamisele ESF korralduskomitees.

Finantsvahendid kajastavad ELi poliitilisi kavatsusi. Tuleb öelda, et ühenduse rahaliste vahendite investeerimise praegune tase on küllaltki tagasihoidlik võrreldes saavutatud positiivsete tulemustega, eriti olukorra paranemisega vähemeelistatud regioonides ja tõelise lähenemise algusega. Enamgi veel, arvestades ambit-

sioonikaid sihte, mida liikmesriigid on EL ette seadnud nii laienemise kui Lissaboni ja Göteborgi strateegiliste eesmärkide näol, ei ole rahaliste vahendite tase, mis on ainult umbes 1%, proportsioonis ei väljakutsete ega võetud kohustustega.

EL laienemist on suurel määral soodustanud vähemarenenud liikmesriikidele ja regioonidele võimaldatud rahastamine. 2005.aastal väljendas sel teemal rahutust 2007-2013 aastate rahastamiskava kokkulepe, sest uutele liikmesriikidele eraldatud vahendid osutusid varasemast väiksemaks. Eelarve heakskiitmine oli muidugi tervitatav, kuid oluline on tunnistada, et mõned probleemid on siiski alles jäänud.

Kõik punktid vaadatakse uuesti üle 2008/2009, vastavalt Euroopa Nõukogu otsusega 2006.aasta märtsist, sh põllumajandustoetused ja UK soodustused (ehkki vähendatud) Euroopa eelarvest.

Kuna komisjon pole teinud ettepanekut lähitulevikuks uute lisavahendite eraldamise kohta, jääb süsteemi struktuur samaks. Praegust süsteemi on kritiseeritud selle keerukuse ja läbipaistvuse puudumise tõttu. ETUC on kogu aeg pooldanud arutelu nendes küsimustes ja selle kohta, kuidas neid puudujääke kõrvaldada, meil on kavas neist aruteludest aktiivselt osa võtta.

See arutelu ei tohiks piirduda ainult ühe kitsa teemaga, tuleks üle vaadata vahendite ja kulude struktuur. ETUC väidab jätkuvalt, et Euroopa Liidu eelarve peab kajastama ühenduse poliitilisi püüdlusi. See tugineb arvamusel, et majanduslikud eelised, mida iga liikmesriik saab kuulumisest Euroopa Liitu, ületavad osalemise puhtalt eelarvelisi kulusid. Euroopa on kohane tasand teatud kindlat liiki kulutuste ja investeeringute jaoks. Euroopa lisandväärtus peab tekitama rohkem just ideid kui pingutusi tagada “puhastulu”, mis tugineks petlikele eelarvekalkulatsioonidele liikmesriikide tasandil.

Laienemine ja solidaarsus, mida see nõuab, samuti ka Euroopa poliitikate keskendumine Lissaboni strateegia eesmärkidele, annavad võimaluse kajastada omavahendite ja Euroopa maksu eesmärkide uut süsteemi. Me soovime, et EL kohustuks enda ette seatud eesmärke saavutama ja et liikmesriigid oleksid valmis panustama ühistesse poliitikatesse, millest nad teavad, et need on tõhusad ja vajalikud ning tuginevad solidaarsusel ja suuremal demokraatial.”

Józef Niemiec,
ETUCi konföderaalsekretär
ETUI-REHS koolitus
2007. aasta juunis seminaril Madriidis

EUROOPA SOTSIAALFOND TOETAB SOTSIAALDIALOOGI JA SOTSIAALPARTNEREID

Euroopa Liit on kohustunud looma rohkem ja paremaid töökohti. Seetõttu tuleb tal investeerida inimkapitali ja Euroopa Sotsiaalfond (ESF) on selleks peamine finantsinstrument. ESF kulutab üle 10 miljardi aastas üle kogu ELi, et aidata inimestel tõsta oma haridustaset ja kutseoskusi. See moodustab rohkem kui 10% kogu Euroopa Liidu eelarvest.
Perioodil 2007-2013 keskendub ESF neljale sotsiaalpartnerite jaoks erilist tähtsust omavale prioriteedile: töötajate ja ettevõtete kohanemisvõime, tööturule ligipääs, sotsiaalse tõrjutuse vähendamine, ja partnerluste edendamine reformide läbiviimiseks.
ESF määrus rõhutab sotsiaalpartnerite keskset rolli Lissaboni majanduskasvu ja tööhõivestrateegia eesmärkide saavutamisel ja nende pühendumise tähtsust majandus- ja sotsiaalarengu sidususe tugevdamisele läbi töö saamise võimaluste parandamise.
Sotsiaalpartnerite rollile on samuti tähelepanu pööratud majanduspoliitika üldsuuniste ja tööhõivesuuniste üldpaketis aastateks 2005-2008, mis on põhiline Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamise ja ellurakendamise poliitiline instrument. Tööhõivesuunised rõhutavad sotsiaalpartnerite rolli, eriti seoses töö paindlikkuse ja turvalisuse ühitamise soodustamise, tööturu segmenteerumise vähendamise ja tööhõivet soodustavate tööjõukulutuste kasvu ja palkade reguleerimise mehhanismidega. Eriti oodatud on sotsiaalpartnerite panus tööturuasutuste suutlikkuse tõstmisesse vastavalt tööturu vajadustele, kutseoskuste puudujäägi vältimise poliitikate arendamisse ning toimiva tööturu täiustamisse.
Partnerlused on eriti olulised tööturu olukorra parendamisel ja hea haldustava edendamisel. ESF määrus sätestab eraldi uue ESF toetatava prioriteedi (Art. 3.1(e)), mis toetab selliseid meetmeid nagu partnerluste ja kokkulepete edendamine asjakohaste sidusrühmade, sh sotsiaalpartnerite ja MTÜde võrgustike loomise abil, eesmärgiga koonduda reformide läbiviimiseks tööhõive ja tööturule kaasamise valdkonnas.
Veelgi enam, sotsiaalpartnerlust tunnustades rõhutab ESF määrus vajadust aktiivselt kaasata sotsiaalpartnereid ESF rakendamisse, nähes ette spetsiaalsed toetused partnerluste edendamiseks. Sotsiaalpartnerid on nii ESFist suure kasu saajad kui ka olulised tegijad selle haldamisel.

Sotsiaalpartnerid on aktiivselt kaasatud ESF rakendamisse

Sotsiaalpartnerid on paljude ESFi rahastatud projektide teostajad. 2000-2006 programmiperioodil olid sotsiaalpartnerid kaasatud eriti just töötajate kohanemisvõime tõstmisse, sh koolituse ja elukestva õppe meetmesse. ESF määrus 2007-2013 programmiperioodiks kinnitab, et sotsiaalpartnerid on jätkuvalt toetusesaajad kõigi ESF prioriteetide osas kõigis liikmesriikides, kohustades iga valdkondliku rakenduskava korraldusasutusi soodustama sotsiaalpartnerite piisavat osalemist ESFi rahastatud tegevustes.

Sotsiaalpartnerid saavad kasu suurenenud toetustest vähemarenenud liikmesriikidele ja piirkondadele

Euroopa Liit tunnistab, et sotsiaaldialoog on Euroopa juhtimise oluline osa ja et sotsiaalpartneritel on unikaalne roll majandusarengus ja sotsiaalküsimuste lahendamises. Ka asutamisleping rõhutab sotsiaaldialoogi arendamise vajalikkust (Art. 138-139). Sotsiaalpartnerite ja teiste sidusrühmade kaasamine on tegelikult arengu ja tõhusate poliitikate rakendamise võtmeks ning nii EL tervikuna kui ka liikmesriigid võidavad tõhusate sotsiaaldialoogistruktuuride olemasolust.
Vaatamata viimaste aastate edule on sotsiaalpartnerid ja sotsiaaldialoog jäänud siiski küllaltki nõrgaks paljudes regioonides, mis kuuluvad lähenemiseesmärgi alla, st regioonid, kus SKT inimese kohta on alla 75% ühenduse keskmisest. Seetõttu annab ESF lisatoetust sotsiaalpartneritele nendes regioonides. Eesmärk on edaspidigi suurendada sotsiaalpartnerite võimekust osaleda sotsiaaldialoogis ja sotsiaal-, tööturu- ja majandusküsimuste lahendamises. Sotsiaalpartnerite institutsioonilise võimekuse tõstmiseks ettenähtud toetus on oluline nii soodustamaks kõigil tasanditel sotsiaaldialoogi struktuuride loomist ja

toimimist kui ka toetamaks partnerluste ja dialoogi kujunemist avalik-õiguslike asutuste, sotsiaalpartnerite ja MTÜde vahel.
Seetõttu nimetab ESF määrus (Art. 3.2(b)) prioriteedina toetust sotsiaalpartnerite institutsioonilise võimekuse ja tõhususe tõstmiseks, soodustades eriti võimekuse tõstmist lähenemiseesmärgi alla käivates regioonides. Lisaks sätestab ESF määrus (Art. 5.3(2)), et ESF ressurssidest eraldatakse kohane määr sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamiseks. Suutlikkuse suurendamine hõlmab koolitust, võrgustike loomist, sotsiaaldoaloogi ja sotsiaalpartnerite ühistegevuste arendamist, eelkõige seoses töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimega.

Sotsiaalpartnerid mängivad olulist rolli ESF rakendamisel

ESF määrus tunnistab, et ESF poolt toetatavate meetmete tõhus ja tulemuslik rakendamine tugineb heal valitsemistaval ja kõikide asjaomaste osalejate, eriti aga sotsiaalpartnerite ja muude sidusrühmade partnerlusel. Samuti nagu sotsiaalpartnerid olid aktiivselt kaasatud juba ESFi poolt toetatavate meetmete rakendamisse 2000-2006 programmiperioodil, võimaldavad nende osavõtu edasist suurendamist perioodil 2007-20013 Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (Art. 11), mis julgustab liikmesriike korraldama partnerlussuhteid asutuste ja organitega, sh sotsiaalpartneritega, ja ESF määrus (Art. 5), mis sätestab, et ESF edendab head valitsemistava ja partnerlust.
Nimelt annab ESF määrus (Art. 5.2 & 5.3) sotsiaalpartneritele ESF rakendamises konkreetse rolli, kohustades liikmesriike tagama nende kaasamist ESFi abi ettevalmistamisse, rakendamisse ja järelevalvesse. Olles kaasatud ESFi järelvalvesse, on sotsiaalpartneritel sõnaõigus valdkondlike rakenduskavade läbiviimise kohta, kuna nad kiidavad heaks ESFi rahastatavate toimingute valiku kriteeriumid, hindavad rakenduskava eesmärkide saavutamist, ja vaatavad läbi ja kiidavad heaks rakendamise lõpparuanded.

Kokkuvõtteks

Euroopa Liit tunnustab sotsiaalpartnerite olulist panust tööhõive suurendamisel, töö kvaliteedi ja tootlikkuse parandamisel ning sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamisel, asetades seega sotsiaalpartnerid ESF meetmete rakendamise keskmesse.

Dominique BE
Üksuse asedirektor
EMPL A/1
Euroopa Sotsiaalfondi koordineerimisüksus
Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraat

EUROOPA STRUKTUURIFONDID 2007-2013 LÜHIÜLEVAATES

(Käsiraamatu "Ametiühingud ja rahvusvahelised projektid" 6. väljaanne, ETUI-REHS Koolituskeskus[1])

Komisjoni käsutuses olevatest rahastamisvahenditest on tähtsaimad nn "struktuurifondid", millistest olulisim on ametiühingu vaatenurgast Euroopa Sotsiaalfond. Selles peatükis on kõigepealt antud struktuurifondidest üldine lühiülevaade, seejärel peatutakse detailsemalt Euroopa Sotsiaalfondil ja selle tähtsusel ametiühingute jaoks.

Struktuurifondid

Struktuurifondid on peamised Euroopa Liidu poolt koostöös liikmesriikidega ühenduse vähemarenenud regioonide toetamiseks kasutatavad instrumendid. Nende rakendamise eesmärgiks on vähendada sotsiaalmajanduslikku lõhet liikmesriikide ja erinevate piidkondade vahel. Nende eesmärgiks on tugevdada majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist, tõsta konkurentsivõimet ja parandada tööhõivet säästva arengu mudeli kontekstis, mis on kõige tähtsam EÜ poliitilistest prioriteetidest.

Fondid on :

- **Euroopa Regionaalarengu Fond** (ERDF), toetatakse investeeringuid tootmisse, infrastruktuuride arendamisse ja algatusi, mis on suunatud ühenduse erinevate piirkondade vahelise majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamise
- **Euroopa Sotsiaalfond (**ESF), keskendub tööhõivele, inimresursside arendamisele ja sotsiaalse kaasamise edendamisele.
- **Ühtekuuluvusfond**, keskendub keskkonnapoliitikale ja Euroopa transpordi infrastruktuurile, kohaldatakse kogu nende liikmesriikide territooriumile, kelle kogurahvatulu (GNI) inimese kohta on alla 90% ühenduse keskmisest kogurahvatulust.

Fondid on suunatud 2007-2013 perioodi kolme prioriteetse eesmärgi saavutamisele:

- Lähenemine
- Piirkondlik konkurentsivõime ja tööhõive
- Euroopa territoriaalne koostöö.

Lähenemise eesmärk

Lähenemise eesmärgi ülesandeks on kiirendada vähemarenenud liikmesriikide ja piirkondade lähenemist, parandades majanduskasvu ja tööhõive tingimusi:

- ainelisse ja inimkapitali tehtavate investeeringute suurendamise ja nende kvaliteedi parandamise
- innovatsiooni ja teadmistepõhise ühiskonna arendamise
- majandusliku ja sotsiaalse kohanemisvõime parandamsie
- keskkonnakaitse parandamise
- haldussuutlikkuse suurendamise teel

Regioonid, millele see eesmärk on suunatud, on need, kus sisemajanduse kogutoodang (SKT) inimese kohta aastatel 2000-2002 on alla 75% 25liikmelise ELi keskmisest SKTst sama võrdlusperioodi jooksul.

[1] http://www.etui-rehs.org/education/resources/trade_unions_and_transnational_projects_sixth_edition__1

Piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärk
Eesmärgi ülesandeks on suurendada konkurentsivõimet ja tööhõivet ja ennetada majanduslikke ja sotsiaalseid muutusi. Eesmärk on ette nähtud selleks, et edendada:
- inimkapitali tehtavate investeeringute suurendamist ja nende kvaliteedi parandamist
- innovatsiooni ja teadmistepõhise ühiskonna toetamist
- ettevõtluse toetamist
- keskkonna kaitsmist ja parandamist
- ligipääsetavust ja töötajate ja äriühingute kohanemisvõimet
- tööturumeetmete arendamist.

Selle eesmärgi sihtalaks on need regioonid, mis ei ole kaetud lähenemiseesmärgiga.

Euroopa territoriaalse koostöö eesmärk
Selle eesmärgi ülesandeks on tugevdada:
- piiriülest koostööd ühiste kohalike ja piirkondlike algatuste kaudu piirialadel
- riikidevahelist koostööd nendes regioonides, mida Euroopa Komisjon on abikõlbulikeks tunnistanud, meetmete kaudu, mis soodustaksid ühenduse prioriteetidega seotud integreeritud territoriaalset arengut
- piirkondlikku koostööd ja kogemuste vahetamist kogu ühenduse territooriumil.

Üleminekutoetus on mõeldud regioonidele, mis oleksid olnud abikõlblikud lähenemiseesmärgi kohaselt, kui nende SKT inimese kohta oleks mõõdetud 15liikmelise, mitte 25liikmelise ELi SKTst.

Lähenemiseesmärki toetavad kõik nimetatud fondid. Piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärki toetavad ERDF ja ESF. Euroopa territoriaalse koostöö eesmärki toetatakse ainult ERDFist.

On oluline rõhutada, et alates 2007. aastast toetatakse struktuurifondidest kõik 27 liikmesriiki (sh Bulgaariat ja Rumeeniat).

Iga Euroopa Komisjoniga koostööd tegev liikmesriik kohustus ette valmistama riigisisese viitedokumendi (nn *riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia*) oma arengustrateegia kohta 2006.aasta lõpuks. See dokument sätestab nii üldised kui ka täpsustatud suunised rakenduskavade koostamiseks iga eesmärgi raames.

Lisaks tuleb igal riigil dialoogis komisjoniga ette valmistada **valdkondlik rakenduskava**, mis sisaldab kavandatud meetmeid, rahastamisplaane, korraldamis- ja seiremeetmeid.

Liikmesriigid peavad tagama piirkondlike ja kohalike asutuste, samuti majandus- ja sotsiaalpartnerite, sh ametiühingute kaasamise valdkondlike rakenduskavade ettevalmistamisse, rakendamisse, järelevalvesse ja hindamisse.

Struktuurifondide rahastamine

EL eelarvest struktuurifondidele perioodiks 2007-2013 ettenähtud summa on 308041 miljonit eurot. See on jagatud erinevate eesmärkide vahel järgmiselt:

■ lähenemiseesmärk	81.54%
■ piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärk	15.95%
■ Euroopa territoriaalse koostöö eesmärk	2.52%

Lisaks on need summade puhul ette nähtud kaasrahastamine liikmesriikide poolt. Üldiselt peab iga liikmesriik panustama rahastamisse vastaval tasemel, mis on 25% lähenemiseesmärgi sihtaladel ja 50% piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärgi sihtaladel, siiski on sellest ka mõningaid erandeid, sh üleminekutoetust saavad alad.

Euroopa Sotsiaalfond

Euroopa Sotsiaalfond ülesanded ja tegevus vaadati läbi kooskõlas Lissaboni strateegia eesmärkidega. ESF on nüüd suunatud ühenduse prioriteetide elluviimisele seoses sotsiaalse sidususe, diskrimineerimise vältimise, võrdõiguslikkuse tagamise ning koolitusega. Seotust ESF ja poliitilise raamistiku – Euroopa tööhõivestrateegiaga – on tugevdatud, rõhutades tööhõivet ja koolitust. Seetõttu on oluline vaadelda detailsemalt prioriteete,

mida ühenduse määrused perioodiks 2007-2013[2] on sätestanud lähenemise ning piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärkide osas. Need on:

a) töötajate, ettevõtete ja ettevõtjate kohanemisvõime suurendamine, et parandada majanduslike muutuste prognoosimist ja nendega toimetulekut, edendades seejuures eelkõige järgmisi tegevussuundi:
(i) elukestev õpe ja inimkapitali investeerimise suurendamine töötajate ja ettevõtjate, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate poolt selle kaudu, et töötatakse välja ja viiakse ellu kavasid ja strateegiaid, sealhulgas väljaõpe ja praktika, mis tagavad eelkõige madala kvalifikatsiooniga ja vanemaealistele töötajatele parema juurdepääsu koolitusele, kvalifikatsiooni ja pädevuse arendamise, info- ja sidetehnoloogia, e-õppe, keskkonnasõbralike tehnoloogiate ning juhtimisalaste oskuste levitamise ja ettevõtluse innovatsiooni ning ettevõtluse alustamise ergutamise;
(ii) innovaatiliste ja tõhusamate töökorraldusvormide väljatöötamine ja levitamine, sealhulgas paremad töötervishoiu- ja tööohutustingimused, edasiste kutse- ja kvalifikatsiooninõuete kindlaskmääramine ning töötajatele mõeldud spetsiaalsete tööhõive-, koolitus- ja tugiteenuste, sealhulgas uue töökoha leidmisel abistava toetusprogrammi väljaarendamine seoses äriühingu või sektori ümberkorraldamisega;

b) töö saamise võimaluste parandamine ning pidev tööturule kaasamine tööotsijatele ja tööturult eemale jäänud inimestele, töötuks jäämise vältimine, eriti pikaajaliste ja noorte töötuse vältimine, aktiivse vananemise toetamine ning töövõimelise eluea pikendamine ja osaluse suurendamine tööturul eelkõige järgmiste tegevuste kaudu:
(i) tööturuasutuste, eelkõige tööhõiveteenistuste ning Euroopa Liidu ja liikmesriikide täieliku tööhõive strateegia kontekstis muude asjakohaste algatuste moderniseerimine ja tugevdamine;
(ii) vajaduste varajast väljaselgitamist kasutades personaalset tegevuskava ja individuaalset abi tagavate aktiivsete ja ennetavate meetmete rakendamine, näiteks erikoolitus, tööotsing, abi uue töökoha leidmisel ja liikuvus, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemine ning ettevõtete asutamine – sealhulgas ühistud, stiimulid tööturul osalemise julgustamiseks, paindlikud meetmed vanemate töötajate kauem tööhõives hoidmiseks ja meetmed
(iii) töö ja eraelu tasakaalustamiseks, näiteks lapsehoolduse kättesaadavuse ja ülalpeetavate eest hoolitsemise hõlbustamine;
(iv) soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine ja erimeetmed, et parandada ligipääsu tööhõivele ning suurendada naiste püsivat osalemist ja osakaalu kasvu tööhõives, vähendada tööturul soolist eristamist, sealhulgas tegeledes soost tulenvate nii otseste kui kaudsete palgaerinevuste algpõhjustega;
(v) erimeetmed selleks, et suurendada migrantide osalust tööhõives, tugevdades seega nende sotsiaalset integreerumist ning töötajate geograafilise ja tööalase liikuvus ning tööturgude piiriülese integreerumise hõlbustamiseks, sealhulgas juhendamise ja keeleõpetuse ning pädevuste ja omandatud oskuste tunnistamise kaudu;

c) ebasoodsas olukorras olevate inimeste sotsiaalse hõlvamise tõhustamine, et kaasata neid püsivalt tööhõivesse, ja võitlus diskrimineerimise kõigi vormide vastu tööturul, edendades eelkõige järgmisi tegevussuundi:
(i) ebasoodsas olukorras olevate, nagu näiteks sotsiaalselt tõrjutud, kooli pooleli jätnud, vähemusgruppidese kuuluvate, puudega inimeste ja ülalpeetavaid hooldavate inimeste kaasamine tööhõivesse ja uuesti tööturule toomine tõhõivemeetmete abil, mille hulka kuuluvad sotsiaalmajanduslik tegevus, juurdepääs kutsehariduse ja-koolitusele, lisameetmed ja asjakohane toetus, ühiskondlikud ja sotsiaalhooldusteenused, mis parandavad tööhõivevõimalusi;
(ii) mitmekesisue aktsepteerimine töökohal ja tööturule sisenemisel ja seal edasiliikumisel valitseva diskrimineerimise vastane võitlus, sealhulgas teadlikkuse suurendamise, kohalike kogukondade ja ettevõtete kaasamise ning kohalike tõhõivealaste algatuste edendamise abil;

d) inimkapitali tugevdamine, edendades eelkõige järgmisi tegevussuundi:
(i) reformide kavandamine ja elluviimine haridus- ja koolitussüsteemides, et edendada tööhõivet, põhi- ja kutsehariduse seostamine tööturu vajadustega ning õpetajate koolitamine ja nende oskuste pidev ajakohastamine, pidades silmas teadmistepõhist ühiskonda;
(ii) võrgustike loomine kõrgemate õppeasutuste, uurimis- ja tehnoloogiakeskuste ning ettevõtete vahel;

e) partnerluste, kpkkulepete ja algatuste edendamine asjaomaste riikidevaheliste, riiklike, piirkondlike ja kohalike sidusrühmade, näiteks sotsiaalpartnerite ja valitsusväliste organisatsioonide võrgustike loomise abil, eesmärgiga koonduda reformide läbiviimiseks tööhõive ja tööturule kaasamise valdkonnas.

[2] Vaata http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/fse/ce_1081(2006)_en.pdf

Lähenemiseesmärgil on järgmised prioriteedid:

a) inimkapitali tehtavate investeeringute laiendamine ja tõhustamine eelkõige järgmiste tegevuste kaudu:

(i) haridus- ja koolitussüsteemide reformide rakendamine, eelkõige eesmärgiga suurendada inimeste kohanemist teadmistepõhise ühiskonna ja elukestva õppe vajadustega;

(ii) kasvav osalemine elukestvas hariduses ja koolituses, kaasa arvatud meetmed kooli poolelijätmise ja soolise eristamise oluliseks vähendamiseks ja juurdepääsu suurendamiseks esimese taseme haridusele, kutseharidusele ja kolmanda taseme haridusele ning hariduse ja koolituse kvaliteedi parandamiseks;

(iii) inimpotentsiaali arendamine teadusuuringute ja innovatsiooni vallas eelkõige kraadiõppe ja teadlaste koolituse abil;

b) avaliku võimu ja avalike teenistuste ning vajaduse korral sotsiaalpartnerite ja valitsusväliste organisatsioonide institutsioonilise suutlikkuse suurendamine riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasemel, pidades silmas reforme, paremat õigusloomet ja head haldustava eelkõige majanduse, tööhõive, hariduse, sotsiaal-, keskkonna ja õigusemõistmise valdkonnas, eelkõige edendades:

(i) mehhanisme poliitikate ja programmide kavandamise, seire ning hindamise parandamiseks, kasutades sealjuures uuringuid, statistikat ja ekspertabi, asjakohaste avalik-õiguslike ja eraõiguslike asutuste osakondade vahelise koordineerimise ja dialoogi toetamist;

(ii) suutlikkuse suurendamist poliitika ja programmide väljaarendamisel asjaomastes valdkondades, kaasa arvatud õigusaktide rakendamiseks eriti juhtide ja personali pideva koolituse ja eritoetuse abil peamistele teenistustele, inspektsioonidele ja sotsiaalmajanduslikele osalejatele, kaasa arvatud sotsiaal- ja keskkonnapartnerid ning asjaomased valitsusvälised organisatsioonid ja kutsealasid esindavad organisatsioonid.

ESF toetab nende eesmärkide raames liikmesriikide poolt riiklikul või piirkondlikul tasandil ettevalmistatud valdkondlikke rakenduskavasid. ESF vahendid kujutavad endast peamist vahendit Euroopa tööhõivestrateegia, mis kuulutati välja Luxembourgi Euroopa Ülemkogul 1997.aastal ja mida täiendati Brüsseli Euroopa Ülemkogul 2005[3], edendamiseks. See strateegia on püstitanud järgmised eesmärgid, mis peavad olema saavutatud 2010.aastaks:

- tööotsijatel kogu ELis on võimalik tutvuda kõikide vabade töökohtadega, mida liikmesriikide tööturutalitused vahendavad
- EL tasandil tõstetakse viie aasta võrra lõpliku tööturult lahkumise iga (võrreldes 59,9 aastaga 2001.aastal)
- lastehooldusvõimalusi pakutakse vähemalt 90% vähemalt kolmeaastastest ja kooliealistest lastest ning vähemalt 33% kuni kolmeaastastest lastest
- kooli pooleli jätnute keskmine arv Elis ei ületa 10%
- vähemalt 85% Euroopa Liidu 22-aastastest inimestest peaks olema omandanud keskhariduse
- elukestvas õppes osalejaid peaks Euroopa Liidus olema keskmiselt vähemalt 12,5% täiskasvanud tööealisest elanikkonnast(25- kuni 64-aastased).

ESF toetab riikidevahelisi ja piirkondadevahelisi tegevusi, et soodustada heade tavade levitamist ja muutustega toimetulekuks ajakohaste ja sobivate strateegiate väljatöötamist. ESF toetab samuti tegevusi, mis sisaldavad ühenduse algatuse EQUAL (üks olulisemaid ühenduse algatusi, mida ESF aastatel 2000-2006 toetas, see ei jätku perioodil 2007-2013) kogemusi. Need tegevused pööravad riikidevahelise koostöö tugevdamise kaudu erilist tähelepanu migrantide, sealhulgas ka põgenike ja tööturul ebasoodsas olukorras olevatele gruppide integreerimisele.

Ametiühingud ja struktuurifondid

Ühenduse määrused sätestavad ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide kaasamise erinevatel struktuurifondide rakendamise etappidel, rõhutades rakenduskavade ja tegevuste ettevalmistamist, rakendamist ja järelevalvet. See hõlmab osalemist seirekomisjonides, mis moodustatakse kõigi struktuurifondidest toetatavate valdkondlike rakenduskavade jaoks. Nendes seirekomisjonides on ametiühingul võimalik avaldada arvamust toetatavate algatuste kohta ja kontrollida rahaliste eraldiste ja töötajate peamiste huvide sidusust.

Üksikuid projekte puudutavad otsused jäävad suures osas institutsioonide nagu ministeeriumid ja piirkondlikud asutused, ülesandeks, kes varem mitte alati pole suhtunud hästi projektidesse, millesse on kaasatud ametiühingud. Ometi on Euroopa Sotsiaalfondi üldeesmärkide kaudu pidevalt viidatud töötajatele, sotsiaalpartneritele ja koolitusele kui olulisele faktorile tööhõive suurendamisel. Ametiühingud peavad seda viitamist kasutama, märkides eriti ESF vahendeid, mida, ja esimest korda, ESF määrus on ette näinud lähenemisees-

[3] Vaata täpsemalthttp://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:205:0021:01:EN:HTML

märgi jaoks. Need hõlmavad ESF eesmärkide saavutamiseks sotsiaalpartnerite suutlikkuse tugevdamist koolituse, võrgustike loomise, sotsiaaldialoogi ja muude sotsiaalpartnerite ühistegevuste edendamise kaudu, pidades eriti silmas töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimet. Ametiühingute osalemine on selgelt asjakohane.

Parimad võimalused võivad avaneda seoses projektidega, mis on suunatud töötajate koolitusele või ümberõppele, või noorte ja töötute kutsenõustamisele. Enamus sellistest tegevustest kujutavad endast professionaalseid koolitusprojekte, see on valdkond, milles veel mitte kõik Euroopa ametiühinguorganisatsioonid aktiivselt ei osale.

Professionaalset koolitust tuleks mõista kõige laiemalt, see peaks sisaldama asjakohast ekspertabi nendele ametiühingustruktuuridele, kes koolitusel osalevad. Ametiühingutöötajate koolitus, kelle ülesandeks on Euroopa Sotsiaalfondi programmitöö, tööturupoliitikad, algatused kohalikul tasandil tööhõive suurendamiseks, immigratsiooniprobleemid, võrdsed võimalused ja erinevad ebavõrdsuse vormid, peab sisaldama olulisi valdkondi, sealhulgas:

- koolitusvajaduse eelnevat analüüsi
- õppekavade koostamist ja koolituse läbiviimist
- suuniste koostamist, uuenduslikke materjale ja IT-abi.

Omades võimalust ESFi ja uue, Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi kaudu teostada riikidevahelisi tegevusi, tuleb ametiühingutel võimalikult paremini kasutada ETUCi ja ETUI-REHS koolituse olemasolevaid võrgustikke, et leida parimaid ressursse ja võimalusi ning potentsiaalseid partnerorganisatsioone, et edukaid riikidevahelisi tegevusi määratleda ja ellu viia. Võrgustikud ja ETUI-REHS poolt paaril viimasel aastal teostatud suurte projektide tulemused pakuvad selleks suurepärast ressurssi. Nende hulgas on projekt DIALOG-ON 16 partnerorganisatsiooniga, mis keskendus infoühiskonna vahenditele sotsiaaldialoogi kontekstis, samuti projekt TRACE 20 partneriga, mis oli suunatud Euroopa ametiühingute suutlikkuse suurendamisele ennetada muutusi ja nendega toime tulla.

Lisainformatsioon:

- Euroopa Komisjoni ja Euroopa Sotsiaalfondi veebisait
  http://ec.europa.eu/employment_social/esf2000/2007-2013_en.html
- EU Information Service
  http://www.etui-rehs.org/education/eu_information_service

[3] Bardziej szczegółowe informacje znajdą Państwo na stronie: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:205:0021:01:PL:HTML
[4] Patrz: http://www.traceproject.org

PARTNERLUS ESFis

Partnerluse põhimõte

Struktuurifondid toimivad neljale peamisele põhimõttele tuginedes: kontsentratsioon, partnerlus, täiendavus ja programmitöö.

Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni (ETUC) jaoks on struktuurifondide meetmete eduka toimimise tagamisel kõige tähtsamaks partnerluse põhimõte. Kõrgekvaliteediliste partnerluste poole tuleks püüelda tööturu osapoolte kaasamise kaudu fondide sekkumistegevuste igas etapis.

ETUCil on kahju, et struktuurifondide eeskirjades ei määratleta partnerluse põhimõtet selgelt ning tuginetakse taas „kehtivatele riiklikele eeskirjadele ja tavadele".

Tuleks märkida, et uue määrusega laiendatakse võimalike partnerite määratlust. Partnerluse võib sõlmida selliste ametiasutuste ja organitega nagu:

a) pädevad piirkondlikud, kohalikud, linna või muud avalikud ametiasutused;
b) majandus- ja sotsiaalpartnerid;
c) mis tahes muud asjakohased organid, mis esindavad kodanikuühiskonda, keskkonnapartnereid või vabaühendusi, ning soolise võrdõiguslikkuse edendamise eest vastutavad organid.

Uues määruses sätestatakse, et partnerlus hõlmab rakenduskavade ettevalmistamist, rakendamist, järelevalvet ja hindamist. Liikmesriigid kaasavad kõik asjakohased partnerid programmitöö eri etappidel iga etapi jaoks ette nähtud tähtaja jooksul.

■ Rakenduskava

Uues määruses sätestatakse, et iga rakenduskava koostab liikmesriik või liikmesriigi määratud mis tahes ametiasutus koostöös partneritega.

■ Seirekomisjon

Seirekomisjoni juhib liikmesriigi või korraldusasutuse esindaja. Seirekomitee koosseisu otsustab liikmesriik kokkuleppel korraldusasutusega.

■ Tehniline abi

Komisjoni algatusel ja/või nimel ning mitte rohkem kui 2,5% ulatuses oma vastavatest aastastest assigneeringutest võidakse fondidest rahastada määruse rakendamiseks vajalikke ettevalmistus-, järelevalve-, halduse tehnilise toetuse, hindamis-, auditi- ja kontrollimeetmeid.

Tuleb märkida, et kõnealused meetmed hõlmavad eelkõige järgmisi:

- meetmed, mis on suunatud partneritele, fondidest abi saajatele ja avalikkusele, sealhulgas teavitamismeetmed;
- meetmed, mille eesmärk on teabe levitamine, võrgustike loomine, teadlikkuse tõstmine, koostöö edendamine ja kogemuste vahetamine.

* Euroopa Sotsiaalfondi raames

Euroopa Sotsiaalfondi käsitleva määrusega tugevdatakse „hea haldustava ja partnerluse" põhimõtteid. Selles sätestatakse, et ESF edendab head haldustava ja partnerlust. ESFi abi tuleb kavandada ja ellu viia asjakohasel territoriaalsel tasandil, arvestades iga liikmesriigi institutsioonilisest korraldusest lähtuvalt riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandiga.

Peale selle tagavad liikmesriigid asjakohasel territoriaalsel tasandil sotsiaalpartnerite kaasamise ja piisava konsulteerimise teiste sidusrühmadega ning nende osalemise ESFi abi ettevalmistamisel, rakendamisel ja järelevalvel.

■ Rahastamine

Uue määruse raames soodustab iga rakenduskava elluviimist korraldav asutus tööturu osapoolte piisavat osalemist artikli 3 alusel rahastatavates tegevustes.

Täpsemalt eraldatakse lähenemise eesmärgi raames ***ESFi ressurssidest kohane määr*** suutlikkuse suurendamisele, mis hõlmab koolitust, võrgustike loomist ja sotsiaaldialoogi arendamist, ning sotsiaalpartnerite ühisele tegevusele, eelkõige seoses artikli 3 lõike 1 punktis a osutatud töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimega.

Komisjon on moodustanud sotsiaalpartneritele antava ESFi toetuse ad hoc töörühma eesmärgiga tagada ja nö jälgida kõnealust toetust. Töörühma kohtumised on olnud väga kasulikud, et selgitada Euroopa arusaamist sotsiaaldialoogist ning terminit „sotsiaalpartnerid".

ESFi korralduskomitee on komiteede ametliku võrdlusdokumendina võtnud ametlikult vastu märkuse sotsiaalpartnerite kui ESFist abi saajate kohta.

ETUCi nõudel on komisjon nõustunud hoidma sotsiaalpartneritele ette nähtud ESFi toetuse küsimust püsivalt ESFi korralduskomitee tulevaste kohtumiste päevakorras.

Claude Denagtergal
ETUC

GOPARIMAD TAVAD AMETÜHINGUTE POOLT ESFi KASUTAMISEL

AMETIÜHINGUTE KONGRESS (TUC) JA EUROOPA SOTSIAALFOND

Ametiühingute kongress on Ühendkuningriigi ametiühingute katusorganisatsioon umbes 66 liikmesametiühinguga, mis esindavad kokku 6,5 miljonit liiget.

ESF on tööturuinstrument ning Ühendkuningriigis on selle kaks laiemat tegevusvaldkonda:

- **inimeste tööle suunamine;**
- **kohanemisvõimelise ja kvalifitseeritud tööjõu loomine.**

Käesolevas kirjutises arutletakse ametiühingute kongressi ja liikmesametiühingute kogemuse üle järgmises kahes alapunktis.

Ametiühingu kogemus: tööle

Ühendkuningriigis võttis uus leiboristide valitsus kasutusele nn uue alguse programmi (New Deal) noortele töötutele ning tööturust mõnda aega eemal olnud isikutele. Kasutuselevõtule järgnenud aastatel laiendati programmi järjepidevalt teistele rühmadele, kes on kogenud võõrandumist tööturult, näiteks üksikvanematele ja puudega töötajatele.

Uue alguse programm on kõige edukam siis, kui tunnistatakse üksikisikute ees seisvaid takistusi, ning ESFi rahastamine oli väga kasulik ametiühingute toetatud paindlikumate ja uuenduslikumate lähenemisviiside katsetamise rahastamisel, mis aitavad programmil keskenduda pigem üksikisikute aitamisele kui karistamisele.

2002. aastal Manchesteris toimunud Rahvaste Ühenduse mängude ettevalmistamisel toetas ESF ulatuslikku programmi, mille eesmärk oli värvata vabatahtlikke, kes aitaksid mängude korraldamisel. Programmiga pakuti väärtuslikke võimalusi ja koolitust ebasoodsamas olukorras olevatesse rühmadesse kuuluvatele töötutele. Ametiühingu toetus ja kaasatus tagas, et programm täitis eesmärki pakkuda tõelisi uusi võimalusi ning mitte asendada tööd, mida oleks pidanud tegema tasustatud personal.

Ühingu kogemus: töötajate oskused

ESFi on kasutatud ametiühingute selliste algatuste toetamiseks, mille eesmärk on reageerida laiaulatuslikele koondamistele sektorite ja valdkondade ümberkorraldamisel, samas kui ESFi rahastatavad vajaduste analüüsid, nõustamine ja kohandatud koolitusprogrammid on andnud töötajatele oskusi, mida nad saavad kasutada uutes sektorites ja uutel töökohtadel.

Näidetena võib tuua kogu terasetööstust hõlmava riikliku projekti, mida juhtisid selle sektori ametiühing ja koolitusorganisatsioon koostöös teistega, ning keraamikatööstusele mõeldud projekti, mis keskendub eelkõige teatavale Ühendkuningriigi piirkonnale.

ESFi on kasutatud ametiühinguliikmete oskuste tõstmiseks tehtud jõupingutuste toetamiseks. Oleme välja töötanud värbamis- ja koolitusprogrammi ametiühingu koolitusesindajatele. Viimased on ametiühingu määratud esindajad töökohtadel, kelle ülesanne on suhelda töötavate liikmetega, et tagada õppimisvõimalused, mis ei pruugi olla seotud ainult tööga. Ühe viisina on kasutatud töökoha õppekeskuste edendamist, mis pakuvad võimalusi nii tööga seotud oskuste parandamiseks kui ka laiemaks õppimiseks ja isiklikuks arenguks.

Üks meie peamisi ametiühingutega seotud eesmärke on olnud tagada võimalused kõigile. ESF on minevikus ja programmi EQUAL viimase etapi jooksul aidanud ametiühinguid nende töös liikmete eluks vajalike oskuste edendamisel. Kontekstipõhiste materjalide ja vahendite väljatöötamist on eri etappidel riikliku rahastamise kõrval toetatud ka ESFi investeeringutest.

Ametiühingud ja ESF: mõningad õppetunnid

Meie kogemuse põhjal on äärmiselt oluline alustuseks sätestada ametiühingule selged eesmärgid. Meie jaoks hõlmasid need ametiühingu koolitusesindajate määramist ja ametiühingu algatuste loomist vastusena koondamistele. Seejärel otsustasime otsida vahendeid selle töö toetamiseks. Mõnel juhul oli toetajaks ESF, teistel puhkudel aga riiklikud programmid, mõnel juhul toimus see aga tööandjatega sõlmitud kokkulepete kaudu, et tagada nende investeeringud.

Edukamad oleme olnud partneritega koostööd tehes. Meil on pikaajaline kogemus meie endi esindajatele töökohtadel ja ametnikele koolituste pakkumisel koostöös kohalike täiendõppekolledžite ja vabatahtlike sektori organitega, nt Workers Educational Association. Ühingu koolitusesindajate koolituse programm on rajatud kõnealusele partnerlusele.

ESFist rahastatavate projektide hoolikas haldamine on äärmiselt tähtis mitte ainult selleks, et vastata õigluse kõrgeimatele standarditele jne, vaid ka selleks, et saaksime ise asjakohaselt jälgida, kas kasutame oma vahendeid targasti.

Oleme jõudnud järeldusele, et äärmiselt oluline on kehtestada kõikides projektides hindamisstrateegiad, et saaksime tagada oma eesmärkide saavutamise.

Lisateave

Ametiühingute kongressi veebileht: **www.tuc.org.uk**
ESF Ühendkuningriigis: **www.esf.gov.uk**
Programm EQUAL: **www.equal-works.com**
E-post: **amanning@tuc.org.uk**

Alan Manning
TUC
Ühendkuningriik

ESFi JA PARTNERLUSE VÄÄRTUS

Lubage mul alustuseks end lühidalt tutvustada: olen endine sotsiaaltöötaja ning töötanud peaaegu 20 aastat Rootsi kutseühingute liidu (Swedish Confederation of Professional Associations, SACO) heaks. Olen ESFi alal töötanud ajast, mil Rootsi sai ELi liikmeks, millest on nüüd möödunud enam kui kümme aastat. Olen esindanud Rootsi ametiühinguid ESFi korralduskomitees ELi tasandil mitu aastat. Olen olnud ja olen praegugi ESFi programmide Rootsi seirekomisjonide liige. Samuti olen olnud esindaja mitmes ESFi rakenduskomisjonis ja töörühmas.

Toon siinkohal ära mõningad peamised õppetunnid, mida sooviksin teiega ning eelkõige uute liikmesriikide esindajatega jagada:

Tapimas europiečiu
Ühtekuuluvuspoliitika ja ESF „ühendavad inimesi", nagu Nokia oma reklaamis ütleb. ESFi programmide raames teostatavad projektid annavad meile võimaluse mõista Euroopat ja meid endid paremini.

Programmide koostamine vaid ESFi rahastamise saamiseks ei tohiks olla lubatud. Samuti oleks see aja, raha ja energia raiskamine. Kõikidel tasanditel tuleks tunnistada ja tunnustada ESFi eesmärke fondi vahendite kasutamisel.

Partnerlussuhted on äärmiselt tähtsad
ESFi määruses asetatakse nüüd põhirõhk valitsuse ja sotsiaalpartnerite, peamiselt ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide partnerluse käigus tehtavale tööle. Selle mõlemale poolele kasuliku lähenemisviisi valimiseks on väga head põhjused. ESFist saadavad investeeringud ei anna kindlasti mitte häid ja tõhusaid tulemusi, kui tööturu osapooled ja töömaailm ei ole valmis praktiliseks tööks ning eri eesmärkide ja poliitika rakendamiseks ja läbivaatamiseks. Otsustav on see, et töö tehakse ära töökohal. Ning kuidas saab jõuda töökohani tööandjate ja töötajate organisatsioonide koostööta?

Peamine on lisandväärtus
Lisandväärtus on väga keeruline mõiste ning peab olema väga selge, millega on tegemist ja kes seda saab. Neid küsimusi on partnerluse sõlmimisel väga kasulik arutada. Loomulikult ei ole neile üheseid vastuseid. Mulle on saanud selgeks, et üks lisandväärtuse liike on see, mis tuleb koostööst teistega, saavutades tulemusi, mida ei oleks võimalik olnud saavutada omal käel. Seepärast tuleks partnerlust ja tööprotsessi endid vaadelda väärtuse lisamisena.

Mitte taevast kukkunud raha
Rahastamist ESFist, nagu ka ülejäänud ELi raha peetakse sageli n-ö tasuta lõunaks. Ma võin teile aga kinnitada, et tasuta lõunaid ei ole olemas. Loomulikult peaksid ESFi projektid teile kasu tooma, kuid nad peavad sobituma ka Euroopa mustrisse. Seega on eraldatud raha tegelikul kasutamisel teatud piirangud. Isegi kui arvate, et leiate paremaid viise antud raha paigutamiseks, kuna tunnete kohalikke vajadusi, siis ärge seda proovige. Te võite olla uuenduslikud mitmel moel, kuid tähtis on see, et peate jääma ESFi määruse ja rakenduskavade piiresse. Seda mitte ainult komisjoni huvides – pikas perspektiivis on see tähtis ka teile ja programmidele, millesse te kaasatud olete. Teine otsustav tegur on vajadus kaitsta ametiühingu mainet.

Partnerlused probleemide lahendamiseks
Loomulikult peab igal partneril olema hea põhjus osalemiseks. Osalemist ei tohiks aga vaadelda võimalusena läbi rääkida selleks, et saada pirukast suurimat tükki. Partnerlus tähendab rohkem ideede jagamist selle kohta, kuidas pirukat küpsetada. Kui te tõesti ei nõustu sellega, kuidas pirukas lahti lõigatakse, on parem neid läbirääkimisi väljaspool partnerlust pidada, eelkõige kui kavatsete ka edaspidi koos küpsetada. Töötamine partnerluses on seotud rohkem probleemide lahendamisega ning sellega, kuidas küpsetada nii suur pirukas, et kõikidele jaguks.

Seos muu ELi poliitikaga
ESFiga töötamine on ilmselgelt seotud Lissaboni strateegiaga, sotsiaalmeetmete kava ning muu Euroopa majanduskasvu ja heaolu poliitikaga. Investeeringud ESFist on ette nähtud selle poliitika rakendamiseks liikmesriikides. Poliitiliste otsuste tegijad on ESFiga aga sageli vaid ähmaselt tuttavad. Mõningad üldteadmised näiteks Lissaboni strateegia kohta tulevad suurel määral kasuks kohtumistel kolleegide ja/või vastaspooltega. Siis on palju lihtsam panna neid mõistma ESFi ja teie töö väärtust.

Suhtlus tasandite vahel
Üldiseks pahameele ja vigade põhjuseks on vastastikune süüdistamine. Püüdke seda vältida, kuna see ei too kasu. Loomulikult ei saa ELi tasandil osalejatel olla täpselt samad väljavaated või teadmised kui näiteks kohalikul tasandil osalejatel ning vastupidi. Palju parem on ulatada käsi teistel tasanditel (või teistes liikmesriikides) osalejatele, selle asemel et üksi tegutseda.

Osalege – kuid ärge üle pingutage
Kuna partnerlus on üsna uus koostöövorm, valitseb partnerluses rolli kehtestamisel mõningane vabadus, ilma et seda piiraksid minevikuarusaamad selle kohta, mis on õige ja mis vale. See on riukaline ja seda tuleks siiski ettevaatlikult kaaluda. Soovitaksin väga teha selget vahet elluviimist korraldava asutuse rolli ja sotsiaalpartnerite rolli vahel. Partnerluse moodustamisel on üks tähtsaid aspekte kohustuste kokkuleppimine – peab olema kristallselge, kes mille eest vastutab.

Tooge ESF tagasi kontorisse
Kuna ESF on üsna keeruline ja nõudlik, võib osutuda väga keeruliseks saada „kodus" ESFiga seotud tööle tähelepanu. Samuti on kõnealusesse töösse kaasatud ametiühinguliikmete töö sageli aeganõudev. Seepärast on eriti tähtis leida aega, et:
- saada tippjuhtkonna toetus oma ESFiga seotud tööle;
- vältida piiravaid volitusi „kodunt"; ESFiga töötamine on protsessile orienteeritud tegevus;
- anda tagasisidet ja muuta oma hea töö nähtavaks tööandjale ja kolleegidele;
- mitte unustada luua võrgustikke ja nautida tegevust!

Charlotta KRAFFT
SACO
Rootsi

SOTSIAALPARTNERITE OSALUS ELi RAHALISTE VAHENDITE PROGRAMMITÖÖS: ITAALIA KOGEMUS

Partnerlus on ELi ühtekuuluvuspoliitika üks peamisi põhimõtteid. Seoses sellega oli Itaalias ELi rahaliste vahendite programmitöös aastatel 2000–2006 sotsiaalpartneritel tähtis roll. Roll oli 1. eesmärgi ja 3. eesmärgi piirkondades erinev.

Vähem arenenud piirkondades (Lõuna-Itaalia) ehk nn 1. eesmärgi piirkondades oli sotsiaalpartneritel nõuandev roll. Neil olid teavitamis- ja konsulteerimisõigused. Euroopa Komisjon hindas kõrgelt nende aktiivset osalust protsessi alguses. Tehnilisel tasandil osalesid sotsiaalpartnerid seirekomisjonides riiklikul ja piirkondlikul tasandil. Poliitilisel tasandil osalesid Itaalia sotsiaalpartnerid ka partnerlusfoorumil, kus ametiühingud, tööandjate organisatsioonid ja avalikud institutsioonid arutasid korra aastas peamisi ELi rahaliste vahendite eraldamisega seotud teemasid. Sotsiaalpartnerite esindajad panustasid ka riiklikus tehnilise abi rakenduskavas osalemise kaudu. Kõnealust programmi rahastati ELi vahenditest ning sotsiaalpartnerid otsustasid koos ametiasutustega, millist abi anda seirekomisjonide töösse kaasatud ametiühinguliikmetele ja tööandjatele. Kõnealuse meetme vahendusel pakuti neile koolitust, abi projekti kavandamisel ja lisateavet. Olemas oli ka veebileht, mille eesmärk oli toetada sotsiaalset ja majanduslikku partnerlust.

3. eesmärgi piirkondades (koolitus- ja tööhõivepoliitika Kesk- ja Põhja-Itaalias) oli sotsiaalpartneritel aastatel 2000–2006 palju tähtsam roll kui 1. eesmärgi piirkondades. Nad osalesid seirekomisjonide töös samasuguse osalus- ja hääletusõigusega kui teised komisjoni liikmed. Seirekomisjonides toetas sotsiaalpartnerite esindajaid Scift Aid, veebipõhine teabevahetusprojekt, mis pakkus dokumente, koolitust ja projektiabi. Itaalia ametiühingud saavutasid 3. eesmärgi piirkondades aastatel 2000–2006 märkimisväärse edu: enamik ESFi vahenditest eraldati 3. eesmärgi piirkondades tööhõivepoliitika ja elukestva õppega seotud toetustegevusele.

Võttes arvesse sotsiaalpartnerite osalusest aastatel 2000–2006 saadud kogemust nii 1. eesmärgi kui ka 3. eesmärgi Itaalia piirkondades, on võimalik välja tuua tugevused ja nõrkused. Tugevuste osas peaks esile tooma kolm aspekti. Esiteks, sotsiaalpartnerid olid programmitöö aastatel 2000–2006 rohkem kaasatud kui varem. Teiseks, neil oli aktiivne roll, eriti ELi rahaliste vahendite programmitöö ajavahemiku alguses. Kolmandaks, sotsiaaldialoogi on tugevdatud riiklike ja kohalike ametiasutuste vahelise arutelu kaudu. Nõrkuste hulgas peaks kaaluma kolme aspekti. Esiteks, Itaalia riiklikud haldusorganid kippusid sotsiaalpartneritele andma vaid formaalset rolli. Teiseks, ELi rahaliste vahendite programmitöö alane arutelu piirdus sageli seirekomisjonide töös osalevate sotsiaalpartnerite esindajatega. Lõpetuseks, ikka veel ei ole piisavalt analüüse ELi rahaliste vahendite mõju kohta tööhõivele ja töökorraldusele.

Kõnealuseid tugevusi ja nõrkusi silmas pidades tuleks ELi rahaliste vahendite programmitööks aastatel 2007–2013 teha kokkuvõte mõningatest kogemustest. Uue nn lähenemiseesmärgi (endine 1. eesmärk) kohaselt julgustatakse sotsiaalpartnereid osalema aktiivselt suutlikkuse suurendamise tegevustes ja alustama ühistegevusi poliitikavaldkondades, kus neil on määrav roll (näiteks elukestev õpe, töökorralduse ajakohastamine ning ümberkorralduse tagajärgedega võitlemine). Peale selle peavad sotsiaalpartnerid uue piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärgi kohaselt asetama suuremat rõhku vahenditele, mille eesmärk on hinnata ELi rahaliste vahendite mõju töökohtade kvaliteedile ja kvantiteedile.

Ornella Cilona
CGIL,
Itaalia

HISPAANIA KOGEMUS (1)

Teemapõhised rõhuasetused

Rakenduskavad on jaotatud viide teemapõhisesse tulipunkti:

1. Meetmed, mille eesmärk on edendada tööhõivet ja kutseõpet (kutseõpe töötutele). (1. ja 3. eesmärk)
2. Meetmed jätkuõppe valdkonnas ja ärioskuste tugevdamine. (1. ja 3. eesmärk)
3. Kutseõppesüsteemi korraldamine. (1. ja 3. eesmärk)
4. Hispaania teadusuuringute, arengu ja innovatsioonisüsteem. (1. eesmärk)
5. Võitlus diskrimineerimisega. (1. ja 3. eesmärk). Ristkasutus

Hispaania valitud programmitöö struktuur

- Rakenduskavade kaks laia rühma, mis tulenevad keskvalitsuse ja autonoomsete piirkondade hõlmatavate pädevusvaldkondade jaotamisest.

- ESFi kavandatud meetmed on jaotatud järgmiselt:
  - ***piirkondlikud programmid****, mis hõlmavad iga autonoomse valitsuse meetmeid, mis omakorda hõlmavad ESFi määruses sätestatud meetmete viit prioriteetset valdkonda;*
  - ***mitut piirkonda hõlmavad programmid****, mis on horisontaalse iseloomuga ja järgivad tegevusvaldkondadega seotud struktuuri ning ühendavad riiklike haldusorganite ja teiste riigiasutuste meetmeid.*

Struktuur

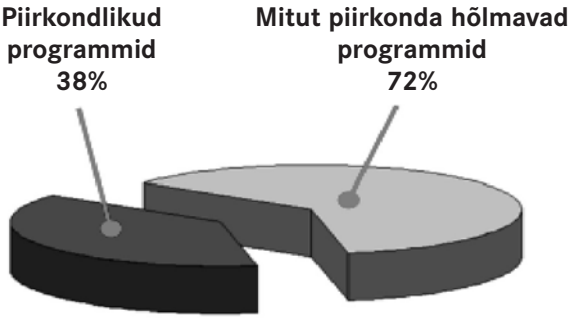

I teema. Töötud

1. meede – pakub töötutele võimalusi aidata neil tööturule siseneda

- Kutseõpe (töötutele)
- ***Riiklik koolitus- ja integratsioonikava, FIP-kava,*** 3. mai 1993. aasta kuninglik dekreet nr 631/1993.
  Kirjeldus:
  Tasuta kutseõpe neile, kes soovivad siseneda tööturule ning saada ümberõpet või spetsialisti kvalifikatsiooni.

Eespool nimetatut täiendavad käimasolevad uuringud, mis on kavandatud uute tööhõiveallikate väljaselgitamiseks uutes või laienevates sektorites ja kutsealadel, võttes täiel määral arvesse kutseoskuste arengut ja sellest tulenevaid koolitusvajadusi.

Sihtrühmad:

Kõnealustele meetmetele on esmajärjekorras juurdepääs järgmistel rühmadel:
a) töötud, kes saavad töötushüvitist või -toetust;
b) töötud, kes on vanemad kui 25 aastat, eelkõige need, kes on töötuna registreeritud olnud enam kui aasta;
c) töötud, kes on nooremad kui 25 aastat ning kes on kaotanud töökoha, millel nad töötasid vähemalt kuus kuud;
d)teatud integratsiooniraskustega töötud.

Selleks et tagada naiste parem integratsioon tööturul, seatakse FIP-kavas eesmärgiks saavutada naiste 60%-line osalusmäär selle koolitusmeetmetes.

2. meede: võidelda pikaajalise töötusega pikaajalistele töötutele suunatud tööalase taasintegreerimise meetmetegaTarget groups:

■ **Tööpraktikad**
Eesmärk on parandada 25-aastaste ja vanemate töötute tööalast konkurentsivõimet nende osaluse kaudu uute tööhõiveallikatega seotud avalikes või ühiskondlikult kasulikes töödes või teenustes.

Kirjeldus:
Tööpraktikal saavad osalevad töötajad täidetava ametikoha jaoks asjakohase koolituse töölerakendamise vahepeal töökohapõhise õppe raames.

Sihtrühmad
25-aastased või vanemad töötud, pöörates erilist rõhku pikaajalistele töötutele, üle 45-aastastele, naistele ja mis tahes puudega inimestele.

II teema. Töötavad töötajad

Riiklik jätkuõppe alamsüsteem

- See tugineb sotsiaalpartnerite vahel (kahepoolne kokkulepe) ning sotsiaalpartnerite ja valitsuse vahel (kolmepoolne kokkulepe) sõlmitud jätkuõppe kokkulepetele. Kõnealuseid kokkuleppeid uuendatakse iga nelja aasta järel.
- Töötajate jätkuõpe toob kaasa tõhusamad töökorraldusvormid.
- Eesmärk on prognoosida tootmisprotsessides vajalikke kohandamisi, tõstes seejuures teadlikkust keskkonnaküsimustes.
- Eriline tähelepanu on suunatud väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKEd).

Sihtrühm: Töötavad töötajad.

Eespool nimetatud kokkuleppe mõistes tähendab **jätkuõpe** järgmist:

a) koolitustegevused, mida korraldavad ettevõtjad, töötajad või neid esindavad asjakohased organisatsioonid ning mis on suunatud nii oskuste ja kvalifikatsiooni parandamisele kui ka töötavate töötajate ümberõppele. Kõnealused tegevused võivad toimuda nõudluskoolitusprogrammide, pakkumiskoolitusprogrammide või sektoritevaheliste koolitusprogrammidena;
b) uued ja kaasnevad koolitusmeetmed, mis toetavad uute koolitusvajaduste kindlaksmääramist ning uute koolitusvahendite ja -meetodite väljatöötamist;
c) individuaalne õppepuhkus, mis võimaldab töötajatel parandada oma kvalifikatsiooni.

Jätkuõpe täidab järgmisi ülesandeid:

- tagada püsiv kohanemine kutsealade ja konkreetsete ametikohtade muutuvate nõudmistega oskuste ja kvalifikatsioonide parandamise kaudu, mis on oluline nii ettevõtetele kui ka nende personalile;
- pakkuda võimalusi sotsiaalseks täiustamiseks, mis võimaldab paljudel töötajatel vältida kutsekvalifikatsiooni aegumist.
- ennetav funktsioon, mille eesmärk on võimalike ühtse turu loomisega kaasnevate negatiivsete tagajärgede vältimine ning majandusliku ja tehnoloogilise ümberkorralduse etapis olevate sektorite ja ettevõtjate probleemide ületamine.

III teema. Kutseõppesüsteemi korraldamine

Esialgne/reguleeritud kutseõpe

Üldise ülikoolivälise süsteemi pakutav haridus on jaotatud järgmisteks tasanditeks, etappideks ja tsükliteks:

- lasteaed;
- algharidus;
- keskharidus, mis hõlmab järgmisi etappe:
  - kohustuslik keskharidus;
  - **sotsiaaltagatiste programmid**;
  - **erikutseõpe**;
  - *bachillerato* (koolilõputunnistus);
- ülikooliväline keskharidusjärgne haridus:
  - **erikutseõppe kõrgtase.**

Kutsekvalifikatsioonide ja kutseõppe riiklike süsteemide loomine

Riiklik kvalifikatsioonide instituut:
- luuakse selleks, et koostada koostöös sotsiaalpartneritega **riiklik kvalifikatsioonide kataloo**g ning luua kaasnevad koolituskursused. See on tähtis seoste loomiseks kollektiivläbirääkimiste kaudu loodud kutseõppestruktuuridega ja eri kutseõppe alamsüsteemide integreerimiseks, sealhulgas esialgset koolitust hõlmav süsteem;
- on võrdlusraamistikuks kutsekvalifikatsioonide akrediteerimisel, olenemata sellest, kuidas need omandati – kas formaalselt, mitteformaalselt või informaalselt.

Riikliku kvalifikatsioonide instituudi ülesanded on sätestatud kuningliku dekreedi nr 375/1999 artiklis 2. Esiletõstmist väärivad järgmised ülesanded:

- riikliku kvalifikatsioonisüsteemi loomine ja haldamine;
- kutseoskuste akrediteerimise ja tunnustamise süsteemi korraldus;
- kutseõppe kolme alamsüsteemi vahelise vastavuse, hindamise ja ekvivalentsuse tagamise süsteemi reguleerimiseks vajalike meetmete korraldamine (sh töökogemus);
- teabe pakkumine kutsealade, töökohtade ja profiilide pakkumise ja nõudluse arengu kohta tööturul, võttes muu hulgas arvesse kollektiivläbirääkimiste tulemusena loodud kutsekvalifikatsioonide süsteeme;
- protsessi loomine, et muuta autonoomsete piirkondade asutused või instituudid ja sotsiaalpartnerid ühiselt vastutavaks nii kutsekvalifikatsioonide kataloogi määratlemise kui ka sektori nõudluste ajakohastamise eest;
- kutseõppe üldnõukogu nimel selliste kutseõppetegevuste arendamine nagu aruanded, uuringud, võrdlevad analüüsid, dokumentide taaskoostamine, bibliograafia, akadeemilised seminarid riiklikul ja piirkondlikul tasandil.

Riiklik kvalifikatsioonisüsteem

Riiklik kutsekvalifikatsioonide süsteem (SNCP) koosneb kolmest struktuurielemendist:

1) riiklik kutsekvalifikatsioonide kataloog;
2) integreeritud modulaarne koolituskataloog (edaspidi „CIM”);
3) kutseoskuste tunnustamise ja akrediteerimise süsteem.

1) Riiklik kutsekvalifikatsioonide kataloog
Kõnealuse kataloogiga saab kutseõpe koos kõigi alamsüsteemidega ühise oskuste võrdlusraamistiku, millega tagatakse, et koolitustegevused on kooskõlas tootmisprotsesside ja tööturu praeguste (ja prognoositavate) kvalifikatsioonivajadustega, sealhulgas eri autonoomsete piirkondade, teiste Euroopa Liidu liikmesriikide ja tööstusmajanduste kvalifikatsioonivajadustega.
Kataloog sisaldab viidet riigile ning seepärast peab selle ülesehitus põhinema tervikliku tööturu säilitamise põhimõttele.

2) Integreeritud modulaarne koolituskataloog (edaspidi CIM)
CIM on koostoimes riikliku kutsekvalifikatsioonide kataloogiga peamine vahend, mille abil saavutada kutseõppe kolme alamsüsteemi täielik koolituspakkumine: reguleeritud/esialgne, kutse- ja jätkuõpe.

Jaotatuna nii töötava kui ka töötu aktiivse elanikkonna ja kooliealise elanikkonna vajadustele vastavatesse mudelitesse pakutakse CIMi kutseõppekeskuste võrgustikus.

3) Kutseoskuste tunnustamise ja akrediteerimise süsteem
Süsteem peab võimaldama:
hinnata, tunnustada ja akrediteerida inimeste oskusi ja kvalifikatsioone, olenemata sellest, kuidas need omandati, sealhulgas mitteformaalsete kanalite kaudu omandatud oskusi ja kvalifikatsioone, tugevdades seejuures akrediteerimise väärtust eesmärgiga edendada inimeste karjääre ja kõikide kodanike elukestva õppe võimalust.

Riikliku kvalifikatsioonisüsteemi loomine

See hõlmab kuut etappi:

1) **Andmete ettevalmistamine ja töörühma koolitamine**. Sotsiaalpartnerite osalusel.
2) **Kvalifikatsiooni väljatöötamine.** Sotsiaalpartnerite osalusel.
3) **Kaasneva koolituse määratlemine**. Sotsiaalpartnerite osalusel.
4) **Väline hindamine**. Sotsiaalpartnerite osalusel.
5) **Kvalifikatsioonialased läbirääkimised kutseõppe üldnõukoguga**. Kolmepoolne organ.
6) **Kvalifikatsioonialased läbirääkimised koolide riiginõukogu** (sotsiaalpartnerite esindajate osalusel) **ja asjakohaste valitsuse osakondadega.**

1) Andmete ettevalmistamine ja töörühma koolitamine
Määrab kindlaks vaatluse alla võetava töökategooria ning tuvastab ja analüüsib kvalifikatsioone, mida on võimalik selles töövaldkonnas omandada.

UGT on kaasatud ja teeb ettepanekuid kõnealustesse töörühmadesse ekspertide määramise kohta, kes valitakse nende tehnilise profiili põhjal ja mitte mis tahes esindatuse kriteeriumitele tuginedes. Valiku teeb valitsus.

2) Kvalifikatsiooni väljatöötamine
Üldise pädevuse kvalifikatsiooni väljatöötamine **ja pädevuse konkreetsete koostisosade kindlaksmääramine**. See on tihedalt seotud **kõnealust kvalifikatsiooni omava töötaja täidetavate ülesannetega**. Samal ajal loetletakse selles kõige asjakohasemad töökohad ja ülesanded, mis on konkreetse kvalifikatsiooniga seotud.

3) Kaasneva koolituse määratlemine
Koolituse tähtsuse tagamine, kaaludes mõnel juhul **liikuvuse võimaluste kasutamise eest koolitusainepunktide andmisega seotud nõudeid, eelkõige reguleeritud kutsealadel.**

(„reguleeritud kutseala" – kutsetegevus või -tegevuste hulk, millel tegutsema hakkamist või tegutsemist või tegutsemise üht moodustest reguleerivad spetsiaalse kutsekvalifikatsiooni omamist kas otseselt või kaudselt käsitlevad õigus- või haldusnormid. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta.)

4) Väline hindamine
Kaks kanalit:
1) aspektid, mis on seotud kvalifikatsiooni määratlemisega, kvalifikatsiooni omanike välja töötatavate ülesannetega, kvalifikatsiooni seosega kollektiivläbirääkimistest saadud teabega ning hinnanguga selle omandamiseks vajaliku täpse aja kohta;
2) aspektid, mis osutavad selle koolituse sobivusele, mis on loetletud dokumendis, millega kehtestatakse iga kvalifikatsioon ning kvalifikatsiooni määrava üldpädevuse määratlus.

5) Kvalifikatsiooni väljatöötamise alased läbirääkimised
Kvalifikatsioonialased läbirääkimised kutseõppe üldnõukoguga.
Kolmepoolne organ. Nõuandev organ ülikoolivälisteks kutseõppeks.

6) K**valifikatsioonialased läbirääkimised koolide riiginõukogu** (sotsiaalpartnerite esindajate osalusel) **ja asjakohaste valitsuse osakondadega**

Edusammud kvalifikatsioonide ja kutseõppe kataloogi väljatöötamisel

Kataloog on jaotatud 26 töö-/kutsekategooriasse.

Prognoositakse, et esimene väljaanne sisaldab umbes 600 kvalifikatsiooni.
Praegu on **järgmiste kuninglike dekreetide lisades avaldatud 223 kutsekvalifikatsiooni:**

- kuninglik dekreet nr 295/2004 (RT 9. märts 2004) sisaldab 97 kvalifikatsiooni;
- kuninglik dekreet nr 1087/2005 (RT 5. oktoober 2005) sisaldab 65 kvalifikatsiooni;
- kuninglik dekreet nr 1228/2006 (RT 3. jaanuar 2007) sisaldab 61 kvalifikatsiooni.

Praegu käivad läbirääkimised 112 kvalifikatsiooni osas.
Kokku ***on ametlikult määratletud 495 kvalifikatsiooni***.

Luis Galiano
UGT-E
Hispaania

HISPAANIA KOGEMUS (2)

Kuninglik dekreet nr 395/2007, millega reguleeritakse tööhõive kutseõppe alamsüsteemi

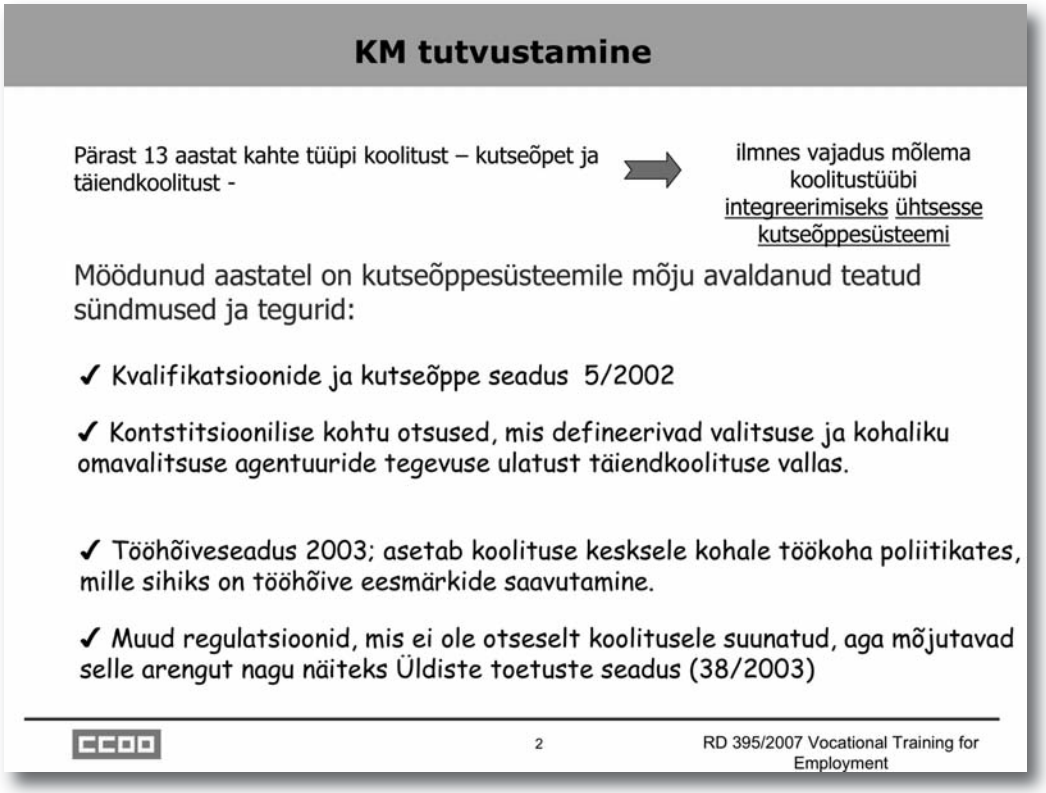

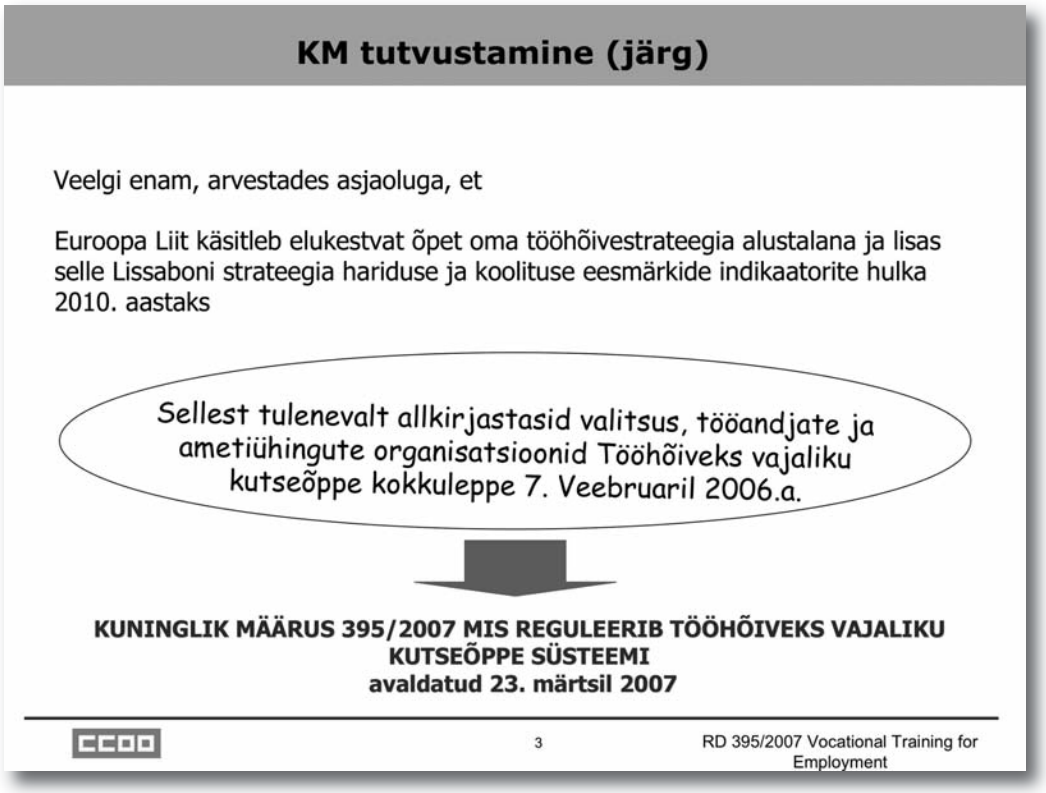

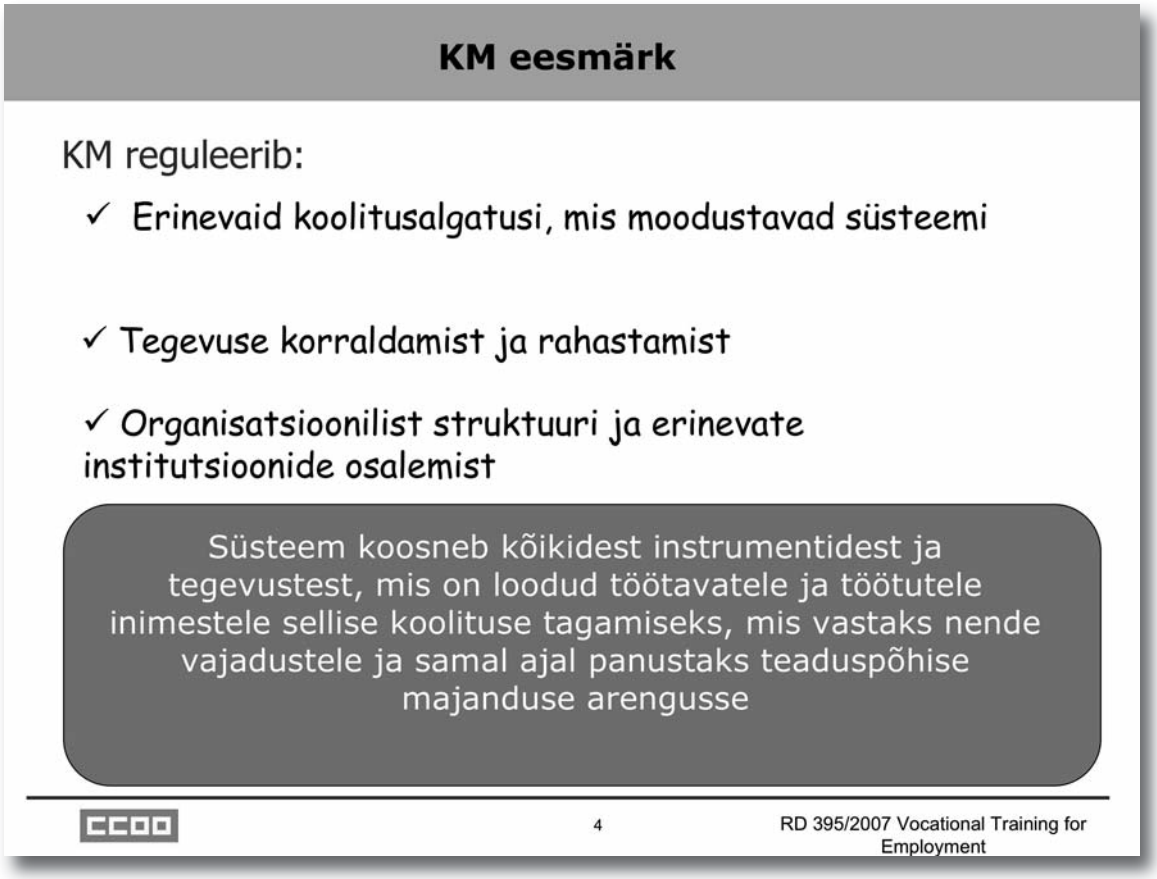
KM eesmärk
KM reguleerib:
✓ Erinevaid koolitusalgatusi, mis moodustavad süsteemi
✓ Tegevuse korraldamist ja rahastamist
✓ Organisatsioonilist struktuuri ja erinevate institutsioonide osalemist
Süsteem koosneb kõikidest instrumentidest ja tegevustest, mis on loodud töötavatele ja töötutele inimestele sellise koolituse tagamiseks, mis vastaks nende vajadustele ja samal ajal panustaks teaduspõhise majanduse arengusse
CCOO
4
RD 395/2007 Vocational Training for Employment

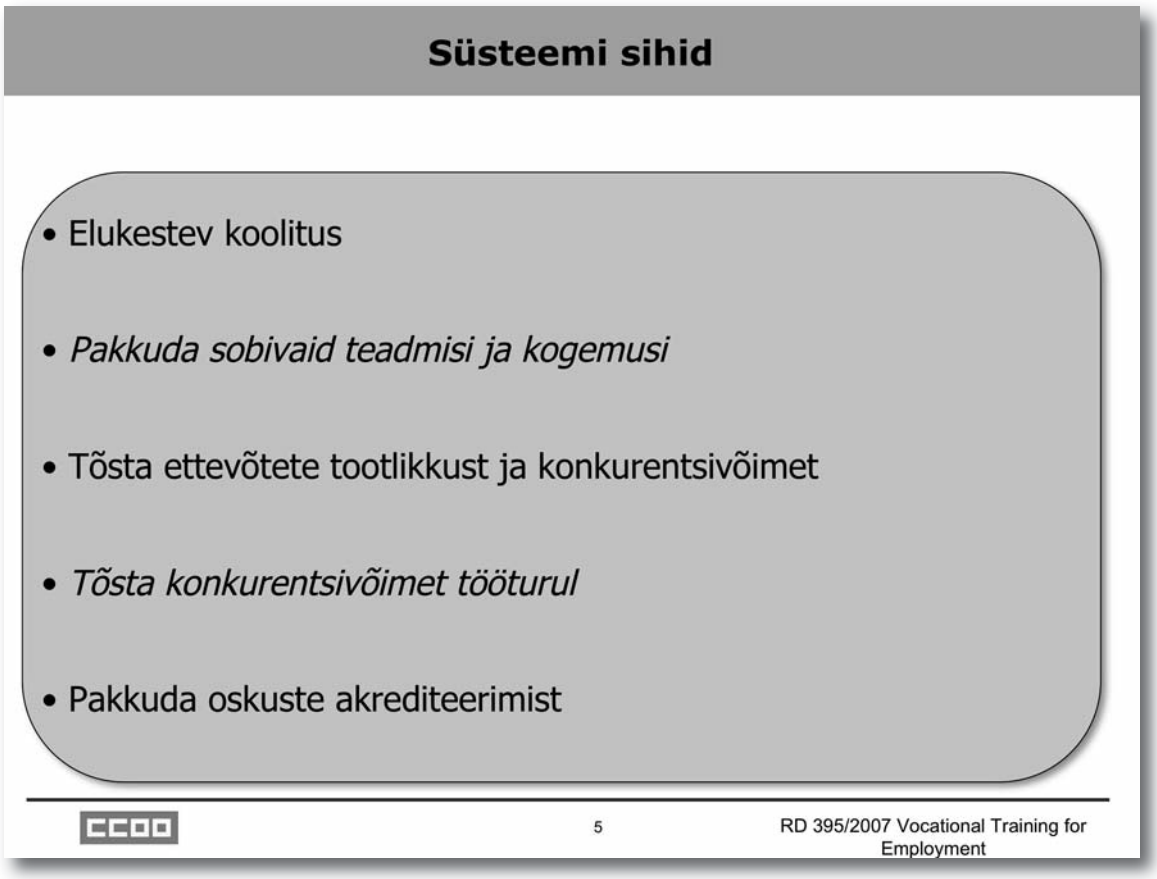
Süsteemi sihid
• Elukestev koolitus
• Pakkuda sobivaid teadmisi ja kogemusi
• Tõsta ettevõtete tootlikkust ja konkurentsivõimet
• Tõsta konkurentsivõimet tööturul
• Pakkuda oskuste akrediteerimist
CCOO
5
RD 395/2007 Vocational Training for Employment

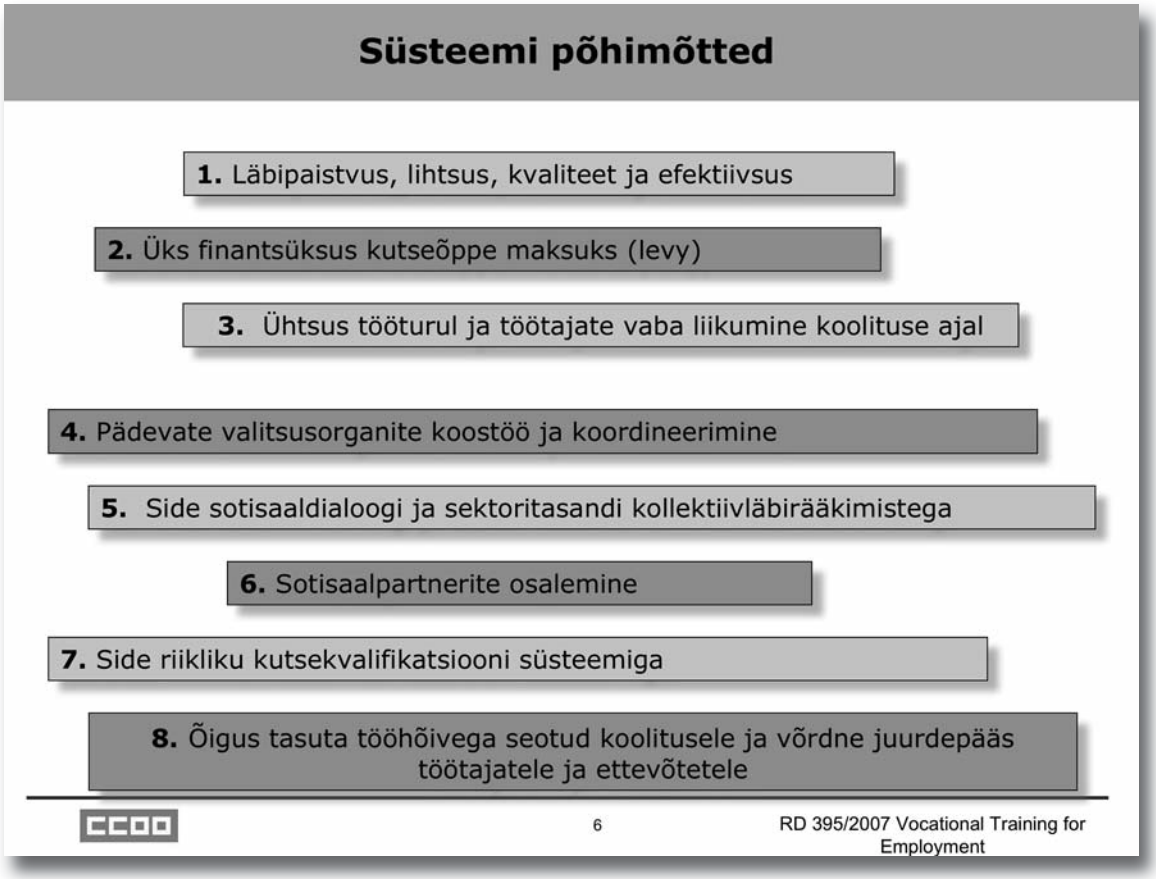
Süsteemi põhimõtted
1. Läbipaistvus, lihtsus, kvaliteet ja efektiivsus
2. Üks finantsüksus kutseõppe maksuks (levy)
3. Ühtsus tööturul ja töötajate vaba liikumine koolituse ajal
4. Pädevate valitsusorganite koostöö ja koordineerimine
5. Side sotisaaldialoogi ja sektoritasandi kollektiivläbirääkimistega
6. Sotisaalpartnerite osalemine
7. Side riikliku kutsekvalifikatsiooni süsteemiga
8. Õigus tasuta tööhõivega seotud koolitusele ja võrdne juurdepääs töötajatele ja ettevõtetele
CCOO
6
RD 395/2007 Vocational Training for Employment

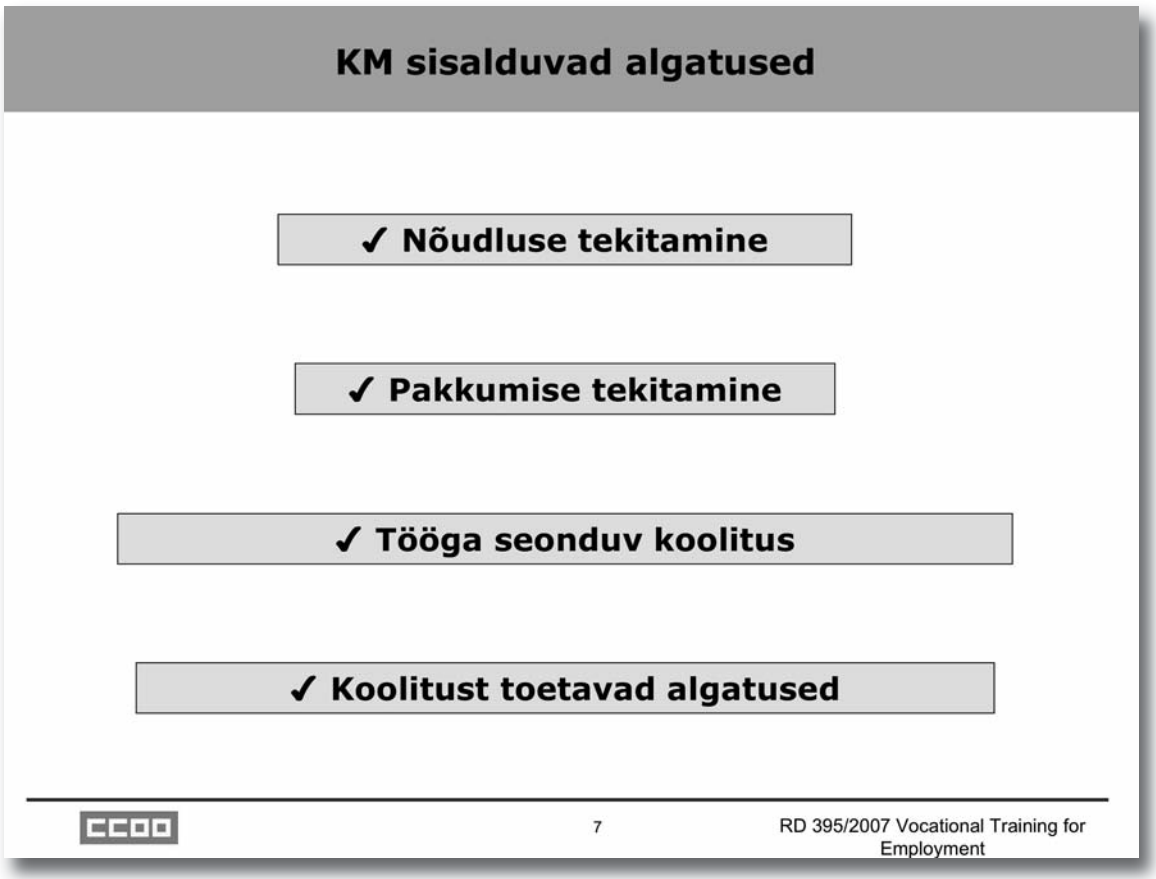
KM sisalduvad algatused
✓ Nõudluse tekitamine
✓ Pakkumise tekitamine
✓ Tööga seonduv koolitus
✓ Koolitust toetavad algatused
CCOO
7
RD 395/2007 Vocational Training for Employment

Töötajate sihtgrupid

Kõik töötavad ja töötud inimesed, kaasa arvatud need, kes ei makse kutseõppe maksu

✓ Nõudluse tekitamine

Palgatöötajad, kes pakuvad ettevõtetele teenuseid, *sealhulgas* töötud ja ajutiselt töötud vallandatud töötajad

✓ Pakkumise loomine

Töötavad ja töötud töötajad

✓ Tööga seonduv koolitus

Koolituseks tööle võetud töötajad (koolitusleping) ja töötud (riiklikud koolitusprogrammid)

CCOO 8 RD 395/2007 Vocational Training for Employment

Töötajate sihtgrupid (järg)

✓ **Riigitöötajate** koolitus**:** ministeeriumide sõlmitud täiendkoolituse kokkulepped ning kuni 10% osalus sektoriülestes programmides

✓ Võib eelistada järgmisi gruppe:

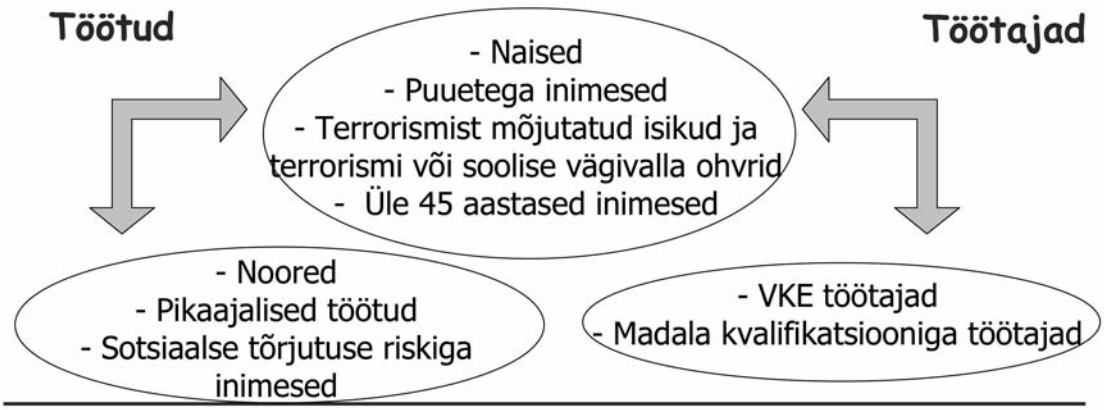

CCOO 9 RD 395/2007 Vocational Training for Employment

Süsteemi rahastamine

… vastavalt Eelarveseadusele rahastatakse süsteemi:

→ VAHENDID KUTSEÕPPE MAKSUST

→ EUROOPA SOTSIAALFONDI VAHENDID

→ "SPEE" EELARVES MÄRGITUD ERIVAHENDID

Lisaks,

→ REGIOONID VÕIVAD PANUSTADA OMA VAHENDEID

CCOO 10 RD 395/2007 Vocational Training for Employment

Kutsetunnistused

Hõlmab koolitust, mis on seotud riikliku kutsekvalifikatsioonide kataloogiga (CNCP)

✓ Selliste tööalaste oskuste ametlik akrediteerimine, mis võimaldab inimesel teostada kutsealaseid ülesandeid

✓ Seondub kataloogis nimetatud spetsiaalsete kutsealaste oskuste komponentidega

✓ Iga tunnistus võib hõlmata ühte või mitut pädevuse komponenti

✓ Üks pädevuse komponent on väikseim tõendatav ja kogutav komponent kutsetunnistuse saamiseks

CCOO 11 RD 395/2007 Vocational Training for Employment

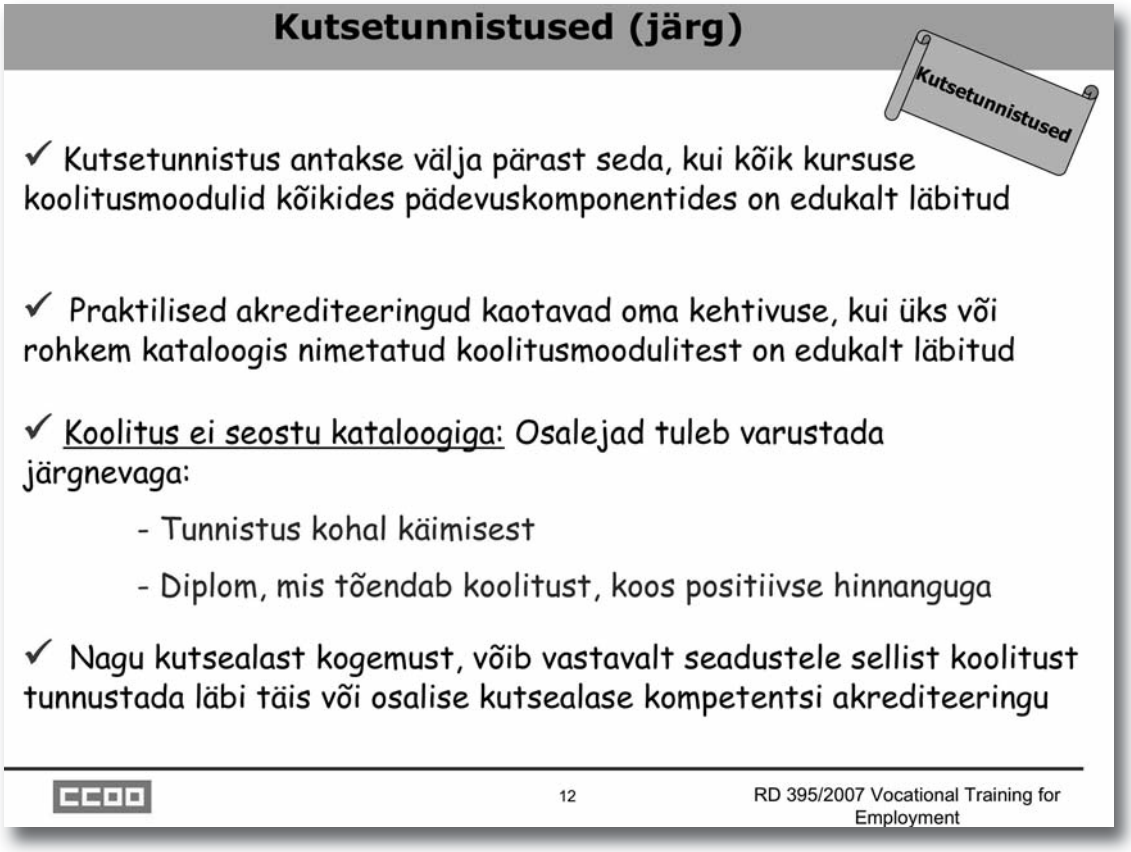

Paco Moreno
CC.OO.
Ispanija

LISAD

- **ELi peamised dokumendid aastatel 2007–2013:: p 35 >p 70**
  - ELT L 210 2006, lk 12–18: määrus, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi
  - ELT L 291, 2006, lk 11–22: ühenduse ühtekuuluvuspoliitika strateegilised suunised
  - ELT L 205, 2005, lk 22–27: liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised
- **Õppematerjalid: koolitus ESFi projektide koostamiseks ja esitamiseks p 71**
- **Kasulikud veebilehed p 102**

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 1081/2006,

5. juuli 2006,

mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1784/1999

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 148,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ([1])

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust, ([2])

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ([3])

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu 11. juuli 2006. aasta määruses (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta, ([4]) kehtestatakse struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi tegevusraamistik ja sätestatakse eelkõige partnerluse, programmitöö, hindamise ja juhtimise eesmärgid, põhimõtted ja eeskirjad. Seetõttu on vaja määratleda Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) missioon seoses asutamislepingu artikli 146 alusel ettenähtud ülesannetega ja asutamislepingu artiklis 125 ette nähtud koordineeritud tööhõivestrateegia arendamiseks liikmesriikide ning ühenduse poolt tehtava töö kontekstis.

(2) Nende tegevusliikide kohta, mida ESF võib rahastada määruses (EÜ) nr 1083/2006 sätestatud eesmärkide raames, on vaja kehtestada erisätted.

(3) ESF peaks tugevdama majanduslikku ja sotsiaalset sidusust töö saamise võimaluste parandamisega talle asutamislepingu artikliga 146 usaldatud ülesannete raames ja struktuurifondidele asutamislepingu artikli 159 alusel usaldatud ülesannete raames ning kooskõlas määruse (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi kohta, sätetega.

(4) Pidades silmas Euroopa Liidu laienemisest ja majanduse globaliseerumisest tulenevaid väljakutseid, on selline lähenemisviis veelgi olulisem. Seoses sellega tuleks tunnustada Euroopa sotsiaalse mudeli ja selle kaasajastamise tähtsust.

(5) Kooskõlas asutamislepingu artiklitega 99 ja 128 ning pidades silmas Lissaboni strateegia taaskeskendamist majanduskasvule ja tööhõivele võttis nõukogu vastu majanduspoliitika üldsuuniste ja tööhõivesuuniste tervikpaketi; viimastes seati eesmärgid, prioriteedid ja sihid tööhõive alal. Sellega seoses esitas Brüsseli Euroopa Ülemkogu oma 22.–23. märtsi 2005. aasta kohtumisel üleskutse mobiliseerida kõik liikmesriikide ja ühenduse asjakohased vahendid, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika.

(6) Uut on õpitud ühenduse algatusprogrammist EQUAL, eriti kohaliku, piirkondliku, riikliku ja üleeuroopalise tegevuse ühendamise osas. Õpitu tuleks integreerida ESFi toetustesse. Erilist tähelepanu tuleks pöörata sihtrühmade osalemisele, migrantide, sealhulgas varjupaigataotlejate integreerimisele, poliitikaküsimuste väljaselgitamisele ja seejärel nende süvalaiendamisele, innovatsiooni- ja katsemeetoditele, riikidevahelise koostöö metodoloogiale, tööturul tõrjutud rühmade teavitamisele, sotsiaalküsimuste mõjule siseturule ning valitsusväliste organisatsioonide algatatud projektides osalemisele ja nende juhtimisele.

(7) ESF peaks toetama liikmesriikide poliitikat, mis on heas kooskõlas Euroopa tööhõivestrateegia alusel väljatöötatud suuniste ja soovitustega ning ühenduse asjakohaste sotsiaalse kaasatuse, mittediskrimineerimise, võrdõiguslikkuse edendamise ning haridus- ja koolitusalaste eesmärkidega, selleks et paremini kaasa aidata 23. ja 24. märtsi 2000. aasta Lissaboni Euroopa Ülemkogu ning 15. ja 16. juuni 2001. aasta Göteborgi Euroopa Ülemkogu kohtumistel kokkulepitud eesmärkide ja sihtide elluviimisele.

(8) ESF peaks tegelema ka ühenduse tööealises elanikkonnas toimuvate demograafiliste muutuste asjaomaste mõõdete ja tagajärgedega, eelkõige elukestva kutseõppe kaudu.

(9) Selleks et piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive ning lähenemise eesmärgi täitmisel paremini prognoosida ja juhtida muutusi, suurendada majanduskasvu ja nii naiste kui meeste tööhõivet ning tõsta töö kvaliteeti ja tootlikkust, peaks ESF abi keskenduma eelkõige töötajate ja ettevõtete kohanemisvõime suurendamisele, inimkapitali arendamisele ning tööturule pääsemise ja seal osalemise hõlbustamisele, tõrjutud inimeste sotsiaalse kaasamise tõhustamisele ja diskrimineerimisvastasele võitlusele, majanduslikult mitteaktiivsete isikute tööturule sisenemise julgustamisele ning reformide läbiviimiseks partnerluse edendamisele.

([1]) ELT C 234, 22.9.2005, lk 27.
([2]) ELT C 164, 5.7.2005, lk 48.
([3]) Euroopa Parlamendi 6. juuli 2005. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata), nõukogu 12. juuni 2006. aasta ühine seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja Euroopa Parlamendi 4. juuli 2006. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).
([4]) Vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 25.

(10) Lähenemise eesmärgi raames ja silmas pidades majanduskasvu, meeste ja naiste töö saamise võimaluste ning töö kvaliteedi ja tootlikkuse suurendamist, on vaja kõige vähem arenenud piirkondades ning liikmesriikides lisaks nendele esmatähtsatele tegevusvaldkondadele laiendada ja parandada investeerimist inimkapitali ja suurendada institutsioonilist suutlikkust ning haldus- ja õigussuutlikkust eelkõige reformide ettevalmistamiseks ja elluviimiseks ning ühenduse õigustiku rakendamiseks.

(11) ESFi sekkumisvahendite valik nende prioriteetide hulgast peaks olema paindlik, et tegeleda igale liikmesriigile iseloomulike probleemidega ning ESFi finantseeritavate esmatähtsate meetmete liigid peaksid võimaldama nendele probleemidele paindlikult reageerida.

(12) Innovatiivsete riikidevaheliste ja piirkondadevaheliste tegevuste edendamine on oluline mõõde, mis tuleks integreerida ESFi pädevusalasse. Riikidevaheliste ja piirkondadevaheliste tegevuste ning koostöö edendamiseks kasutavad liikmesriigid selliste tegevuste kavandamisel horisontaalset lähenemisviisi või sihtotstarbelist prioriteedisuunda.

(13) Vajalik on tagada ESFi tegevuse ja Euroopa tööhõivestrateegia alusel ettenähtud tegevuspõhimõtete sidusus ning suunata ESFi abi selle strateegia kohaste juhiste ja soovituste elluviimisele.

(14) ESFi poolt toetatavate meetmete tõhus ja tulemuslik rakendamine tugineb heal valitsemistaval ja kõikide asjaomaste territoriaalsete ja sotsiaalmajanduslike osalejate vahelisel partnerlusel, eriti tööturu osapoolte ja muude, nii piirkondlike kui kohalike sidusrühmade vahelisel partnerlusel. Tööturu osapooltel on keskne roll laiapõhjalises muudatusi toetavas koostöös ning oluline on nende kohustus tugevdada majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust tööhõive ja töötamisvõimaluste parandamise abil. Sellega seoses – kui nii tööandjad kui töötajad annavad ühiselt rahalise panuse ESFi meetmete toetamiseks, võetakse sellist rahalist panust, mille puhul on küll tegemist erakulutustega, arvesse ESFi kaasrahastamise arvutamisel.

(15) ESF peaks toetama eeskätt Euroopa tööhõivestrateegia alusel vastuvõetud juhiste ja asjakohaste soovituste kohaseid meetmeid. Ent juhiste ja soovituste muutmine nõuaks rakenduskava ülevaatamist ainult juhul, kui liikmesriik või komisjon liikmesriigi nõusolekul peab vajalikuks, et rakenduskavas võetaks arvesse olulisi sotsiaalmajanduslikke muudatusi või võetaks arvesse või hinnataks ümber olulisi muudatusi ühenduse, riiklikes või piirkondlikes prioriteetides, või arvestades kava hindamise tulemusi või rakendamisel ilmnenud probleeme.

(16) Liikmesriigid ja komisjon peavad tagama, et lähenemise eesmärgi ning piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärgi raames ESFi poolt finantseeritavate prioriteetide elluviimine aitaks kaasa meeste ja naiste võrdõiguslikkuse soodustamisele ning ebavõrdsuse kaotamisele; soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise meetmeid tuleks kombineerida erimeetmetega, et suurendada naiste jätkuvat osalemist ja osakaalu tööhõives.

(17) ESF peaks samuti toetama tehnilise abi andmist, eelkõige ergutades üksteiselt õppimist kogemuste ja heade tavade vahetamise teel ning rõhutades ESFi panust tööhõive ja sotsiaalse kaasatusega seotud ühenduse poliitika eesmärkidesse ja prioriteetidesse.

(18) Määruses (EÜ) nr 1083/2006 sätestatakse, et kulude abikõlblikkuse reeglid tuleb kindlaks määrata riiklikul tasemel teatavate eranditega, milleks on vaja kehtestada erisätted. ESFiga seotud erandite kohta tuleks kehtestada erisätted.

(19) Selguse huvides tuleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 1999. aasta määrus (EÜ) nr 1784/1999 Euroopa Sotsiaalfondi kohta ([1]) kehtetuks tunnistada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Teema

1. Käesolev määrus kehtestab Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) ülesanded, fondist antava abi ulatuse, erisätted ja abikõlblike kulude liigid.

2. Fondi tegevust reguleerivad määrus (EÜ) nr 1083/2006 ning käesolev määrus.

Artikkel 2

Ülesanded

1. ESF aitab kaasa ühenduse prioriteetide elluviimisele majandusliku ja sotsiaalse sidususe tugevdamise osas, suurendades tööhõivet ja tööleidmise võimalusi, soodustades kõrget tööhõivet ning suurema arvu ja paremate töökohtade loomist. Fond teeb seda, toetades liikmesriikide poliitikat, mis on suunatud täieliku tööhõive ning töö kvaliteedi ja tootlikkuse saavutamisele, sotsiaalse kaasatuse, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevate inimeste tööturule pääsemise parandamisele ning erinevuste vähendamisele riikide, piirkondade ja kohaliku taseme tööhõives.

([1]) EÜT L 213, 13.8.1999, lk 5.

Eelkõige toetab ESF meetmeid, mis on kooskõlas liikmesriikides võetud meetmetega, mis põhinevad Euroopa tööhõivestrateegia raames vastu võetud suunistel, mis on lülitatud majanduskasvu ja tööhõive koondsuunistesse, ning juurdelisatud soovitustel.

2. Lõikes 1 mainitud ülesannete täitmisel toetab ESF ühenduse prioriteete, mis on seotud vajadusega tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust, tõsta tootlikkust ja konkurentsivõimet ning soodustada majanduskasvu ja jätkusuutlikku arengut. Seejuures võtab ESF arvesse ühenduse asjakohaseid haridus- ja koolitusalaseid prioriteete ja eesmärke, milleks on suurendada majanduslikult mitteaktiivsete isikute osalemist tööturul, võidelda sotsiaalse tõrjutuse vastu, eelkõige ebasoodsas olukorras olevate rühmade, nagu puuetega isikud, sotsiaalse tõrjutuse vastu, ning naiste ja meeste vahelise võrdsuse ja mittediskrimineerimise eest.

Artikkel 3

Abi ulatus

1. Lähenemise ning piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärkide raames toetab ESF liikmesriikide meetmeid allpool loetletud prioriteetide alusel:

a) töötajate, ettevõtete ja ettevõtjate kohanemisvõime suurendamine, et parandada majanduslike muutuste prognoosimist ja nendega toimetulekut, edendades seejuures eelkõige järgmisi tegevussuundi:

   i) elukestev õpe ja inimkapitali investeerimise suurendamine töötajate ja ettevõtjate, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate poolt selle kaudu, et töötatakse välja ja viiakse ellu kavasid ja strateegiaid, sealhulgas väljaõpe ja praktika, mis tagavad eelkõige madala kvalifikatsiooniga ja vanemaealistele töötajatele parema juurdepääsu koolitusele, kvalifikatsiooni ja pädevuse arendamise, info- ja sidetehnoloogia, e-õppe, keskkonnasõbralike tehnoloogiate ning juhtimisalaste oskuste levitamise ja ettevõtluse innovatsiooni ning ettevõtluse alustamise ergutamise;

   ii) innovaatiliste ja tõhusamate töökorraldusvormide väljatöötamine ning levitamine, sealhulgas paremad töötervishoiu- ja tööohutustingimused, edasiste kutse- ja kvalifikatsiooninõuete kindlaksmääramine ning töötajatele mõeldud spetsiaalsete tööhõive-, koolitus- ja tugiteenuste, sealhulgas uue töökoha leidmisel abistava toetusprogrammi väljaarendamine seoses äriühingu või sektori ümberkorraldamisega;

b) töö saamise võimaluste parandamine ning pidev tööturule kaasamine tööotsijatele ja tööturult eemale jäänud inimestele, töötuks jäämise vältimine, eriti pikaajalise ja noorte töötuse vältimine, aktiivse vananemise toetamine ning töövõimelise eluea pikendamine ja osaluse suurendamine tööturul eelkõige järgmiste tegevuste soodustamise abil:

   i) tööturuasutuste, eelkõige tööhõiveteenistuste ning Euroopa Liidu ja liikmesriikide täieliku tööhõive strateegia kontekstis muude asjakohaste algatuste moderniseerimine ja tugevdamine;

   ii) vajaduste varajast väljaselgitamist kasutades personaalset tegevuskava ja individuaalset abi tagavate aktiivsete ja ennetavate meetmete rakendamine, näiteks erikoolitus, tööotsing, abi uue töökoha leidmisel ja liikuvus, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemine ning ettevõtete asutamine – sealhulgas ühistud, stiimulid tööturul osalemise julgustamiseks, paindlikud meetmed vanemate töötajate kauem tööhõives hoidmiseks ja meetmed töö ja eraelu tasakaalustamiseks, näiteks lapsehoolduse kättesaadavuse ja ülalpeetavate eest hoolitsemise hõlbustamine;

   iii) soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine ja erimeetmed, et parandada ligipääsu tööhõivele ning suurendada naiste püsivat osalemist ja osakaalu kasvu tööhõives, vähendada tööturul soolist eristamist, sealhulgas tegeledes soost tulenevate nii otseste kui kaudsete palgaerinevuste algpõhjustega;

   iv) erimeetmed selleks, et suurendada migrantide osalust tööhõives, tugevdades seega nende sotsiaalset integreerumist ning töötajate geograafilise ja tööalase liikuvuse ning tööturgude piiriülese integreerumise hõlbustamiseks, sealhulgas juhendamise ja keeleõpetuse ning pädevuste ja omandatud oskuste tunnistamise kaudu;

c) ebasoodsas olukorras olevate inimeste sotsiaalse hõlvamise tõhustamine, et kaasata neid püsivalt tööhõivesse, ja võitlus diskrimineerimise kõigi vormide vastu tööturul, edendades eelkõige järgmisi tegevussuundi:

   i) ebasoodsas olukorras olevate, nagu näiteks sotsiaalselt tõrjutud, kooli pooleli jätnud, vähemusgruppidesse kuuluvate, puudega inimeste ja ülalpeetavaid hooldavate inimeste kaasamine tööhõivesse ja uuesti tööturule toomine tööhõivemeetmete abil, mille hulka kuuluvad sotsiaalmajanduslik tegevus, juurdepääs kutseharidusele ja -koolitusele, lisameetmed ja asjakohane toetus, ühiskondlikud ja sotsiaalhooldusteenused, mis parandavad tööhõivevõimalusi;

   ii) mitmekesisuse aktsepteerimine töökohal ja tööturule sisenemisel ja seal edasiliikumisel valitseva diskrimineerimise vastane võitlus, sealhulgas teadlikkuse suurendamise, kohalike kogukondade ja ettevõtete kaasamise ning kohalike tööhõivealaste algatuste edendamise abil;

d) inimkapitali tugevdamine, edendades eelkõige järgmisi tegevussuundi:

i) reformide kavandamine ja elluviimine haridus- ja koolitussüsteemides, et edendada tööhõivet, põhi- ja kutsehariduse seostamine tööturu vajadustega ning õpetajate koolitamine ja nende oskuste pidev ajakohastamine, pidades silmas teadmistepõhist ühiskonda;

ii) võrgustike loomist kõrgemate õppeasutuste, uurimis- ja tehnoloogiakeskuste ning ettevõtete vahel;

e) partnerluste, kokkulepete ja algatuste edendamine asjaomaste riikidevaheliste, riiklike, piirkondlike ja kohalike sidusrühmade, näiteks tööturu osapoolte ja valitsusväliste organisatsioonide võrgustike loomise abil, eesmärgiga koonduda reformide läbiviimiseks tööhõive ja tööturule kaasamise valdkonnas.

2. Lähenemise eesmärgi raames toetab ESF liikmesriikide meetmeid allpool loetletud prioriteetide alusel:

a) inimkapitali tehtavate investeeringute laiendamine ja tõhustamine eelkõige järgmiste tegevuste soodustamise abil:

i) haridus- ja koolitussüsteemide reformide rakendamine, eelkõige eesmärgiga suurendada inimeste kohanemist teadmistepõhise ühiskonna ja elukestva õppe vajadustega;

ii) kasvav osalemine elukestvas hariduses ja koolituses, kaasa arvatud meetmed kooli poolelijätmise ja soolise eristamise oluliseks vähendamiseks ja juurdepääsu suurendamiseks esimese taseme haridusele, kutseharidusele ja kolmanda taseme haridusele ning hariduse ja koolituse kvaliteedi parandamiseks;

iii) inimpotentsiaali arendamine teadusuuringute ja innovatsiooni vallas eelkõige kraadiõppe ja teadlaste koolituse abil;

b) avaliku võimu ja avalike teenistuste ning vajaduse korral tööturu osapoolte ja valitsusväliste organisatsioonide institutsioonilise suutlikkuse suurendamine riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasemel, pidades silmas reforme**,** paremat õigusloomet ja head haldustava eelkõige majanduse, tööhõive, hariduse, sotsiaal-, keskkonna ja õigusemõistmise valdkonnas, eelkõige edendades:

i) mehhanisme poliitikate ja programmide kavandamise, seire ning hindamise parandamiseks, kasutades sealjuures uuringuid, statistikat ja ekspertabi, asjakohaste avalik-õiguslike ja eraõiguslike asutuste osakondade vahelise koordineerimise ja dialoogi toetamist;

ii) suutlikkuse suurendamist poliitika ja programmide väljaarendamisel asjaomastes valdkondades, kaasa arvatud õigusaktide rakendamiseks eriti juhtide ja personali pideva koolituse ja eritoetuse abil peamistele teenistustele, inspektsioonidele ja sotsiaalmajanduslikele osalejatele, kaasa arvatud sotsiaal- ja keskkonnapartnerid ning asjaomased valitsusvälised organisatsioonid ja kutsealasid esindavad organisatsioonid.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud prioriteetidest võivad liikmesriigid keskenduda sellistele, mis sobivad kõige paremini nende konkreetsete probleemidega tegelemiseks.

4. ESF võib toetada käesoleva määruse artikli 3 lõikes 2 sätestatud meetmeid nende liikmesriikide kogu territooriumil, kes on abikõlblikud Ühtekuuluvusfondi ja üleminekutoetuse raames, nagu on kindlaks määratud vastavalt määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 5 lõikes 2 ja artikli 8 lõikes 3.

5. Lõigetes 1 ja 2 osutatud eesmärkide ja prioriteetide elluviimisel toetab ESF innovaatiliste meetmete edendamist ja süvalaiendamist liikmesriikides.

6. ESF toetab ka riikidevahelisi ja piirkondadevahelisi meetmeid, eelkõige teabe, kogemuste, tulemuste ja heade tavade vahetamise ning üksteist täiendavate lähenemisviiside ja kooskõlastatud või ühismeetmete väljatöötamise abil.

7. Erandina määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 34 lõikest 2 võib käesoleva artikli lõike 1 punkti c alapunktis i nimetatud ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1080/2006 Euroopa Regionaalarengu Fondi kohta [1] reguleerimisalasse kuuluvate sotsiaalse kaasatuse prioriteedi meetmete rahastamist suurendada 15 protsendini asjaomase prioriteetse suuna rahastamisest.

Artikkel 4

Toetuse kooskõlalisus ja kontsentreerimine

1. Liikmesriigid tagavad, et ESFi toetatav tegevus oleks kooskõlas Euroopa tööhõivestrateegiaga ning toetaks nimetatud strateegiale vastavaid meetmeid. Eelkõige tagavad liikmesriigid, et riiklikus strateegilises raamistikus sätestatud strateegia ja tegevuskavades sätestatud meetmed edendavad strateegia eesmärke, prioriteete ja sihte igas liikmesriigis sotsiaalse kaasatuse riiklike reformiprogrammide ja riiklike tegevuskavade raames.

[1] Vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 1.

Valdkondades, kus ESF saab kaasa aidata poliitika kujundamisele, koondavad liikmesriigid oma toetuse samuti asutamislepingu artikli 128 lõike 4 alusel tehtud asjakohastele tööhõivealaste soovituste täitmisele ning sotsiaalse kaasatuse, hariduse ja koolituse valdkonnas asjaomastele tööhõivega seotud ühenduse eesmärkide saavutamisele. Liikmesriigid teevad seda stabiilse programmitöö keskkonnas.

2. Rakendusprogrammide raames suunatakse ressursid kõige tähtsamate vajaduste rahuldamisele ning keskendutakse sellistele poliitikavaldkondadele, mille puhul ESFi toetus võib anda märkimisväärseid tulemusi nende programmide eesmärkide saavutamisel. ESFi abi võimalikult suure tõhususe saavutamiseks pööratakse rakenduskavades vajadusel suuremat tähelepanu eriti tõsistes raskustes olevatele piirkondadele ja aladele, nagu mahajäänud linna- ja äärepoolseimad piirkonnad, taandarenenud maapiirkonnad ja kalandusest sõltuvad piirkonnad ning piirkonnad, millele on eriti suurt kahju toonud tootmise mujale viimine.

3. Sotsiaalkaitset ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnas avatud koordinatsioonimeetodi raames esitatavatesse liikmesriikide aruannetesse lisatakse vajadusel kokkuvõte tööturu asjakohaste sotsiaalse kaasatuse aspektide edendamiseks mõeldud ESFi toetustest.

4. ESFi kaasfinantseeritavatesse tegevuskavadesse võetud näitajad on olemuselt strateegilised ja arvult piiratud ning kajastavad neid näitajaid, mida kasutatakse Euroopa tööhõivestrateegia rakendamisel ja asjaomaste ühenduse eesmärkide kontekstis sotsiaalse kaasatuse, hariduse ja koolituse valdkonnas.

5. ESFi tegevuse hindamisel tuleb arvesse võtta ka ESFi toetatavate meetmete panust Euroopa tööhõivestrateegia elluviimisse ja ühenduse eesmärkidesse asjaomases liikmesriigis sotsiaalse kaasatuse, naiste ja meeste võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise ning hariduse ja koolituse alal.

Artikkel 5

Hea haldustava ja partnerlus

1. ESF edendab head haldustava ja partnerlust. ESFi abi tuleb kavandada ja ellu viia asjakohasel territoriaalsel tasemel, arvestades riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandiga vastavalt iga liikmesriigi institutsioonilisele korraldusele.

2. Liikmesriigid tagavad asjakohasel territoriaalsel tasemel tööturu osapoolte kaasamise ja piisava konsulteerimise teiste sidusrühmadega ning nende osalemise ESFi abi ettevalmistamisel, rakendamisel ja järelevalvel.

3. Iga rakenduskava elluviimist korraldav asutus soodustab tööturu osapoolte piisavat osalemist artikli 3 alusel rahastatavates tegevustes.

Lähenemise eesmärgi raames eraldatakse kohane määr ESFi ressurssidest suutlikkuse suurendamisele, mis hõlmab koolitust, võrgustike loomist ja sotsiaalse dialoogi arendamist, ning tööturu osapoolte ühisele tegevusele, eelkõige seoses artikli 3 lõike 1 punktis a märgitud töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimega.

4. Iga rakenduskava elluviimist korraldav asutus soodustab valitsusväliste organisatsioonide piisavat osalemist rahastatavates tegevustes ja juurdepääsu nendele, eriti sotsiaalse kaasatuse, meeste ja naiste võrdõiguslikkuse ja võrdsete võimaluste valdkonnas.

Artikkel 6

Sugupoolte võrdõiguslikkus ja võrdsed võimalused

Liikmesriigid tagavad, et rakenduskavades kirjeldatakse, kuidas meeste ja naiste võrdõiguslikkust ja võrdseid võimalusi edendatakse programmide ettevalmistamisel, rakendamisel, järelevalvel ja hindamisel. Liikmesriigid soodustavad vastavalt vajadusele naiste ja meeste tasakaalustatud osalemist rakenduskavade juhtimisel ja elluviimisel kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil.

Artikkel 7

Innovatsioon

Iga rakenduskava raames tuleb erilist tähelepanu pöörata innovaatiliste tegevuste edendamisele ja nende kõigisse valdkondadesse kaasamisele. Rakenduskava korraldav asutus valib valdkonnad uuenduste rahastamiseks arvestades partnerlust ja määratleb sobiva rakenduskorra. Asutus teavitab määruse (EÜ) nr 1083/2006 artiklis 63 osutatud seirekomiteed valitud valdkondadest.

Artikkel 8

Riikidevahelised ja piirkondadevahelised meetmed

1. Kui liikmesriigid toetavad käesoleva määruse artikli 3 lõikes 6 sätestatud riikidevahelisi ja/või piirkondadevahelisi meetmeid rakenduskava prioriteetse suunana, võib ESFi panust prioriteeditelje tasandil suurendada 10 % võrra. Panuse suurendamist ei võeta arvesse määruse nr 1083/2006 artiklis 53 sätestatud maksimaalsete piirmäärade arvutamisel.

2. Liikmesriigid tagavad, vajadusel komisjoni abiga, et ESF ei toeta selliseid tegevusi, mida samaaegselt toetatakse teistest ühenduse riikidevahelistest programmidest, eelkõige hariduse ja koolituse valdkonnas.

Artikkel 9

Tehniline abi

Komisjon soodustab eriti kogemuste vahetamist, teadlikkuse suurendamiseks võetavaid meetmeid, seminare, võrgustike loomist ja vastastikuseid eksperthinnanguid, mille ülesanne on kindlaks määrata ja levitada häid tavasid ning edendada vastastikust õppimist ning riikidevahelist ja piirkondadevahelist koostööd eesmärgiga suurendada ESFi poliitilist mõõdet ja panust ühenduse tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse alaste eesmärkide saavutamisel.

Artikkel 10

Aruanded

Määruse (EÜ) nr 1083/2006 artiklis 67 osutatud rakendamise aasta- ja lõpparuannetes esitatakse vajaduse korral kokkuvõte järgmiste meetmete rakendamise kohta:

a) soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine ning muud meeste ja naiste võrdõiguslikkusega seotud erimeetmed;

b) meetmed selleks, et suurendada migrantide osalust tööhõives ja tugevdada seega nende sotsiaalset integreerumist;

c) meetmed vähemuste tööhõivesse integreerimise tugevdamiseks ja seega sotsiaalse kaasatuse parandamiseks;

d) meetmed teiste ebasoodsas olukorras olevate rühmade, sealhulgas puudega inimeste tööhõivesse integreerimise ja sotsiaalse kaasatuse tugevdamiseks;

e) innovaatilised tegevused, sealhulgas teemade ning nende tulemuste, levitamise ja süvalaiendamise tutvustamine;

f) riikidevahelised ja/või piirkondadevahelised meetmed.

Artikkel 11

Kulude abikõlblikkus

1. ESFist toetatakse selliste abikõlblike kulude rahastamist, mis olenemata määruse (EÜ) nr 1083/2006 artiklist 53 lõike 1 punktist b võivad hõlmata tööandjate ja töötajate mis tahes ühiselt moodustatud rahalisi ressursse. Abi antakse tagastamatu individuaalse või üldise toetuse, tagasimakstava toetuse, laenuintressitoetuse, mikrokrediidi ja tagatisfondi vormis ning kaupade ja teenuste ostmisega kooskõlas riigihanke eeskirjadega.

2. Järgmised kulud ei ole abikõlblikud ERFist toetuse saamiseks:

a) tagastatav käibemaks;

b) laenuintress;

c) mööbli, seadmete, sõidukite**,** infrastruktuuri, kinnisvara ja maa ost.

3. Järgmised kulud on kooskõlas lõikega 1 kõlblikud ESFist toetust saama tingimusel, et need on tehtud kooskõlas siseriiklike eeskirjadega, sealhulgas raamatupidamiseeskirjadega, ja allnimetatud eritingimuste alusel:

a) tegevuses osalejatele kolmanda osapoole makstud ja toetusesaajal dokumentaalselt tõendatud toetused ja töötasud;

b) toetuste puhul: ühtse määra alusel deklareeritavad kaudsed kulud kuni 20 % ulatuses tegevuse otsekuludest;

c) lõike 2 punktis c loetletud kulumikõlbliku vara amortisatsioonikulu, mis eraldatakse eranditult tegevuse toimumise ajaks, sellises ulatuses, mille puhul nimetatud vara omandamiseks ei ole kasutatud avaliku sektori toetust.

4. Määruse (EÜ) nr 1080/2006 artiklis 7 sätestatud abikõlblikkuse eeskirju kohaldatakse ESFi poolt kaasfinantseeritavatele meetmetele, mis kuuluvad nimetatud määruse artikli 3 reguleerimisalasse.

Artikkel 12

Üleminekusätted

1. Käesolev määrus ei mõjuta komisjoni poolt määruse (EÜ) nr 1784/1999 alusel või mis tahes muude õigusaktide alusel, mida kohaldatakse sellisele abile 31. detsembri 2006. aasta seisuga ja mida kohaldatakse sellisele abile või projektidele jätkuvalt ka pärast seda kuni nende lõpetamiseni, heakskiidetud abi jätkamist või muutmist, sealhulgas täielikku või osalist tühistamist.

2. Määruse (EÜ) nr 1784/1999 alusel esitatud taotlused jäävad jõusse.

Artikkel 13

Kehtetuks tunnistamine

1. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 12 sätete kohaldamist, tunnistatakse määrus (EÜ) nr 1784/1999 kehtetuks alates 1. jaanuarist 2007.

2. Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele tõlgendatakse viidetena käesolevale määrusele.

Artikkel 14

Läbivaatamissäte

Euroopa Parlament ja nõukogu vaatavad käesoleva määruse läbi 31. detsembriks 2013 asutamislepingu artiklis 148 sätestatud korras.

Artikkel 15

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 5. juuli 2006

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
J. BORRELL FONTELLES	P. LEHTOMÄKI

21.10.2006 ET Euroopa Liidu Teataja L 291/11

II

(Aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)

NÕUKOGU

NÕUKOGU OTSUS,

6. oktoober 2006,

ühenduse ühtekuuluvuspoliitika strateegiliste suuniste kohta

(2006/702/EÜ)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 11. juuli 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1260/1999, [1] eriti selle artikli 25 esimest lõiku,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,

ning arvestades järgmist:

(1) Asutamislepingu artikli 158 kohaselt püüab ühendus majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamiseks ühtlustada eri regioonide arengutaset ning vähendada mahajäämust kõige ebasoodsamates piirkondades ja saartel, kaasa arvatud maapiirkondades.

(2) Määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 25 kohaselt tuleks kehtestada majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse strateegilised suunised, et määratleda Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi (edaspidi "fondid") soovituslik sekkumisraamistik, võttes arvesse ühenduse muid tegevussuundi ühenduse harmoonilise, tasakaalustatud ja säästva arengu edendamiseks.

(3) Laienemine toob kaasa ühenduse regionaalsete erinevuste olulise suurenemise, kuigi mõne uue liikmesriigi vaeseimas piirkonnas on kõrgeimad majanduskasvu näitajad. Seepärast kujutab laienemine endast ainulaadset võimalust kogu ühenduse majanduskasvu ja konkurentsivõime edendamiseks, mida peaksid kajastama ka käesolevad strateegilised suunised.

(4) 2005. aasta kevadine Euroopa Ülemkogu kinnitas, et ühendus peab mobiliseerima kõik asjakohased riiklikud ja ühenduse ressursid, kaasa arvatud ühtekuuluvuspoliitika, et saavutada ühtsetest suunistest, sh nõukogu vastu võetud majanduspoliitika üldsuunistest ja tööhõivesuunistest koosneva uuendatud Lissaboni tegevuskava eesmärke.

(5) Asutamislepingus sätestatud eesmärkide saavutamiseks ja eelkõige tegeliku majandusliku lähenemise saavutamisele kaasa aitamiseks tuleks tegevustes, mida toetatakse ühtekuuluvuspoliitika piiratud ressurssidest, keskenduda säästva majanduskasvu, konkurentsivõime ja tööhõive edendamisele, võttes arvesse uuendatud Lissaboni tegevuskava.

[1] ELT L 210, 31.7.2006, lk 25.

(6) Strateegiliste suuniste eesmärk peaks seega olema suurendada ühtekuuluvuspoliitika strateegilist osatähtsust, et tugevdada sünergiat uuendatud Lissaboni tegevuskavaga ja aidata ellu viia selle eesmärke.

(7) 2005. aasta kevadine Euroopa Ülemkogu tõdes vajadust Lissaboni eesmärkide parema omaksvõtu järele kohalikul tasandil, mis hõlmab piirkondlikke ja kohalikke jõude ning tööturu osapooli, eelkõige valdkondades, kus suurem lähedus on määrava tähtsusega, näiteks innovatsioon, teadmistepõhine majandus ning uus info- ja sidetehnoloogia, tööhõive, inimkapital, ettevõtlus, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) toetamine ja juurdepääs riskikapitalile. Selle kohustuse tähtsust on käesolevates strateegilistes suunistes arvestatud.

(8) Käesolevates strateegilistes suunistes tuleks samuti arvestada, et ühtekuuluvuspoliitika edukas rakendamine sõltub makromajanduslikust stabiilsusest ja riiklikest struktuurireformidest koos mitmesuguste muude investeerimist soodustavate tingimustega, kaasa arvatud ühtse turu efektiivne rakendamine, haldusreformid, head valitsemistavad, soodne ärikeskkond ja oskustööjõu olemasolu.

(9) Liikmesriigid on välja töötanud riiklikud reformiprogrammid, et edendada majanduskasvu- ja tööhõivetingimusi ühtsete suuniste kohaselt. Käesolevad strateegilised suunised peaksid kõigi liikmesriikide ja piirkondade puhul tähtsustama eelkõige neid investeeringuid, mis aitavad riiklikke ja piirkondlikke vajadusi ning olusid silmas pidades saavutada riiklike reformiprogrammide eesmärke: innovatsioon, teadmistepõhine majandus ning uus info- ja sidetehnoloogia, tööhõive, inimkapital, ettevõtlus, VKEde toetamine ja juurdepääs riskikapitalile.

(10) Strateegilistes suunistes tuleks arvestada ühtekuuluvuspoliitika rolliga ühenduse muu, Lissaboni tegevuskavaga kooskõlas oleva poliitika elluviimisel.

(11) Lähenemiseesmärgi raames toetust saavate piirkondade ja liikmesriikide puhul tuleks eesmärgiks seada majanduskasvu potentsiaali stimuleerimine, et saavutada ja säilitada kõrgeid majanduskasvu näitajaid, mis hõlmab peamiste infrastruktuurivõrkude puudujääkide lahendamist ning institutsioonilise ja haldussuutlikkuse suurendamist.

(12) Ühtekuuluvuspoliitika territoriaalne mõõde on oluline ning kõigil ühenduse piirkondadel peaks olema võimalus anda panus majanduskasvu ja tööhõivesse. Seega peaksid strateegilised suunised arvesse võtma nii linna- kui ka maapiirkondade investeeringuvajadusi, pidades silmas nende rolli regionaalarengus ning selleks, et edendada tasakaalustatud arengut, jätkusuutlikke kogukondi ja sotsiaalset kaasamist.

(13) Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgil on oluline osa ühenduse territooriumi tasakaalustatud ja säästva arengu tagamises. Strateegilised suunised peaksid kaasa aitama Euroopa territoriaalse eesmärgi elluviimisele, mille saavutamine sõltub asjaomaste riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi territooriumide jagatud arengustrateegiatest ning nende omavahelisest suhtlemisest, et tagada ideede ülevõtt tähtsamatesse riiklikesse ja piirkondlikesse ühtekuuluvusprogrammidesse.

(14) Säästva arengu edendamiseks peaksid strateegilised suunised käsitlema vajadust võtta riiklike strateegiate väljatöötamisel arvesse keskkonnakaitse ja keskkonna parandamise küsimust.

(15) Meeste ja naiste võrdsus ning diskrimineerimise vältimine soo, rassi või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu on ühtekuuluvuspoliitika aluspõhimõtted ning neid tuleks järgida ühtekuuluvusstrateegia kõigil tasanditel.

(16) Ühtekuuluvuspoliitika edukaks rakendamiseks tuleb kõigil tasandeil järgida head valitsemistava. Käesolevates strateegilistes suunistes tuleks arvestada arengustrateegiate väljatöötamiseks ja rakendamiseks loodud laiapõhjalisi partnerlusi, mida on vaja keerukate ühtekuuluvusstrateegiate eduka juhtimise tagamiseks, ning vajadust kvaliteetse ja tõhusa avaliku sektori järele.

(17) Käesolevad strateegilised suunised kujutavad endast ühtset soovituslikku raamistikku, mida liikmesriigid ja piirkonnad võiksid kasutada riiklike ja piirkondlike programmide arendamisel, eelkõige eesmärgiga hinnata nende panust ühenduse eesmärkide saavutamisse ühtekuuluvuse, majanduskasvu ja tööhõive valdkonnas. Neid strateegilisi suuniseid arvestades peaks iga liikmesriik ette valmistama oma riikliku strateegilise raamistiku ja vastavad rakenduskavad,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Käesolevaga võetakse vastu lisas sätestatud ühenduse majanduslik, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse strateegilised suunised (edaspidi "strateegilised suunised"), mis on liikmesriikidele soovituslikuks raamistikuks nende riikliku strateegilise raamistiku ja tegevuskavade ettevalmistamisel aastateks 2007 kuni 2013.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Luxembourg, 6. oktoober 2006

Nõukogu nimel
eesistuja
K. RAJAMÄKI

LISA

Ühenduse majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse strateegilised suunised aastateks 2007–2013

1. SISSEJUHATUS: ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA SUUNISED AASTATEKS 2007–2013

Vastavalt uuendatud Lissaboni tegevuskava ühtsetele majanduskasvu- ja tööhõivesuunistele peaksid ühtekuuluvuspoliitika toetatavad programmid suunama vahendeid eelkõige järgmise kolme prioriteedi elluviimisse: [1]

— suurendama liikmesriikide, piirkondade ja linnade atraktiivsust, parandades juurdepääsetavust, tagades teenuste küllaldase kvaliteedi ja taseme ning säilitades nende keskkonda;

— soodustama innovatsiooni, ettevõtlust ning teadmistepõhise majanduse kasvu teadustöö- ja innovatsioonialase suutlikkuse kaudu, kaasa arvatud uued side- ja infotehnoloogiad, ja

— looma rohkem ja paremaid töökohti, suurendades tööhõive või ettevõtluse atraktiivsust suurema hulga inimese jaoks, parandades töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimet ning suurendades investeerimist inimkapitali.

Uuendatud Lissaboni tegevuskava eesmärkide ülevõtmisel uutesse programmidesse tuleb arvestada järgmisi põhimõtteid.

Esiteks, kooskõlas Lissaboni tegevuskava taaskäivitamisega peaks ühtekuuluvuspoliitika keskenduma rohkem teadmistele, teadustööle ja innovatsioonile ning inimkapitalile. Seega tuleks märgatavalt suurendada üldist rahastamistegevust nendes valdkondades, nagu näevad ette uued rahastamissätted. [2] Lisaks peaksid liikmesriigid ja piirkonnad saama innustust majanduskasvu ja tööhõive vallas nähtavalt positiivseid tulemusi andnud parimatest tavadest.

Teiseks peaksid liikmesriigid ja piirkonnad taotlema säästva arengu eesmärki ning suurendama sünergiat majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõõtme vahel. Uuendatud Lissaboni majanduskasvu ja töökohtade loomise strateegia ning riiklikud reformiprogrammid rõhutavad keskkonna rolli majanduskasvus, konkurentsivõimes ja tööhõives. Säästva arengu edendamiseks tuleb programmide ja projektide ettevalmistamisel arvestada keskkonnakaitset.

Kolmandaks peaksid liikmesriigid ja piirkonnad taotlema meeste ja naiste võrdsuse eesmärki programmide ja projektide ettevalmistamise ja rakendamise kõikides etappides. Selle saavutamiseks saab astuda konkreetseid samme võrdsuse soodustamiseks, samuti võtta hoolikalt arvesse seda, kuidas teised projektid ja fondide haldamine võib mõjutada mehi ja naisi.

Neljandaks tuleks liikmesriikidel astuda asjakohaseid samme, et vältida diskrimineerimist soo, rassi või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu fondide rakendamise kõigis etappides. Puuetega inimeste juurdepääs on üks kriteerium, mida tuleb järgida fondide poolt kaasrahastatavate projektide määratlemisel ning nende rakendamise eri etappides.

Järgnevalt võetakse vaatluse alla kõigi nende laialdaste valdkondade põhiaspektid, käsitledes iga rubriigi konkreetseid suuniseid. Kõik need üksikasjalikud suunised ei ole asjakohased kõikide piirkondade puhul. Kõige sobivam investeeringute valik sõltub eelkõige iga liikmesriigi ja piirkonna tugevate ja nõrkade külgede ning liikmesriigi või piirkonna olude analüüsist. Suunised kujutavad endast pigem ühtset raamistikku, mida liikmesriigid ja piirkonnad võiksid kasutada riiklike, piirkondlike ja kohalike programmide arendamisel, eelkõige eesmärgiga hinnata nende panust ühenduse eesmärkide saavutamisse ühtekuuluvuse, majanduskasvu ja tööhõive valdkonnas.

[1] Teatis kevadisele Euroopa Ülemkogule "Koostöö majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel – Lissaboni strateegia uus algus", KOM(2005) 24, 2.2.2005.

[2] Nõukogu 11. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1083/2006 (millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1260/1999) artikkel 9. ELT L 210, 31.7.2006, lk 25.

1.1. **SUUNIS: Euroopa ja selle piirkondade muutmine atraktiivsemateks investeerimis- ja töökohtadeks**

Üks majanduskasvu ja tööhõive eeltingimusi on vajaliku infrastruktuuri (nt transport, keskkond, energeetika) kättesaadavuse tagamine ettevõtetele. Nüüdisaegne turvaline infrastruktuur on paljude ettevõtete tulemuslikkuse seisukohast oluline tegur, mis mõjutab piirkondade ja linnade majanduslikku ja sotsiaalset atraktiivsust. Investeerimine infrastruktuuri mahajäänud piirkondades, eriti uutes liikmesriikides, soodustab majanduskasvu, kiirendab seeläbi nende lähenemist ülejäänud liidule ning parandab elukvaliteeti. Vahendid peaksid tulema mitte üksnes toetustest, vaid võimaluse korral ka erasektorilt ja laenudest, näiteks Euroopa Investeerimispangalt (EIP). Järgmisel perioodil tuleb liikmesriikides programme juhtivatele asutustele anda rohkem võimalusi kasutada EIP eksperdiabi, et valmistada ette sobivaid projekte, mida Euroopa Liit JASPERSi algatuse alusel rahastaks.

1.1.1. *Transpordi infrastruktuuri laiendamine ja parendamine*

Efektiivse, paindliku, turvalise ja puhta transpordi infrastruktuuri loomist võib pidada majandusliku arengu vajalikuks eeltingimuseks, kuna see parandab tootlikkust ja seega ka asjaomaste piirkondade arenguväljavaateid, soodustades inimeste ja kaupade liikumist. Transpordivõrgud edendavad kauplemisvõimalusi, suurendades efektiivsust. Üleeuroopaliste transpordi infrastruktuuride (eriti üleeuroopalise transpordivõrgu (edaspidi "TEN-T projektid") kolmekümne eelisprojekti asjaomaste osade) arendamine, keskendudes eriti piiriülestele projektidele, on väga oluline ka siseriiklike turgude suurema integratsiooni saavutamiseks, eriti laienenud liidu kontekstis.

Infrastruktuuri investeerimist tuleb kohandada asjaomaste piirkondade ja riikide erivajaduste ja majandusliku arengu tasemega. Kõnealused vajadused on üldjuhul suurimad ühtluspiirkondades ja Ühtekuuluvusfondiga hõlmatud riikides. Tavaliselt hakkab infrastruktuuri investeeringute (nagu muudegi investeeringute) tootlus vähenema, kui teatav rahastamistase on ületatud. Majandustulu sellistest investeeringutest on suur siis, kui infrastruktuur on hõre ja põhivõrgud lõplikult valmis ehitamata, aga kui teatav tase on saavutatud, hakkab see tõenäoliselt vähenema.

Seepärast tuleks arvesse võtta piirkondliku majandusliku arengu taset ja suurte infrastruktuuri sihtkapitalide olemasolu. Vähim arenenud piirkondades ja riikides võivad rahvusvahelised ja piirkondadevahelised ühendused tuua pikaajalises plaanis suuremat tulu ettevõtete suurenenud konkurentsivõime näol ning samuti soodustada tööjõu liikuvust. Teisest küljest võib piirkondliku transpordi infrastruktuuri ehitamine olla asjakohasem piirkondades, kus majandusbaas on hajutatud ja väikesemõõduline ning asustusmuster põhineb väikelinnadel. Piirkondades, kus teedevõrk on ebapiisav, tuleks rahastada ka majanduslikult oluliste teede ehitamist. Tegelda tuleb ka liikuvuse ja juurdepääsuprobleemidega linnaaladel, toetades integreeritud juhtimissüsteeme ja puhta transpordi lahendusi.

Transporti investeerimise kasutegurite maksimeerimiseks peaks fondide toetus olema rajatud mitmele põhimõttele.

Esiteks tuleks kasutada objektiivseid kriteeriume, et määrata kindlaks kavandatava infrastruktuuriinvesteeringu tase ja olemus. Potentsiaalset tootlikkust tuleks mõõta näiteks asjaomaste piirkondade majandusliku arengu taseme ja majandustegevuse laadi, infrastruktuuride üldise tiheduse ja kvaliteedi või ülerahvastatuse taseme alusel. Sotsiaalset tootlikkust välja selgitades tuleks võtta arvesse kavandatavate infrastruktuuriprojektide sotsiaalset ja keskkonnamõju.

Teiseks tuleks võimalikult suures ulatuses järgida keskkonnasäästlikkuse põhimõtet kooskõlas valge raamatuga. [1] Kasutama tuleks hakata keskkonnasäästlikumaid veoliike. Sellegipoolest tuleks optimeerida iga veoliigi keskkonnasäästlikkust ja üldist tõhusust, arvestades eelkõige infrastruktuuri kasutamist eri veoliikide piires ja nende vahel. [2]

Kolmandaks tuleks ühtluspiirkondades ja Ühtekuuluvusfondiga hõlmatud piirkondades erilist tähelepanu pöörata raudteesüsteemi uuendamisele, valides hoolikalt prioriteetseid valdkondi, tagades nende koostalitlusvõime Euroopa raudteetranspordi juhtimissüsteemi raames.

[1] "Euroopa transpordipoliitika aastaks 2010: aeg otsustada", KOM(2001) 370.
[2] "Euroopat liikumises hoides. Euroopa mandri jätkusuutlik liikuvus", KOM(2006) 314, 22.6.2006.

Neljandaks peaks transpordi infrastruktuuri investeerimisega kaasnema asjakohane liiklusjuhtimine, mille puhul erilist tähelepanu pööratakse ohutusele, kooskõlas siseriiklike ja ühenduse standarditega. Riiklikud ja piirkondlikud strateegiad peaksid võtma arvesse vajadust saavutada tasakaalustatud (ja selge) jaotus transpordiliikide vahel, mis rahuldab nii majanduslikke kui keskkonnaalaseid vajadusi. Strateegiad peaksid hõlmama näiteks intelligentseid transpordisüsteeme, multimodaalseid platvorme ja eelkõige tehnoloogiaid, mis on kasutusel Euroopa raudteetranspordi juhtimissüsteemis ja "Ühtse Euroopa taeva" lennujuhtimise uurimisprogrammis (SESAR – programm Euroopa lennuliikluse juhtimise süsteemi ühtlustamiseks).

Eespool kirjeldatud põhimõtetele tuginevad tegevussuunised on järgmised.

— Liikmesriigid ja lähenemiseesmärgi ([1]) raames või Ühtekuuluvusfondi suhtes abikõlblikud piirkonnad peaksid asjakohaselt eelistama 30 üleeuroopalise tähtsusega projektist neid, mis paiknevad nende territooriumil. Selle projektide rühma raames väärivad erilist tähelepanu piiriülesed ühendused. Ülejäänud TEN-T projekte ja strateegilisi transpordiühendusi tuleks toetada juhul, kui see on tõeliselt põhjendatud, arvestades projekti panust majanduskasvu ja konkurentsivõimesse.

— Täiendavad investeeringud lisaühendustesse on samuti olulised ühtse piirkondliku transpordi- ja sidestrateegia kontekstis, mis hõlmab linna- ja maapiirkondi, et tagada, et need piirkonnad saavad kasu suurte võrkude loodud võimalustest.

— Raudtee infrastruktuuri toetamisel tuleks pöörata tähelepanu parema juurdepääsu tagamisele. Raudteetranspordi hinnad peaksid soodustama sõltumatute ettevõtjate juurdepääsu. Samuti peaksid need tõhustama kogu ELi katva koostalitlusvõimelise võrgustiku loomist. Kui see on asjakohane, peaksid kõik rahastatavad projektid hõlmama koostalitlusvõime nõuetele vastavust ja nende rakendamist ning Euroopa raudteetranspordi juhtimissüsteemi kohaldamist rongides ja rööbasteel.

— Keskkonnasäästlike transpordivõrkude soodustamine, eelkõige linnaaladel. Siia alla kuulub ühistransport (kaasa arvatud infrastruktuur linnaservas parkimiseks ja ühistranspordiga edasi sõitmiseks), liikluskavad, ringteed, suurem ohutus ristmikel ja kergliikluses (jalgratta- ja kõnniteed). Samuti kuulub siia tegevus, millega tagatakse juurdepääs ühistransporditeenustele teatavatele sihtrühmadele (vanemaealised, puuetega inimesed) ja alternatiivsete kütuste jaotusvõrgud. Transpordivõrkude keskkonnasäästlikkust võivad aidata suurendada ka siseveeteed.

— Selleks et tagada transpordi infrastruktuuri optimaalne efektiivsus regionaalarengu soodustamisel, tuleks tähelepanu pöörata raskesti ligipääsetavate sisemaa- ja saareterritooriumide ja äärepoolseimate piirkondade ühendamisele TEN-T projektidega. Seda soodustab lisaühenduste arendamine, mis keskendub ühendvedudele ja säästvale transpordile. Eelkõige peaksid sadamad ja lennujaamad olema ühendatud sisemaaga.

— Rohkem tuleks pöörata tähelepanu "mere kiirteede" ja merelühisõitude arendamisele, mis on elujõuline alternatiiv pikamaatranspordile maanteedel ja raudteedel.

Kui liikmesriigid saavad toetust korraga nii Ühtekuuluvusfondist kui ka struktuurifondidest, tuleb programmide puhul eristada fondide toetatavat tegevust: Ühtekuuluvusfond mängib põhirolli üleeuroopaliste transpordivõrkude toetamisel.

Struktuurifondid omakorda peaksid üldiselt keskenduma sellise infrastruktuuri väljaarendamisele, mis on seotud majanduskasvu stimuleerimise meetmetega (näiteks turismiarendus ja tööstuspiirkondade atraktiivsuse suurendamine). Investeeringud maanteede infrastruktuuri täidavad ka üldist teeohutuse eesmärki.

Fondide kaasrahastamine peaks olema kooskõlas üleeuroopaliste transpordivõrkude eelarvest antud toetustega, samas vältides ühenduse abi dubleerimist. Liikmesriigid võivad kasutada koordinaatoreid, et lühendada ajavahemikku võrgu kavandamise otsuse tegemisest selle tegeliku ehitamiseni. Liikmesriigid peavad eelnevalt igaüks eraldi kindlaks määrama vahendi, mis sobib kavandatavatele projektidele kõige paremini. Rahastamist ühtekuuluvuspoliitika raames võib kombineerida TEN-T vahenditega.

([1]) ELT L 167, 30.4.2004, lk 1.

1.1.2. *Keskkonnakaitse ja majanduskasvu sünergia tugevdamine*

Keskkonnainvesteeringud võivad tuua majandusele kasu kolmel viisil: need võivad tagada majanduskasvu järjepidevuse pika aja jooksul, vähendavad väliseid keskkonnakulusid (nt tervishoiukulud, puhastuskulud või kahjude hüvitamine) ja stimuleerivad innovatsiooni ja töökohtade loomist. Tulevaste ühtekuuluvusprogrammide eesmärgiks peaks olema keskkonnakaitse ja majanduskasvu potentsiaalse sünergia tugevdamine. Kõnealuses kontekstis peaks olema esmase tähtsusega keskkonnakaitseteenused, nagu puhta veega varustamine, jäätme- ja heitveekäitluse infrastruktuur, loodusvarade haldamine, maa-alade saastest puhastamine, et seda uueks majandustegevuseks ette valmistada, ning kaitse teatavate keskkonnariskide (nt kõrbestumise, põua, tulekahjude ja üleujutuste) vastu.

Selleks et maksimeerida majanduslikke kasutegureid ja minimeerida kulusid, tuleks tähtsustada keskkonnareostuse allikate kahjutuks tegemist. Jäätmemajanduse sektoris tähendab see keskendumist jäätmetekke ennetamisele ning jäätmete ringlusse võtule ja biolagundamisele, mis on kulutõhusam ja aitab luua töökohti.

Arengustrateegiad peaksid põhinema piirkondade vajaduste ja konkreetsete probleemide eelneval hindamisel, kasutades sealjuures võimaluse korral asjakohaseid indikaatoreid. Tuleb astuda samme, et soodustada väliste keskkonnakulude arvessevõtmist, toetades turupõhiste vahendite kasutusele võtmist ja arendamist (vt nt keskkonnatehnoloogiate tegevuskavas toodud vahendid). Sellega seoses tuleb tähelepanu juhtida globaalse keskkonna- ja turvaseire (GMES) algatusele, mis hakkab alates 2008. aastast pakkuma kogu Euroopat hõlmavat ajakohast teavet maakatte/-maakasutuse ja merede olukorra kohta ning kaarte katastroofide ja õnnetusjuhtumite korral.

Seega on soovitatavad tegevussuunised järgmised:

— käsitleda suurt vajadust infrastruktuuri tehtavate investeeringute järele, eelkõige vastastikuse lähenemise piirkondades ja iseäranis uutes liikmesriikides, et saavutada kooskõla keskkonnakaitsealaste õigusaktidega, mis käsitlevad vett, jäätmeid, õhku, looduse ja liikide kaitset ning bioloogilist mitmekesisust;

— tagada atraktiivsed tingimused ettevõtetele ja nende kvalifitseeritud oskustöölistele. Selleks tuleb soodustada maakorraldust, mis vähendab valglinnastumist, ja tervendada füüsilist keskkonda, kaasa arvatud loodus- ja kultuurivarade arendamine. Investeeringud selles valdkonnas peaksid olema selgelt seotud innovatiivsete ja töökohti loovate ettevõtete arendamisega asjaomastes piirkondades;

— lisaks mujal käsitletud investeeringutele säästvasse energiasse ja transporti soodustada investeeringuid, mis toetavad ELi Kyoto protokolliga võetud kohustusi;

— võtta riskiennetusmeetmeid loodusressursside parema haldamise, sihtotstarbelisema teadustöö, side- ja infotehnoloogia parema kasutamise ning innovatiivsema avaliku halduse poliitika kaudu, kaasa arvatud näiteks ennetav seire.

Kui liikmesriigid saavad toetust nii Ühtekuuluvusfondilt kui ka struktuurifondidelt, siis tuleks teha programmidel selget vahet tegevuse tüübi järgi, mida igaüks neist fondidest rahastab.

1.1.3. *Traditsiooniliste Euroopa energiaallikate intensiivse kasutamise vähendamine*

Eelnevaga seotud prioriteet on vajadus vähendada sõltuvust traditsioonilistest energiaallikatest, parandades energiaallikate efektiivsust ja kasutades taastuvaid energiaallikaid. Investeeringud nendes valdkondades aitavad tagada energiaga varustamise pikaajalises perspektiivis, toimides samal ajal innovatsiooniallikana ja luues ekspordivõimalusi, mis on kulutõhusad eriti juhul, kui energiahinnad püsivad kõrged.

Investeerimine traditsioonilistesse energiaallikatesse on samuti vajalik, et kindlustada energiaga varustamine. Eelkõige peaksid fondid keskenduma – kui on olemas tõendid turuprobleemide kohta ja kui see ei ole vastuolus turu liberaliseerimisega – võrkude vastastikusele sidumisele, pöörates erilist tähelepanu üleeuroopalistele võrkudele, jaotusvõrkude tõhustamisele ning gaasi põhi- ja jaotusvõrkude ehitamisele ja tõhustamisele, sh vajaduse korral saareterritooriumidel ja äärepoolseimates piirkondades.

Tegevussuunised selles valdkonnas on järgmised:

— toetada energiatõhususe suurendamise projekte, näiteks hoonetes, ning väikese energiakuluga arengumudelite levikut;

— toetada taastuvate ja alternatiivsete tehnoloogiate arendamist ja kasutamist (tuule-, päikese-, biomassienergia), sh kütte- ja jahutussüsteemides, mis võivad anda ELile edumaa ja seega suurendada selle konkurentsivõimet. Sellised investeeringud toetavad ka Lissaboni eesmärki tagada, et aastaks 2010 saadakse 21 % elektrist taastuvatest energiaallikatest;

— suurendada investeeringuid traditsioonilistesse energiaallikatesse võrkude arendamiseks, kui on olemas tõendid turuprobleemide kohta. Need investeeringud puudutavad peamiselt ühtluspiirkondi.

1.2. **SUUNIS: teadmiste ja innovatsiooni edendamine majanduskasvu huvides**

Ühenduse majanduskasvu ja tööhõivega seotud eesmärgid nõuavad struktuurimuutust majanduses teadmistepõhise tegevuse suunas. Selleks on vaja astuda samme mitmes vallas: tegelda teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse (TTA) madalamate tasanditega, seda eriti erasektoris; soodustada innovatsiooni uute või täiendatud toodete, protsesside ja teenuste kaudu, mis on konkurentsivõimelised rahvusvahelisel tasandil; suurendada piirkondlikku ja kohalikku võimet luua ja võtta kasutusele uusi tehnoloogiaid (eelkõige side- ja infotehnoloogia) ning senisest enam toetada riskide võtmist.

TTA kulude osakaal SKTst on suurenenud, kuid üksnes marginaalselt, ning moodustab 1,9 % SKTst, mis on oluliselt väiksem kui Lissabonis sihiks seatud 3 %. ([1]) Kuigi ettevõtete investeeringud TTAsse on siiani oodatust oluliselt väiksemad, on märke selle kohta, et ka riiklikud investeeringud sellesse valdkonda on sattumas surve alla. Riikidesisesed ja -vahelised erinevused TTA ja innovatsiooni investeeringutes on eelkõige ettevõtete TTA investeeringute osas palju suuremad kui sissetulekute erinevused. Kuigi on asutud ellu viima nii riiklikke kui ka ühenduse algatusi, on vaja astuda rohkem samme, et viia ettevõtete vajadused kooskõlla avaliku ja erasektori TTA institutsioonide TTA-alase pakkumisega. Euroopa innovatsioonialane mahajäämus muudes juhtivates majandusharudes suureneb. Innovatsioonialane lõhe ei ole vähenenud ka Euroopa sees, sest liiga sageli tuleb ette, et EL ei suuda teisendada teadmiste ja tehnika arengut tööstuslikeks toodeteks ja protsessideks. Ühtekuuluvuspoliitika saab aidata tegelda peamiste probleemidega, mis põhjustavad Euroopa mahajäämust innovatsiooni valdkonnas, sealhulgas ebaefektiivsed innovatsioonisüsteemid, ettevõtluse vähene dünaamilisus või aeglane side- ja infotehnoloogia kasutuselevõtt ettevõtetes.

Selles kontekstis on vaja suurendada riiklikku ja piirkondlikku TTA-suutlikkust, toetada investeerimist side- ja infotehnoloogia infrastruktuuri ja levitada tehnoloogiaid ja teadmisi asjakohaste tehnoloogiasiirde ja teadmiste vahetamise mehhanismide kaudu. Teadlikkuse parandamist olemasoleva TTA potentsiaali parema kasutamise kohta võiks julgustada ettenägeliku piirkondliku poliitika ja muude piirkondlike strateegia kavandamise meetodite kaudu, mis hõlmavad regulaarset ja süstemaatilist dialoogi peamiste sidusrühmadega. Samuti on oluline parandada oskuste ja vilumuste arendamise meetmete kaudu ettevõtete, eelkõige VKEde suutlikkust TTA kasutusele võtmisel, suurendada Euroopa tippteadlaste hulka ja kasutada aktiivsemalt nende teadmisi; suurendada erasektori ja avaliku sektori investeeringuid TTAsse ja innovatsiooni ning julgustada TTA-partnerluse loomist liidu eri piirkondade vahel. Näiteks Euroopa tehnoloogiaplatvormidel on potentsiaal kohandada teadusprogramme paremini ettevõtete vajadustega; ühtekuuluvuspoliitika võib mängida tähtsat rolli nende strateegiliste teadusprogrammide rakendamisel kogu liidus, sealhulgas vähem arenenud piirkondades.

([1]) "Teadusesse investeerimine: tegevusplaan Euroopa jaoks", KOM(2003) 226, 30.4.2003.

Kuigi otsetoetused on ka edaspidi olulised, eriti just ühtluspiirkondades, on vaja keskenduda kollektiivsete ettevõtlus- ja tehnoloogiateenuste pakkumisele ettevõtete rühmadele, et aidata neil tõhustada innovatsioonialast tegevust. Otsetoetused üksikutele ettevõtetele peaksid olema suunatud pigem ettevõtte TTA- ja innovatsioonialase suutlikkuse edendamisele, kui selle tootmiskulude ajutisele vähendamisele, millega kaasneb hulk koormavaid mõjusid. See on eriti oluline traditsioonilistes sektorites, eelkõige rahvusvahelisele konkurentsile avatud sektorites, kus on vaja teha lisapingutusi konkurentsivõime säilitamiseks, ning ka VKEde puhul, mis on sageli suurimaks töökohtade loojaks piirkondlikul tasandil. Mis kõige tähtsam, neid põhimõtteid tuleb kohandada iga piirkonna eriomastele tingimustele, eelkõige VKEde vajadustele. Riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud strateegiad peaksid põhinema põhjalikul TTA investeerimisvõimaluste analüüsil.

Teadmised ja innovatsioon on kesksel kohal ühenduse pingutustes soodustada kiiremat majanduskasvu ja suurema hulga töökohtade loomist. Ühenduse tasandil on kavandatud kaks asjaomast raamprogrammi: TTA seitsmes raamprogramm ning konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogramm. Sünergia ühtekuuluvuspoliitika ja nende vahendite vahel on äärmiselt oluline, et teadusuuringud ja ühtekuuluvuspoliitika teineteist piirkondlikul tasandil tugevdaksid, ning riiklikud ja piirkondlikud arengustrateegiad peavad näitama, kuidas seda saavutada. Ühtekuuluvuspoliitika saab aidata kõikidel piirkondadel suurendada teadusuuringute- ja innovatsioonialast suutlikkust, toetades nii nende piirkondade efektiivset osalemist Euroopa teadusruumis kui teadusuuringute- ja innovatsioonialast tegevust ühenduses üldiselt. Eelkõige on sellel kaks tähtsat rolli. Esimene on aidata piirkondadel rakendada piirkondlikke innovatsioonistrateegiaid ja tegevuskavasid, millel võib olla oluline mõju konkurentsivõimele nii piirkondlikul tasandil kui ka kogu ühenduses; teine on aidata suurendada piirkonna teadusuuringute- ja innovatsioonialast suutlikkust tasemeni, kus see saab osaleda riikidevahelistes teadusprojektides.

Seega peaksid piirkondlikud strateegiad keskenduma investeerimisele TTAsse, innovatsiooni, inimkapitali ja ettevõtlusesse; jälgimisele, et need investeeringud oleksid kooskõlas piirkonna arenguvajadustega ning et oleks olemas suutlikkus suunata need turustatavate toodete, protsesside ja teenuste innovatsiooni, tehnosiirde ja teadmiste vahetamise edendamisele, side- ja infotehnoloogia arendamisele, levitamisele ja ettevõtetes kasutusele võtmise soodustamisele ning rahastamisvõimaluste tagamisega ettevõtetele, kes soovivad investeerida suure lisaväärtusega kaupadesse ja teenustesse. Sellistes strateegiates peaks eraldi olema ette nähtud eksperimenteerimine, et suurendada poliitilise sekkumise ja vaheorganisatsioonide võimalusi ajendada piirkondlikke ja kohalikke majandussubjekte, eriti VKEsid kasutama innovatsiooni.

1.2.1. *TTA-alaste investeeringute suurendamine ja parem suunamine*

Euroopa ettevõtete konkurentsivõime sõltub otsustaval määral nende võimest tuua uued teadmised turule nii kiiresti kui võimalik. Avalik toetus TTA-le on õigustatud, sest esineb turutõrkeid, ning neid võib samuti õigustada teatavate TTA-alaste investeeringute avalik iseloom. Lisaks õigustavad riiklikku toetust TTA-le teadustöö tulemuste omandiõiguse küsimused ja vajadus saavutada kriitiline mass teatavates teadusuuringute sektorites.

Regionaalpoliitika rakendamisel tuleks võtta arvesse TTA spetsiifilist iseloomu. Eelkõige nõuab TTA tihedat suhtlemist osalejate vahel, et edendada tippkeskuste kujunemist, mis on olulised kriitilise massi saavutamiseks. Oluline roll võib olla näiteks geograafilisel lähedusel, mis saavutatakse VKEde klastrite ja riiklike teadusasutuste juurde loodud innovatsioonikeskuste kaudu. Seetõttu peab TTA-alane tegevus olema ruumiliselt koondatud ja samal ajal tuleb edendada väikese TTA kontsentratsiooniga piirkondade suutlikkust toetust vastu võtta.

Vähem arenenud liikmesriikides ja piirkondades tuleks TTAd arendada olemasolevate tippkeskuste juures ning vältida ressursside liigset ruumilist hajutamist. Ka siin aitavad Euroopa tehnoloogiaplatvormid keskendada investeeringuid teadustegevuse esmatähtsatele valdkondadele. Samuti peaksid investeeringud täiendama seitsmendas raamprogrammis sätestatud Euroopa prioriteete ning toetama uuendatud Lissaboni tegevuskava eesmärke. Prioriteediks peab olema uute ja turukõlblike toodete, teenuste ja oskuste arendamine.

TTA valdkonnas tehtavad sammud tuleb viia kooskõlla ühenduse TTA poliitikaga ja kõnealuste piirkondade vajadustega. Selleks kasutatavad meetodid peavad põhinema mõistlikul analüütilisel lähenemisel, nagu näiteks ettenägelik poliitika, ning samuti näitajatel, nagu näiteks patendid; erasektori ja avaliku sektori teadusasutuste asukohal; ning innovatiivsete ettevõtete klastrite olemasolul.

TTA valdkonnas võib määratleda järgmised tegevussuunised:

— ettevõtetevahelise ning ettevõtete ja riiklike teadus-/kõrgharidusasutuste vahelise koostöö suurendamine, toetades näiteks piirkondlike ja piirkondadevaheliste tippkeskuste klastrite loomist;

— VKEde TTA-tegevuse toetamine ja tehnosiire (VKEdele juurdepääsu võimaldamine TTA teenustele, mida pakuvad riiklikult rahastatavad teadusasutused);

— piirkondlike piiriüleste ja riikidevaheliste algatuste toetamine, mille eesmärk on teaduskoostöö ja -suutlikkuse suurendamine ühenduse teaduspoliitika prioriteetsetes valdkondades;

— teadus- ja arendustegevuse suutlikkuse suurendamine, kaasa arvatud side- ja infotehnoloogia, teadusuuringute infrastruktuur ja inimkapital olulise kasvupotentsiaaliga valdkondades.

Programmid – iseäranis need, mis on ette nähtud lähenemiseesmärgi raames abikõlblikele piirkondadele – võivad aidata kaasa TTA infrastruktuuri (kaasa arvatud piirkondlikud teadusasutustevahelised ja -sisesed kiired andmevõrgud), hariduse infrastruktuuri, sisseseade ja tehnika arendamisele nii riiklikult rahastatud teadusasutustes kui ka ettevõtetes, tingimusel et need investeeringud on otseselt seotud piirkondliku majandusarengu eesmärkidega. See võib hõlmata ka teadusuuringute infrastruktuuri, mille puhul on otstarbekusuuringuid rahastatud varasematest raamprogrammidest. Seitsmenda raamprogrammi prioriteete toetades tuleks püüda välja arendada tekkivate ja olemasolevate tippkeskuste täielik potentsiaal ning suurendada investeerimist inimkapitali, eelkõige andes teadustöötajatele väljaõpet riiklikul tasandil ja luues atraktiivseid tingimusi välismaal väljaõppe saanud teadustöötajatele.

1.2.2. *Innovatsiooni edendamine ja ettevõtluse soodustamine*

Innovatsioon on kompleksse ja interaktiivsete protsesside tulemus, mis hõlmab ettevõtete võimet kasutada teistelt turul osalejatelt, organisatsioonidelt ja asutustelt saadud lisateadmisi.

Innovatsiooni investeerimine on ühtekuuluvuspoliitika kõige tähtsam prioriteet nii lähenemisprogrammide kui ka piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive programmide alusel. Selliste investeeringute kaasrahastamine peaks olema peamine prioriteet tööhõiveprogrammides, kus on vaja koondada piiratud rahalisi ressursse, et saavutada kriitiline mass ja tekitada võimendusefekt.

Peamine eesmärk peaks olema soodustada ettevõtluskliimat, mis soodustab uute teadmiste tootmist, levitamist ja kasutusele võtmist ettevõtetes. Efektiivsete piirkondlike innovatsioonisüsteemide loomiseks tuleb majanduslikele, sotsiaalsetele ja poliitilistele osapooltele tutvustada maailma tipptasemel tehnoloogiaid ja ettevõtlustavasid ka väljaspool riiklikku või kohalikku tasandit. Selleks tuleb püüda teha koostööd innovatsiooni levikeskuste ja euroinfokeskustega, mida rahastatakse konkurentsivõime ja innovatsiooni kaudu, eriti tehnoloogia ja informatsiooni riikidevahelise levitamise valdkonnas.

Loomisjärgus olevaid ettevõtteid, eelkõige neid, mis on seotud TTAga, tuleb toetada eesmärgiga arendada teadusasutustega partnerlussuhteid, mis põhinevad pikaajalisel visioonil ja selgel turuorientatsioonil. Ühtekuuluvuspoliitika peaks püüdma kompenseerida turuprobleeme, mis takistavad innovatsiooni ja ettevõtlust. Meetmete eesmärk peaks olema olemasolevate tegevuskeskuste edasiarendamine, et kasutada piirkondlikku TTA potentsiaali ning soodustada piirkondadesisest ja -vahelist suhtlemist ja tehnoloogiaalast koostööd.

Riigiasutused peaksid tagama, et teadusasutused, erasektor ja avalik sektor kasutaksid täielikult ära omavahelise sünergiapotentsiaali.

Majandusliku arengu strateegiaid võiks parandada andmete kogumise abil innovatiivse tegevuse kohta asjaomastes piirkondades, näiteks erapatentide kohta või innovatiivse tegevuse klastrite iseloomu, ulatuse ja arengupotentsiaali kohta, kaasa arvatud klastrid, mis hõlmavad nii erasektori kui ka avaliku sektori teadusasutusi. Selles osas on abi ka ühenduse innovatsiooniülevaadetest ja Euroopa innovatsiooni tulemustabelist.

Tegevussuunised selles valdkonnas on järgmised:

— piirkondliku TTA-alase innovatsiooni ja hariduse efektiivsemaks ja ettevõtetele, eelkõige VKEdele, kättesaadavamaks muutmine, näiteks tippkeskuste rajamise, tipptehnoloogiaga tegelevate VKEde teadus- ja tehnoloogiaasutuste juurde koondamise või suurte ettevõtete juurde piirkondlike klastrite loomise ja nende arendamise kaudu;

— ettevõtluse tugiteenuste pakkumine, et võimaldada ettevõtetel, eelkõige VKEdel, suurendada oma konkurentsivõimet ja osaleda rahvusvahelisel turul, eelkõige kasutades ära siseturu loodud võimalusi. Ettevõtlusteenused peaksid seadma esikohale sünergia ärakasutamise (nt tehnosiirde, teaduspargid, side- ja infotehnoloogia keskused, inkubaatorid ja nendega seotud teenused, koostöö klastritega) ning pakkuma traditsioonilisemat toetust juhtimise, turustamise, tehnilise abi, värbamise ning muude kutse- ja kommertsteenuste valdkonnas;

— Euroopa Liidu tugevate külgede täielik ärakasutamine ökoinnovatsiooni valdkonnas. Ökoinnovatsiooni tuleks soodustada, samuti täiustada VKEde tegevust keskkonnajuhtimissüsteemide kasutusele võtmise kaudu. Kui sellesse valdkonda investeeritakse praegu, siis on ELi ettevõtted tugeval positsioonil lähitulevikus, kui muud piirkonnad hakkavad hindama sellise tehnoloogia vajalikkust. See valdkond on selgelt seotud konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammiga;

— ettevõtluse soodustamine ning uute ettevõtete arendamise ja loomise edendamine. Samuti tuleks rõhku panna teadusasutuste või ettevõtete *spin-out*- ja *spin-off*-firmade edendamisele, kasutades erinevaid meetodeid (näiteks teadlikkuse parandamine, prototüüpide loomine, juhendamine ning juhtimisalase ja tehnoloogilise abi pakkumine potentsiaalsetele ettevõtjatele).

On oluline tagada, et ettevõtted, kaasa arvatud VKEd, saaksid kasutada teadustöö tulemusi ärilistel eesmärkidel.

Eelistatavalt peaks ettevõtlusteenuseid pakkuma erasektor või organisatsioonid, mis kuuluvad nii avalikku kui ka erasektorisse. Need teenused peaksid olema tipptasemel, kergesti kättesaadavad ja juurdepääsetavad ning vastama VKEde vajadustele. Nende kvaliteet tuleb määratleda ja seda tuleb kontrollida ning teenusepakkujate tegevus tuleb viia ühtsetele alustele, nt avaliku sektori ja erasektori partnerluse loomise ning tervikteenuse pakkumise kaudu.

Halduskord on sageli liiga keeruline. Informatsioon ja esialgne toetus peaks olema kättesaadav tervikteenuse pakkujate võrgu kaudu, mis võiks olla vahendajaks avaliku sektori ja toetuse taotleja vahel; see peaks hõlmama kõiki erinevaid tegevusi, mida kaasrahastatakse ühtekuuluvuspoliitika raames. Need teenusepakkujad peaksid olema pädevad kogu riigiabi valdkonnas – riiklikest või piirkondlikest kohustustest sõltumatult – ja nende tegevuse tõhusust tuleks regulaarselt kontrollida.

Sobivate tingimuste olemasolu korral tuleks eri kategooriatesse kuuluvatele ettevõtetele (nt tegevust alustavad ettevõtted või ettevõtted, mis on hiljuti vahetanud omanikku) või ettevõtjatele (nt noored inimesed, naised, vanemaealised töötajad või rahvusvähemuste kogukondadest pärit inimesed) pakkuda toetust, mis vastab nende konkreetsetele vajadustele. Ka koolides tuleks soodustada ettevõtlusalase hariduse andmist.

1.2.3. *Infoühiskonna kõigile kättesaadavaks tegemine*

Side- ja infotehnoloogia levitamine kogu liidu majanduses on võimas hoob nii piirkondade tootlikkuse kui konkurentsivõime parandamiseks. Side- ja infotehnoloogia levitamine ergutab ka tootmismeetodite ümberkorraldamist ning uute ettevõtete ja erateenuste esilekerkimist. Tõhusad ja tulemuslikud avalikud teenused – eelkõige e-valitsus ja e-tervishoiuteenused – suurendavad märkimisväärselt majanduskasvu ja uute teenuste võimaldamise potentsiaali. Tehnoloogia laialdasem kasutuselevõtt edendab regionaalarengut, soodustades side- ja infotehnoloogia tippkeskuste rajamist ja kasvu ning arendades ühenduvust ja suhtlemist ettevõtete, eriti VKEde vahel. Meetmed peaksid ergutama toodete ja teenuste arendamist, eesmärgiga soodustada ja stimuleerida erainvesteeringuid side- ja infotehnoloogiasse, tagades samal ajal konkurentsi nimetatud sektori sees.

Poliitikameetmed peaksid seepärast keskenduma ühenduvusele. See hõlmab VKEdele suunatud innovatsiooni tugiteenuste parandamist eesmärgiga hoogustada tehnosiiret teadusasutuste ja ettevõtete vahel. See nõuab ka teadmistepõhises majanduses vajalike oskuste arendamist ning infosisu arendamist rakenduste ja teenuste osutamise teel (nagu näiteks e-valitsus, e-äri, e-kool ja e-tervishoid), mis pakuvad huvitavat alternatiivi muudele, sageli kulukamatele teenuse osutamise mudelitele. See on eriti oluline kaugematel ja hõredalt asustatud aladel, samuti äärepoolseimates piirkondades, saartel ja loodusliku halvemusega piirkondades. On selge, et toodete ja sisupõhiste teenuste kasutamine ja arendamine saab toimida üksnes siis, kui asjakohane infrastruktuur on kättesaadav ja suudab toetada lairibateenuseid. Seepärast on oluline, et asjakohane lairibaside infrastruktuur oleks kasutatav kogu ELis kättesaadava hinnaga.

Üldjuhul tuleks side- ja infotehnoloogia infrastruktuuri investeerimisel arvesse võtta tehnoloogia kiiret arengut ning järgida tehnoloogia neutraalsuse ja vaba juurdepääsu põhimõtteid. Kooskõla konkurentsieeskirjade ja elektroonilise side reguleerimisraamistikuga on äärmiselt oluline.

Meetmed peavad põhinema olemasoleva majandusstruktuuriga seotud taustanäitajatel (kaasa arvatud tööstuslik spetsialiseerumine; ühenduvus side- ja infotehnoloogiatega ning piirkondlike majanduskeskuste vaheline potentsiaalne sünergia). Piirkondlike vajaduste väljaselgitamisel tuleks võtta arvesse ühenduse praegusi side- ja infotehnoloogiat edendavaid algatusi, eelkõige "i2010 – Euroopa infoühiskond majanduskasvuks ja tööhõiveks". ([1])

Arvestades seda, et side- ja infotehnoloogia hõlmab kõiki majanduslikke ja sotsiaalseid sektoreid, on tingimata vaja, et liikmesriigid ja piirkonnad arendaksid ühituvaid infoühiskonna strateegiad, mis tagavad sektoritevahelise ühtsuse ja lõimumise, viies kohalike nõudmiste, sidusrühmade osalemise ning tugeva avaliku poliitika toetuse alusel tasakaalu pakkumise ja nõudluse meetmed.

Tegevussuunised on järgmised:

— tagada, et ettevõtted ja majapidamised võtavad kasutusele side- ja infotehnoloogia, ning soodustada arengut tasakaalustatud toetuse kaudu side- ja infotehnoloogia toodete ja nii avaliku kui ka erasektori teenuste pakkumisele ja nõudlusele ning samuti suurema inimkapitali investeerimise kaudu. Need tegevused peaksid suurendama tootlikkust, soodustama avatud ja konkurentsivõimelist digitaalmajandust ning osalusühiskonda (näiteks parandades puuetega inimeste ja vanemaealiste juurdepääsu teenustele), ning seega hoogustama majanduskasvu ja tööhõivet;

— tagada side- ja infotehnoloogia infrastruktuuri ning sellega seotud teenuste kättesaadavus, kui turg ei suuda pakkuda seda mõistliku hinna eest ja küllaldasel tasemel, et toetada vajalikke teenuseid, eriti kaugemates ja maapiirkondades ning uutes liikmesriikides.

1.2.4. *Parem juurdepääs rahastamisvõimalustele*

Veel üheks võtmetähtsusega teguriks teadmiste ja innovatsiooni edendamisel on hõlbustada juurdepääsu rahastamisvõimalustele. Majanduskasvu ja töökohtade loomise soodustamiseks peab ettevõtjatel ja ettevõtetel olema piisavalt tasuv investeerida kaupade ja teenuste arendamisesse ja tootmisse, selle asemel et tegelda näiteks rentimisega.

Juurdepääs finantsidele on sageli keeruline, mis on takistuseks majanduskasvule ja töökohtade loomisele. On oluline parandada juurdepääsu kapitalile nii TTA-tegevuse kui ka tegevust alustavate ettevõtete jaoks. Tuleb välja arendada innovatsiooniga seotud riskikapitaliturud ja samuti parem reguleeriv keskkond, mis muudab ettevõtluse lihtsamaks.

Neid programme võiks viia läbi JEREMIE algatuse raames tihedas koostöös Euroopa Investeerimisfondiga (EIF), et arendada finantsvahendeid piirkondades, kus turuprobleemid takistavad ettevõtlust TTA-tegevusega seotud suurte riskide tõttu. Arvesse tuleb võtta ka valitsuse toetuse mõju ettevõtete loomisele, et vältida erainvesteeringute väljasurumist ja meetmeid, mis kahjustavad konkurentsi. Tõhustada tuleks ka fondide omavahelist koordineerimist.

([1]) KOM(2005) 229.

Erasektori aktsiakapital ja riskikapital ning rotatsioonifondid innovatiivsetele tegevust alustavatele ettevõtetele peaksid mängima olulist rolli ettevõtluse, innovatsiooni ja töökohtade loomise mootorina; avaliku sektori asutused ei sobi alati kõige paremini riskide võtmiseks. Prioriteet peaks olema luua või laiendada turuprobleemide korral riskikapitali ja pangatagatiste pakkumisele spetsialiseerunud asutusi. Tavaliselt on sellised asutused efektiivsemad siis, kui nad pakuvad terviklikku abipaketti, alustades enne ettevõtte loomist või laiendamist antavast väljaõppest.

Nendele põhimõtetele tuginevad tegevussuunised on järgmised:

— soodustada vahendeid, mis ei ole toetused, nagu näiteks laenud, allutatud laenude finantseerimine tagatud laenuvahendite varal, konverteeritavad vahendid (vahefinantseerimislaen) ja riskikapital (nt stardikapital ja riskikapital). Toetusi tuleb kasutada selliste infrastruktuuride rajamiseks ja ülalpidamiseks, mis soodustavad juurdepääsu rahastamisvõimalustele (nt tehnosiirde keskused, inkubaatorid, "äriinglite" võrgustikud, investeerimise ettevalmistusprogrammid). Toetada tuleks garantii- ja vastastikuse garantii mehhanisme, et edendada VKEde juurdepääsu mikrokrediidile. EIP ja EIF võiksid selles osas väärtuslikku abi osutada;

— arendada integreeritud lähenemisviisi, mis toetab ühtaegu innovatsiooni, selle ülekannet uude äritegevusse ja riskikapitali olemasolu;

— võtta ühendust teatavate konkreetsete rühmadega, nagu näiteks noored või naissoost ettevõtjad või ebasoodsas olukorras olevad rühmad.

Arvestades EIFi paljude aastate jooksul omandatud kogemusi, on eriti oluline teha tihedat koostööd EIFiga, et pakkuda VKEdele vajalikku toetust, arendades samal ajal Euroopa riskikapitaliturgu. See võiks hõlmata JEREMIE algatuses osalemist.

1.3. **SUUNIS: rohkem ja paremaid töökohti**

Lissaboni strateegiat taaskäivitades kiitis Euroopa Ülemkogu heaks ühtsed suunised, mis ühendavad endas majanduspoliitika üldsuunised ja Euroopa tööhõive strateegia suunised, ([1]) lõimides majanduskasvu ja töökohtade loomise huvides nii makro- kui ka mikromajandusliku ja tööhõivepoliitika. Kooskõlas fondide määrustega ([2]) ühtivad ühenduse ühtekuuluvuspoliitika strateegiliste suuniste prioriteedid tööhõive ja inimressursside sfääris Euroopa tööhõivestrateegiaga, ([3]) mida täiendavad ELi tööhõivealased soovitused riigispetsiifiliste prioriteetidega.

Täieliku tööhõive ja suurema tootlikkuse saavutamine sõltub paljudest erinevatest meetmetest, kaasa arvatud need, millest eespool juba juttu oli. Investeerimine infrastruktuuri, ettevõtluse arendamisesse ja teadusuuringutesse parandab võimalusi töökohtade loomisel, nii lühiajaliselt, esimese ringi meetmete tulemusel, kui ka pikemas perspektiivis, positiivse mõju tulemusel, mida need avaldavad tootlikkusele ja konkurentsivõimele. Et need investeeringud saaksid maksimeerida tööhõivet ja luua kvaliteetseid alalisi töökohti, tuleks inimkapitali edasi arendada ja paremaks muuta.

Inimkapitali arendamise vallas tuuakse tööhõivesuunistes välja kolm tegevusprioriteeti liikmesriikide poliitika jaoks:

— tööhõive suurendamine ja säilitamine ning sotsiaalkaitsesüsteemide moderniseerimine;

— töötajate ja ettevõtete kohanemisvõime ning tööturu paindlikkuse suurendamine;

— inimkapitali investeerimise suurendamine hariduse edendamise ja oskuste täiendamise teel.

Lisaks nendele prioriteetidele tuleb asjakohast tähelepanu pöörata investeeringutele, mille eesmärk on parandada riigihalduse efektiivsust, ning samuti investeeringutele hariduse, sotsiaalvaldkonna, tervishoiu ja kultuuri infrastruktuuridesse.

([1]) ELT L 205, 6.8.2005, lk 21.
([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1081/2006 (Euroopa Sotsiaalfondi kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1784/1999) artikkel 2. ELT L 210, 31.7.2006, lk 12.
([3]) KOM(2005) 141, 12.4.2005.

Ühtekuuluvuspoliitika peab keskenduma Euroopa tööhõivestrateegiaga seotud väljakutsetele igas liikmesriigis eraldi, toetades lähenemise ja piirkondliku konkurentsivõime ning tööhõive eesmärkide raames võetavaid meetmeid, võttes arvesse õiguslikus raamistikus määratletud tegevuse ulatust. Esimese eesmärgi osas on abikõlblike meetmete ja rahaliste vahendite skaala laiem. Viimase eesmärgi osas tuleb ühenduse vahendeid olulise mõju saavutamiseks kasutada palju sihipärasemalt.

Tööhõive ja inimressursside arendamise programmid peaksid võtma arvesse riikide konkreetseid väljakutseid ja prioriteete, mis on tööhõivealastes soovitustes ja riiklikes reformiprogrammides esile toodud. Need programmid peaksid olenemata sellest, kas neid juhitakse riiklikul või piirkondlikul tasandil, suutma tõhusalt lahendada territoriaalse ebavõrdsuse ning neid tuleks eri piirkondades kohandada kohalike oludega.

Struktuurifondide poolt Euroopas 2000.–2006. aastal loodud lisandväärtuse üks kõige nähtavamatest aspektidest oli liikmesriikide ja piirkondade toetamine kogemuste vahetamisel ning võrkude loomisel, mis soodustas innovatsiooni. Sellega seoses tuleks ühenduse algatuse EQUAL kaudu omandatud kogemused muuta kapitaliks, süvalaiendades põhimõtted, millele algatus rajati – innovatsioon, riikidevahelisus, partnerlus ja sooline võrdõiguslikkus.

1.3.1. *Tööhõive suurendamine ja säilitamine ning sotsiaalkaitsesüsteemide moderniseerimine*

Majandustegevuse baasi laiendamine, tööhõivetaseme tõstmine ja tööpuuduse vähendamine on äärmiselt oluline järjepideva majanduskasvu saavutamiseks, osalusühiskondade edendamiseks ja vaesusega võitlemiseks. Tööhõive suurendamine on veelgi vajalikum tööealise rahvastiku eeldatava vähenemise tõttu. Tööhõivesuuniste raames on käesoleva rubriigi tegevussuunised järgmised:

— rakendada tööhõivepoliitikat, mille eesmärk on saavutada täielik tööhõive, parandada töö kvaliteeti ja tootlikkust ning suurendada sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust;

— soodustada töö osas elutsüklile orienteeritud lähenemist;

— tagada osalust soodustavaid tööturge, suurendada töö atraktiivsust ning teha töö tasuvaks tööotsijate jaoks, kaasa arvatud ebasoodsas olukorras olevate ja mitteaktiivsete inimeste jaoks;

— reageerida paremini tööturu vajadustele.

Meetmete aluseks peaks olema vajaduste eelnev väljaselgitamine, kasutades näiteks asjakohaseid riiklikke ja/või piirkondlikke indikaatoreid, nagu tööpuudus ja osaluse määr, pikaajalise tööpuuduse määr, vaesuspiiril elava rahvastiku määr ja sissetulekute tase. Tähelepanu tuleks pöörata kohalikule tasandile, kus esinevaid erinevusi piirkondlik statistika ei pruugi kajastada.

Äärmiselt oluliseks tuleb pidada seda, et oleks olemas efektiivsed ja tulemuslikud tööturuinstitutsioonid, eriti tööhõiveteenistused, mis suudavad toime tulla kiirest majanduslikust ja sotsiaalsest restruktureerimisest ning demograafilisest vananemisest tulenevate ülesannetega, et toetada teenuste osutamist tööotsijatele, töötutele ja ebasoodsas olukorras olevatele inimestele. Nimetatud institutsioone võib toetada struktuurifondidest ning neil on määrav tähtsus aktiivse tööturupoliitika rakendamisel ning isikupärastatud teenuste osutamisel, eesmärgiga soodustada tööalast ja geograafilist liikuvust ning tööjõu pakkumise vastavusse viimist nõudlusega, kohalik tasand kaasa arvatud. Need peaksid aitama näha ette tööturu puudujääke ja kitsaskohti ning töö- ja oskuste alaseid nõudmisi. Sellest oleks abi ka majandusrände positiivseks juhtimiseks. Äärmiselt oluline on pakutavate teenuste juurdepääsetavus ja läbipaistvus. EURESe võrgustikul on keskne roll tööalase ja geograafilise liikuvuse suurendamises, nii üleeuroopalisel kui ka riiklikul tasandil. ([1])

Aktiivsete ja ennetavate tööturumeetmete tugevdamine peaks olema oluline prioriteet, et ületada tööturule sisenemise ja seal püsimisega seotud takistused ning soodustada tööotsijate, töötute ja mitteaktiivsete inimeste, vanemaealiste töötajate ja ka töötuks jäämise ohus olevate inimeste liikuvust, pöörates eritähelepanu lihttöölistele. Meetmed peaksid keskenduma isikupärastatud teenuste osutamisele, kaasa arvatud abi tööotsimisel, väljaõppel ja ametisse võtmisel, et kohandada tööotsijate ja töötajate oskusi kohaliku tööturu vajadustega. Täielikult tuleb arvesse võtta füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ja ettevõtete asutamise potentsiaali, side- ja infotehnoloogiaalaseid oskusi ja arvutioskust. Erilist tähelepanu tuleb pöörata järgmisele:

([1]) EURES loodi 1993. aastal. Tegemist on koostöövõrguga, milles osalevad Euroopa Komisjon ning EMP liikmesriikide (ELi liikmesriigid pluss Norra, Island ja Liechtenstein) tööhõiveteenistused ning muud partnerorganisatsioonid.

— Euroopa noortepakti rakendamisele, võimaldades noortele inimestele juurdepääsu tööhõivele, lihtsustades üleminekut koolist tööle, pakkudes neile karjäärinõustamisvõimalusi, toetades õpingute lõpuleviimist ning võimaldades juurdepääsu asjakohasele väljaõppele ja praktikavõimalustele;

— Euroopa meeste ja naiste võrdõiguslikkuse pakti rakendamisele ühtlustamise ja erimeetmete kaudu naiste osaluse suurendamiseks tööhõives, tööalase segregatsiooni vähendamiseks ning sugudevahelise palgatasemete erinevuse ja sugude stereotüpiseerimise käsitlemiseks, peresõbralikuma töökeskkonna edendamiseks ning töö- ja eraelu kokkusobitamiseks. Äärmiselt oluline on juurdepääsu võimaldamine lapsehooldusteenustele ja hooldajat vajavatele isikutele mõeldud teenustele, nagu ka soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine strateegiates ja meetmetes, teadlikkuse parandamine ja dialoog sidusrühmade vahel;

— erimeetmetele, millega parandatakse võõrtöötajate juurdepääsu tööturule ja edendatakse nende sotsiaalset integratsiooni väljaõppe võimaldamise ja välismaal omandatud pädevuse kehtivuse kinnitamise kaudu, isikupärastatud nõustamise kaudu, keeleõppe kaudu, ettevõtluseks asjakohase toetuse võimaldamise kaudu, tööandjate ja võõrtöötajate teadlikkuse parandamise kaudu nende õiguste ja kohustuste osas ning diskrimineerimisvastaste määruste täitmise edendamise kaudu.

Oluline prioriteet peaks olema ka kaasavate tööturgude tagamine ebasoodsas olukorras või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevatele inimestele, nagu koolist väljalangejad, pikaajalised töötud, vähemused ja puuetega inimesed. Selleks on vaja toetuse ulatust veelgi laiendada, et luua võimalusi integratsiooniks ja võidelda diskrimineerimisega. Eesmärk peaks olema:

— parandada nende tööalast konkurentsivõimet kutsehariduse omandamises ja väljaõppes osalemise soodustamise, rehabiliteerimise, stimuleerivate meetmete ja sobiva töökorralduse, vajaliku sotsiaalse toetuse ja hooldamisteenuste osutamise ning sotsiaalmajanduse arendamise kaudu;

— võidelda diskrimineerimisega ja soodustada sallivust erinevuste suhtes töökohtades erinevusi puudutava koolituse ja teadlikkuse parandamise kampaaniate kaudu, kuhu on täielikult kaasatud kohalikud kogukonnad ja ettevõtted.

1.3.2. *Töötajate ja ettevõtete kohanemisvõime ning tööturu paindlikkuse suurendamine*

Arvestades üleilmastumise üha tugevnevat survet, kaasa arvatud järsud ja ootamatud kaubandussõkid, ning pidevat uute tehnoloogiate juurutamist, peab Euroopa suurendama oma suutlikkust näha ette, käivitada ja omaks võtta majanduslikke ja sotsiaalseid muutusi. Tööhõivesuuniste raames on käesoleva rubriigi tegevussuunised järgmised:

— soodustada paindlikkust ja kindlustunnet töökoha säilimise suhtes ning vähendada tööturu segmentimist, võttes arvesse sotsiaalpartnerite rolli;

— tagada, et tööjõukulud ja palga reguleerimise mehhanismid ei takistaks tööhõive suurendamist.

Keskenduda tuleks peamiselt meetmetele, mille eesmärk on soodustada ettevõtete, eriti VKEde, ja töötajate investeerimist inimressurssidesse, luues elukestva õppimise strateegiaid ja süsteeme, mis võimaldavad töötajatel, eelkõige lihttöölistel ja vanemaealistel töötajatel, omandada vajalikke oskusi teadmistepõhise majandusega kohanemiseks ja oma tööelu pikendamiseks. Tähelepanu tuleks pöörata eelkõige:

— elukestva õppe strateegiate ja süsteemide arendamisele, kaasa arvatud selliste mehhanismide abil nagu piirkonna- ja sektorifondid, eesmärgiga suurendada ettevõtetepoolseid investeeringuid ja töötajate osalemist väljaõppes;

— selliste strateegiate rakendamisele, osaledes süsteemide ja väljaõppe rahastamises. Prioriteetseks tuleks pidada ettevõtjaid ja VKEsid, soodustades nende juurdepääsu ettevõttevälistele konsulteerimis- ja finantskorraldusvõimalustele, nagu JEREMIE algatus, ning koolitusele – kusjuures rõhk asetatakse side- ja infotehnoloogiaalastele oskustele ning juhtimisoskustele. Eritähelepanu tuleks pöörata lihttööliste ja eakate töötajate osaluse suurendamisele koolituses ja ümberõppes.

Eriti oluline on täpsem prognoosimine ja majandusliku restruktureerimise (eelkõige kaubanduse avanemisega seotud muutustest tuleneva restruktureerimise) positiivne juhtimine. Kaalumisele tuleks võtta kõiki sotsiaalpartnereid, ettevõtteid ja kohalikke kogukondi hõlmavate seiresüsteemide loomine, sotsiaalmajanduslike muutuste uurimine riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning majanduse ja tööturu alaste tulevikutrendide hindamine. Tuleb toetada programme, mis on suunatud tööturgude moderniseerimisele ja järkjärguliste muutuste prognoosimisele kogu liidus eelkõige sellistes sektorites nagu põllumajandus, tekstiili- ja autotööstus ning kaevandus, ning samuti tuleb kasutusele võtta aktiivsed meetmed piirkondade majandusliku heaolu parandamiseks. Oma roll on ka töötajatele mõeldud spetsiaalsetel tööhõive-, väljaõppe- ja tugiteenustel, mis on seotud ettevõtete ja sektorite restruktureerimisega, muu hulgas näiteks kiirreageerimisskeemid kollektiivsete vallandamiste puhuks.

Tähelepanu tuleks pöörata ka töö innovatiivse ja paindliku korraldamisega seotud teadmiste arendamisele ja levitamisele, et kasutada ära uute tehnoloogiate eeliseid, sealhulgas kaugtöö, töötervishoiu ja -ohutuse parandamise (nt tööstusohutus), tootlikkuse suurendamise ning töö- ja pereelu parema kokkusobitamise osas. Siia alla võib kuuluda ka teadlikkuse parandamine ettevõtete sotsiaalse vastutuse vallas, edendades teadlikkust tööõigustest ja tööeeskirjadest kinnipidamist, vähendades varimajandust ning püüdes muuta deklareerimata tööd seaduslikuks tööjõuks.

Sotsiaalpartneritel on tööturu paindlikkust tagavate mehhanismide loomisel tähtis roll. Seega peaksid liikmesriigid julgustama sotsiaalpartnerite tegevust selles valdkonnas. Peale selle eraldatakse lähenemiseesmärgi kohaselt asjakohane hulk Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahendeid suutlikkuse suurendamisse, mis hõlmab väljaõpet, võrgustikke, sotsiaaldialoogi tugevdamist ning sotsiaalpartnerite ühistegevust.

1.3.3. *Inimkapitali tehtavate investeeringute suurendamine hariduse ja oskuste täiendamise teel*

Euroopa peab suurendama investeeringuid inimkapitali. Inimeste hulk, kes ei sisene tööturule või ei suuda seal püsida oskuste puudumise, sh põhilise kirja- ja arvutusoskuse puudumise või oskuste sobimatuse tõttu, on liiga suur. Võimaldamaks kõikidesse vanuserühmadesse kuuluvatele inimestele juurdepääsu tööhõivele ning parandamaks tootlikkust ja töö kvaliteeti tuleb suurendada investeerimist inimkapitali ning arendada ja rakendada tulemuslikke riiklikke elukestva õppe strateegiaid, mis toovad kasu üksikisikutele, ettevõtetele, majandusele ja ühiskonnale. Tööhõivesuuniste raames on käesoleva rubriigi tegevussuunised järgmised:

— suurendada ja tõhustada investeeringuid inimkapitali;

— sobitada haridus- ja koolitussüsteeme uute pädevusalaste nõudmistega.

Tööturukoolituse reformid, mille eesmärk on suurendada tööhõivet ning töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimet, peavad olema seotud reformidega haridus- ja koolitussüsteemis. Varasematel programmiperioodidel on struktuurifondid investeerinud kaalukalt haridus- ja koolitussüsteemi. Järgmisel perioodil tuleks suurendada investeeringuid inimkapitali, keskendudes Lissaboni eesmärkidele ja lähtudes majanduskasvu ja tööhõive ühtsetest suunistest. Käsitleda tuleks järgmisi üldprioriteete:

— suurendada ja tõhustada investeeringuid inimkapitali, arendades seejuures ettevõtete, riigiasutuste ja üksikisikute jaoks sobivaid ergutus- ja kaasrahastamismehhanisme;

— toetada ühtseid ja terviklikke elukestva õppe strateegiaid, pöörates seejuures erilist tähelepanu teadmistepõhise majanduse kvalifikatsiooninõuetele, toetades liikmesriikide piirkondade- ja linnadevahelist koostööd ja partnerluse rajamist hariduse ja koolituse vallas, et lihtsustada kogemuste ja heade tavade jagamist, sh innovatiivseid projekte. Erilist tähelepanu tuleb pöörata ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele;

— toetada reformide arendamist ja juurutamist haridus- ja koolitussüsteemis, kasutades vajaduse korral ühtset Euroopa raamistikku ja põhimõtteid, eelkõige selleks, et suurendada koolituses tähelepanu tööturu vajadustele;

— tugevdada sidemeid ülikoolide, teadus- ja tehnoloogiakeskuste ning ettevõtete vahel, eriti võrkude loomise ja ühistegevuse kaudu.

Lähenemiseesmärgist tulenevalt on paljud liikmesriigid silmitsi oluliste väljakutsetega hariduse ja koolituse alal. Rahalisi vahendeid tuleks kasutada selleks, et viia ellu reforme, mis tegelevad järgmiste spetsiifiliste prioriteetidega:

— piisava atraktiivse, kättesaadava ja kvaliteetse hariduse ja väljaõppe tagamine kõigil tasanditel, kaasa arvatud töötajate pädevuse ja kvalifikatsiooni tõstmine, paindlike õppeviiside ja uute võimaluste edendamine alates juba eelkooliastmest, meetmed koolist väljalangemise märgatavaks vähendamiseks ja teise taseme ülemise astme hariduse kõrgema lõpetamisprotsendi saavutamiseks ning parem juurdepääs eelkooli- ja kooliharidusele;

— kolmanda taseme hariduse moderniseerimine ning inimpotentsiaali arendamine teaduses ja uuendustegevuses kraadiõppe, teadlaste täiendõppe ning noorte teaduse ja tehnikahariduse juurde meelitamise kaudu;

— kutsehariduse ja koolituse kvaliteedi ja atraktiivsuse parandamine, ka praktikavõimaluste ja ettevõtlusalase koolituse pakkumise abil;

— suurema liikuvuse tagamine olenevalt vajadusest kas piirkondlikul, riiklikul või riikidevahelisel tasandil ning läbipaistvust, kvalifikatsioonide tunnustamist ning mitteformaalse ja vabahariduse valideerimist toetavate raamistike ja süsteemide edendamine;

— investeerimine hariduse ja väljaõppe infrastruktuuridesse, ka side- ja infotehnoloogiasse, kui need investeeringud on vajalikud reformide elluviimiseks ja/või kui need saavad oluliselt aidata parandada haridus- ja koolitussüsteemi kvaliteeti ja efektiivsust.

1.3.4. *Haldussuutlikkus*

Varasemate programmiperioodide jooksul on fondid tehnilist abi osutades suurendanud liikmesriikide ja korraldusasutuste juhtimissuutlikkust määruste rakendamisel. Seda tehakse ka perioodil 2007 kuni 2013.

Lisaks fondide juhtimisele on riiklike haldusorganite ja avalike teenuste haldussuutlikkus, st arukas töökorraldus, üks majanduskasvu ja töökohtade loomise peamisi tingimusi. Seepärast toetavad fondid investeerimist haldusteenuste ja avalike teenuste inimkapitali ja sellega seotud side- ja infotehnoloogiavahenditesse kõikidel territoriaalsetel tasanditel kooskõlas muudetud Lissaboni strateegiaga, mis seab eesmärgiks seadusandluse, poliitika kavandamise ja elluviimise tõhustamise, et luua tingimused majanduskasvuks ja töökohtade loomiseks.

Lähenemiseesmärgi alla kuuluvate ühtekuuluvusriikide ja -piirkondade jaoks on tootlikkuse ja töö kvaliteedi parandamine avalikus sektoris – eriti majanduse, tööhõive, sotsiaalsfääri, hariduse, tervishoiu, keskkonnakaitse ja õiguse valdkonnas – äärmiselt oluline reformide läbiviimiseks ja kiirendamiseks, tootlikkuse suurendamiseks ja majanduskasvuks majanduses tervikuna ning sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse ja säästva arengu soodustamiseks.

Struktuurifondidel on oluline roll kõiki asjaomaseid sidusrühmasid hõlmava tulemusliku poliitika kavandamise ja elluviimise toetamisel paljudes valdkondades.

Seepärast kutsutakse lähenemiseesmärgi alla kuuluvaid ühtekuuluvusriike ja -piirkondi üles arendama riiklikke haldusorganeid ja avalikke teenuseid riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Meetmed selles valdkonnas peaksid võtma arvesse iga liikmesriigi eriomast olukorda. Seepärast kutsutakse liikmesriike kooskõlas koondumise põhimõttega tegema põhjalikku analüüsi, et selgitada välja poliitikavaldkonnad, mis vajavad kõige rohkem haldussuutlikkusealast toetust. Investeeringud peaksid keskenduma nendele poliitikavaldkondadele, kus takistused sotsiaalmajandusliku arengu teel on kõige suuremad, ning haldusreformide põhielementidele.

Liikmesriigid peaksid tagama riiklike haldusorganite efektiivsuse ja läbipaistvuse suurendamise ning avalike teenuste moderniseerimise. Käesoleva rubriigi tegevussuunised on järgmised:

— toetus poliitika ja programmide kavandamisele, seirele, hindamisele ja mõju analüüsimisele uuringute, statistika, eksperditeadmiste ja ettenägelikkuse abil; toetus ametkondadevahelisele töö koordineerimisele ning asjaomaste avalike ja eraasutuste vahelisele dialoogile;

— suutlikkuse suurendamine poliitika ja programmide elluviimisel, sealhulgas kuritegevuse takistamise ja õigusaktide jõustamise osas, eriti koolitusvajaduste kindlakstegemise, karjääriarengu läbivaatamise, evalveerimise, sotsiaalse auditi, avatud valitsuse põhimõtete rakendamise, juhtkonna ja personali väljaõppe ning eritoetuse kaudu põhiteenustele, inspektsioonidele ja sotsiaal-majanduslikele partneritele.

1.3.5. *Tööjõutervishoid*

Arvestades ELi demograafilist struktuuri, vananevat rahvastikku ja tõenäolist tööjõu vähenemist lähiaastatel, on oluline, et liit võtaks samme suurendamaks oma tööjõu tervena töötatud aega. Tervishoiu edendamisse ja haiguste ennetamisse tehtud investeeringud aitavad säilitada võimalikult paljude töötajate aktiivset osalemist ühiskonnas, säilitades nende panuse majandusse ja vähendades nende ülalpeetavuse määra. Sellel on otsene mõju tootlikkusele ja konkurentsivõimele, samuti jätab see olulise positiivse jälje elukvaliteedile tervikuna.

Tervisliku seisundi ja tervishoiuteenustele juurdepääsu osas on Euroopa piirkondade vahel suured erinevused. Seega on oluline, et ühtekuuluvuspoliitika edendaks tervishoidu, aidates nii pikendada tervena töötatud aega eelkõige vähem jõukates liikmesriikides ja piirkondades. Ühenduse tegevus tervishoiu edendamise ja ennetustöö osas mängib olulist rolli ebavõrdsuse vähendamisel tervishoius. Hea tervishoid tähendab suuremat tööturul osalemise määra, pikemat tööiga, suuremat tootlikkust ja väiksemaid tervishoiu- ja sotsiaalkulutusi.

Ühtekuuluvuspoliitika jaoks on oluline aidata ennekõike mahajäänud piirkondades kaasa hooldusravivõimaluste parandamisele ja investeerida tervishoiu infrastruktuuri, eriti kui nende puudumine või ebapiisav tase kujutab endast olulist takistust majanduslikule arengule. Liikmesriigid peavad tagama, et tervishoiusüsteemi efektiivsuse kasv saavutatakse investeeringutega side- ja infotehnoloogiasse, teadmistesse ja innovatsiooni. Käesoleva rubriigi tegevussuunised on järgmised:

— terviseriskide ennetamine, et suurendada tootlikkust terviseinfo kampaaniate kaudu ning teadmiste ja tehnoloogia siirdamise kaudu; tervishoiuteenustele vajalike oskuste, toodete ja seadmete tagamine, et ennetada riske ja minimeerida võimalikku kahju;

— tervishoiu infrastruktuuri puuduste kõrvaldamine ja teenuste osutamise tõhustamine, kui need puudused mõjutavad vähem jõukate liikmesriikide ja piirkondade majanduslikku arengut. See meede peaks põhinema teenuste osutamise ja asjakohase tehnoloogia (nagu telemeditsiin ja kulude kokkuhoidu võimaldavad e-tervishoiuteenused) optimaalse taseme põhjalikul analüüsil.

2. ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA TERRITORIAALNE MÕÕDE

Ühtekuuluvuspoliitika üks omadusi erinevalt sektoripoliitikatest on tema võime arvestada konkreetsete geograafiliste probleemide ja võimalustega. Geograafilised kaalutlused on ühtekuuluvuspoliitikas tähtsad. Järelikult peavad liikmesriigid ja piirkonnad oma programme välja töötades ja esmatähtsatele eesmärkidele vahendeid suunates pöörama nendele geograafilistele erioludele läbivalt eraldi tähelepanu.

Territoriaalse mõõtmega arvestamine aitab arendada jätkusuutlikke kogukondi ja hoida ära olukorda, kus piirkondade ebaühtlane areng vähendab majanduskasvu üldpotentsiaali. Selline lähenemisviis eeldab, et käsitlemist võivad vajada linna- ja maapiirkondade, aga ka eripiirkondade, nagu piirialade ja suuremate riikidevaheliste piirkondade ning eraldatusest, kaugusest (näiteks äärepoolseimad piirkonnad ja arktilised alad), hõredast rahvastikust või mägisest iseloomust tingitud muude probleemide all kannatavate piirkondade eriprobleemid ja -võimalused. Samuti võib olla vaja käsitleda rannikuäärsete alade keskkonnaalaseid ja demograafilisi piiranguid. Territoriaalse ühtekuuluvuse edendamise meetmete edukaks rakendamiseks on vaja veel ka konkurentsivõime tegurina toimivaid mehhanisme, mis aitavad tagada, et kõiki territooriume koheldakse õiglaselt vastavalt nende erivõimalustele. Seega on mõõtme edukaks käsitlemiseks oluline võtta arvesse ka head valitsustava.

Tegelikult peakski territoriaalse ühtekuuluvuse edendamine moodustama järgmise põlvkonna programmides osa jõupingutustest selle nimel, et kogu Euroopa territoorium saaks aidata kaasa majanduskasvu ja tööhõive eesmärkide saavutamisele. Täpsemalt tähendab see, et territoriaalse ühtekuuluvuse käsitlus peab lähtuma iga liikmesriigi ajaloost, kultuurilisest või institutsioonilisest olukorrast.

Samuti on oluline kvaliteetsete partnerlussuhete arendamine, mis kaasaks kõikide tasandite, k.a riikliku, piirkondliku, linnade, maapiirkondade ja kohaliku tasandi osapooli. Edu territoriaalse ühtekuuluvuse vallas sõltub üldstrateegiast, millega sätestatakse eesmärkide ja meetmete raamistik.

Uue õigusliku raamistikuga on liikmesriikidel võimalus eraldada linnadele vahendeid linnaprobleemide käsitlemiseks uute programmide raames. Et partnerlusest täit kasu saada, peaksid linnad osalema kogu protsessis. See võib tähendada vastutust linnadele eraldatud programmiosa väljatöötamise ja rakendamise eest.

Uus õiguslik raamistik näeb ette ka eriabi äärepoolseimatele piirkondadele, et tasakaalustada nende kaugusest tulenevaid suuri kulusid. Sõlmküsimuseks on eelkõige see, kuidas tagada, et see abi aitaks jätkusuutliku majanduskasvu ja töökohtade loomise toetamise näol kaasa programmi strateegia elluviimisele tervikuna.

2.1. **Linnade panus majanduskasvu ja tööhõivesse**

Nagu ühtekuuluvuspoliitikat ja linnasid käsitlevas komisjoni teatises nenditi, elab 60 % Euroopa Liidu rahvastikust linnades, kus on rohkem kui 50 000 elanikku. [1] Suurem osa töökohti, ärisid ja kõrgkoole asub linnades ja linnaaladel, mistõttu linnad on sotsiaalse ühtekuuluvuse saavutamise võti. Euroopa linnad ja linnaalad meelitavad ligi kõrgelt kvalifitseeritud töötajaid, luues tihti iseennast toitva tsükli, mis innovatsiooni ja äritegevust stimuleerides tõmbab ligi uusi talente.

Linnades ja linnaaladel ei kontsentreeru ainult võimalused, vaid ka probleemid. Seepärast tuleks arvesse võtta linnaaladele eriomaseid probleeme, nagu töötus ja sotsiaalne tõrjutus (sh töötavate vaeste probleem), kõrge ja suurenev kuritegevuse määr, kasvav ülerahvastatus ning probleemsed linnapiirkonnad.

Linnaaladele keskendunud programme võib olla mitmesuguses vormis. Esiteks on meetmeid, millega edendatakse linnu piirkondliku arengu mootorina. Sellised meetmed keskenduvad konkurentsivõime tõstmisele näiteks klastrite moodustamise abil. Toetatavad meetmed hõlmavad ettevõtluse, innovatsiooni ja teenuste arendamise edendamist, sh tootjateenuseid. Samuti on tähtis atraktiivsete tingimuste loomine kõrge kvalifikatsiooniga oskustöölistele (juurdepääsetavuse tagamine, kultuuriteenuste olemasolu jms).

Teiseks on olemas meetmed, millega edendatakse selliste linnapiirkondade ühtekuuluvust, mis püüavad parandada oma probleemsete osade olukorda. See mitte üksnes ei too otsest kasu linnapiirkondadele endile, vaid aitab leevendada ka survet eeslinnadele, kus parema elukvaliteedi otsingute tulemusena võib toimuda kontrollimatu valglinnastumine.

[1] Teatis nõukogule ja parlamendile "Ühtekuuluvuspoliitika ja linnad: linnade panus piirkondade majanduskasvu ja tööhõivesse", KOM(2006) 385 lõplik, 12.7.2006.

Sellega seoses on olulised meetmed, millega püütakse taastada füüsilist keskkonda, kujundada ümber mahajäetud tööstusalasid, eriti vanades tööstuslinnades, ning säilitada ja arendada ajaloo- ja kultuuripärandit, millel võib olla positiivne kaasmõju turismi arengule, et luua rohkem atraktiivseid linnu, kus inimesed tahavad elada. Olemasoleva avaliku ruumi ja tööstusalade taastamisel on oluline osa ees- ja valglinnastumise vältimisel, mis aitab kaasa jätkusuutliku majandusarengu tagamiseks vajalike tingimuste loomisele. Üldisemalt võivad linnad avalike alade planeerimise, kujundamise ja parema hooldamise teel vähendada kuritegevust, mis aitab luua atraktiivseid tänavaid, parke ja haljasalasid, mis on turvalised ja kus võibki end turvaliselt tunda. Linnades on keskkonna, majanduse ja sotsiaalne mõõde omavahel tihedalt seotud. Kvaliteetne linnakeskkond toetab uuendatud Lissaboni strateegia eesmärki muuta Euroopa atraktiivseks töö-, elu- ja investeerimiskohaks. ([1])

Kolmandaks on olemas meetmed, millega edendatakse tasakaalustatumat, polütsentrilist arengut, arendades linna-võrgustikke nii siseriiklikul kui ka ühenduse tasandil, sh ühendusi kõige tugevama majandusega linnade ning ülejäänud linnapiirkondade, sh väikeste ja keskmise suurusega linnade vahel. Selleks on majanduskasvu pooluste väljaselgitamisel ja tugevdamisel vaja teha strateegilisi otsuseid ning sama oluline on luua võrgud, mis seovad neid nii füüsiliselt (infrastruktuur, infotehnoloogia jne) kui ka inimmõõtme poolest (koostöö edendamise meetmed jms). Kuna need poolused hõlmavad suuremaid territooriume, k.a vahetult linnu ümbritsevaid maapiirkondi, toetavad nad nii vastava liikmesriigi kui ka kogu ühenduse tasakaalustatud arengut. Samuti pakuvad maapiirkonnad teenuseid ühiskonnale laiemalt, näiteks puhkusevõimaluste ja kõrgelt hinnatud maastikualade näol. Seetõttu tuleks keskenduda ka linna- ja maapiirkondade vahelistele seostele.

Varasemate kogemuste kohaselt tuginevad linnadele suunatud meetmed hulgale aluspõhimõtetele. Esiteks on nende eesmärkide saavutamisel tähtis roll linnade ja kohalike omavalitsuste põhipartneritel. Nagu eespool osutatud, võivad liikmesriigid delegeerida linnapiirkondade arendamise vastutuse linnadele. See on eriti tähtis lähedusega seotud olukordades, näiteks kui on vaja reageerida valdavalt kohalikku laadi probleemidele, nagu näiteks sotsiaalne tõrjutus või põhiteenuste puudumine.

Teiseks on linnade keskmise ja pika tähtajaga jätkusuutliku arengu kavade ettevalmistamine tavaliselt edu pant, sest see tagab investeeringute ja nende keskkonnakvaliteedi sidususe. Ühtlasi aitab see tagada erasektori kohustusi ja osalemist linnauuenduses. Üldjuhul on vaja multidistsiplinaarset või integreeritud lähenemisviisi. Meetmete puhul, mis on näiteks suunatud konkreetsetes piirkondades sotsiaalse kaasamise parandamisele, on vaja, et meetmed, millega püütakse parandada elukvaliteeti (k.a keskkonna- ja eluasemetingimusi) või kodanikele osutatavate teenuste taset, ühendatakse meetmetega, millega soodustatakse uute tegevuste arendamist ning töökohtade loomist, et kindlustada nende piirkondade kaugem tulevik. Uus JESSICA algatus on mõeldud finantsikorralduse arendamise soodustamiseks ja hõlbustamiseks, et toetada linnade arengukavadesse kuuluvaid projekte.

Integreeritud tugiteenused ja -programmid peaksid üldiselt keskenduma kõige raskemas olukorras olevatele rühmadele, nagu näiteks sisserändajad, noored ja naised. Teenuste kavandamisel ja osutamisel tuleks osalema julgustada kõiki kodanikke.

2.2. Maapiirkondade, kalanduspiirkondade ja looduslikult halvemas olukorras olevate piirkondade majanduslik mitmekesisuse toetamine

Ühtekuuluvuspoliitika võib oluliselt toetada ka maapiirkondade majanduslikku taastumist, täiendades meetmeid, mida toetab uus maaelu arendamise fond (Euroopa Maaelu Arendamise Põllumajandusfond – EAFRD). ([2]) Selle täiendava lähenemise eesmärk on toetada Euroopa maapiirkondade majanduse restruktureerimist ja mitmekesistamist.

Toetama peab sünergiat struktuuri-, tööhõive- ja maaelu arendamise poliitika vahel. Sellega seoses peaksid liikmesriigid tagama ERFi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Kalandusfondi ja Euroopa Maaelu Arendamise Põllumajandusfondi finantseeritud meetmete sünergia ja järjepidevuse asjaomasel territooriumil ja asjaomases tegevusvaldkonnas. Eri fondide toetatavate meetmete vahelistesse piiridesse ja koordineerimismehhanismidesse puutuvad juhised peaksid olema määratletud riikliku strateegilise viiteraamistiku/strateegilise plaani tasandil.

([1]) Linnakeskkonna temaatiline strateegia, KOM(2005) 718 lõplik.
([2]) Nõukogu määrus (EÜ) nr 1685/2005 (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1).

Ühtekuuluvuspoliitika maapiirkondi või loodusliku halvemusega piirkondi, sh paljusid saarepiirkondi soodustavad meetmed peaksid maapiirkondade majanduse mitmekesistamise kaudu kaasa aitama uute võimaluste loomisele. See hõlmab minimaalse juurdepääsu tagamist majanduslikele üldhuviteenustele, et ligi meelitada ettevõtteid ja oskustöölisi ning peatada väljaränne. Sellega seoses on vajalik ühenduvus peamiste riiklike ja Euroopa koostöövõrkudega. Lisaks peaks ühtekuuluvuspoliitika toetama maapiirkondade endogeenset suutlikkust, soodustades näiteks tooteturundust riiklikul ja globaalsel tasemel ning soodustades protsessi ja tooteinnovatsiooni olemasolevates majandusharudes.

Eriti tõsiseks ülesandeks on teenuste, sealhulgas ka tööjõu tervishoiule suunatud teenuste tõhusaks toimimiseks vajaliku kriitilise massi saavutamine. Kõikidele teenustele üldise juurdepääsu tagamise, eriti väga hõreda rahvastikuga piirkondades, võib saavutada maapiirkonna arengukeskustesse (näiteks väikestes ja keskmise suurusega linnades) investeerimise ning kohalike varade ja uue infotehnoloogia kombinatsioonil põhinevate majandusklastrite arendamise kaudu.

Paljud maapiirkonnad sõltuvad suurel määral turismist. Need piirkonnad vajavad terviklikku lähenemist, mis oleks kvaliteetne, orienteeritud tarbija rahulolule ja põhineks säästva arengu majanduslikul, sotsiaalsel ja keskkondlikul mõõtmel. Meetmed peaksid ära kasutama ja püüdma säilitada ja arendada loodus- ja kultuurivarasid, millel võib olla oluline positiivne kaasmõju investeeringute toetamise kaudu elupaikade kaitsmisse ja looduslikku mitmekesisusse. Sellise lähenemise eesmärgiks peaks olema avaldada positiivset mõju nii turismisektorile, kohalikule majandusele, turismisektoris töötavatele inimestele, külastajatele ja kohalikele elanikele kui ka loodus- ja kultuuripärandile.

Kalandussektoris on kalandusest sõltuvate rannikuäärsete piirkondade ja väikesaarte majanduslik restruktureerimine sageli eriti keerukas geograafilistel põhjustel ning ühtekuuluvuspoliitika võib siin mängida olulist rolli, täiendades uue Euroopa Kalandusfondi (EFF) poolt toetatavaid meetmeid.

2.3. **Koostöö**

Piiriülest, riikide- ja piirkondadevahelist koostööd, sh vajaduse korral merekoostööd edendavad meetmed peaksid täiendama eeltoodud kolme prioriteeti. Sellest tulenevalt peaks tihedam koostöö ELi piirkondade vahel aitama kiirendada majandusarengut ja suurema majanduskasvu saavutamist. Riigipiirid on tihti Euroopa territooriumi kui terviku arenemise takistuseks ja võivad piirata selle täieliku konkurentsivõime potentsiaali. Piiriüleses ja riikidevahelises kontekstis on transport, veemajandus ja keskkonnakaitse headeks näideteks riigipiire ületavat, sihipärast ja terviklikku lähenemist vajavate ülesannete kohta. Rakendamise osas võiksid liikmesriigid tutvuda võimalustega luua Euroopa Territoriaalse Koostöö Rühmitus, millest saaks teatavate koostööprogrammide korraldusasutus.

2.4. **Piiriülene koostöö**

Euroopa piiriülese koostöö eesmärk on lõimida riigipiiridega eraldatud, ent ühiste probleemidega ja ühiseid lahendusi vajavaid piirkondi. Tööjõu- ja kapitalituru killustumise, infrastruktuurivõrkude, finantssuutlikkuse ja institutsioonidega seotud probleeme kogevad kõik liidu piirialad.

Ehkki koostööprogrammid peavad olema kohandatud iga konkreetse piiriala olukorraga, on tähtis, et majanduskasvu ja töökohtade loomise toetuseks püütakse keskenduda peamistele prioriteetidele.

Üldiselt rakendatavad nõuanded ei pruugi alati olla tulevase piiriülese koostöö jaoks asjakohased, kuna olukorrad on erinevad. Samas on piiride põhjustatud takistusi silmas pidades kasulikuks lähtepunktiks olemasoleva transpordi- ja sideinfrastruktuuri parandamine ja vajaduse korral uute ühenduste loomine. Need on piiriüleste kontaktide loomise ja arendamise eelduseks.

Piiriülene koostöö peaks keskenduma piirialade konkurentsivõime suurendamisele. Lisaks peaks see soodustama majanduslikku ja sotsiaalset lõimumist, eriti juhul, kui majanduslik olukord ühel ja teisel pool piiri on väga erinev. Meetmetena on kasutusel teadmiste ja oskusteabe siire, piiriülese majandustegevuse, piiriülese hariduse ja koolituse ning tervishoiupotentsiaali arendamine, piiriülese tööjõuturu integreerimine ning keskkonna ja üldiste ohtude ühine haldamine. Kui piiriülese koostöö algtingimused on täidetud, peaks ühtekuuluvuspoliitika keskenduma meetmetele, mis annavad piiriülesele tegevusele lisaväärtuse, näiteks suurendama piiriülest konkurentsivõimet innovatsiooni ning teadus- ja arendustegevuse abil, ühendama mittemateriaalseid (teenused) või füüsilisi (transport) võrgustikke, tugevdamaks piiriülest identiteeti kui osa liidu kodakondsusest, edendama tööturu piiriülest integratsiooni, piiriülest veemajandust ja üleujutuste vältimist ning loodus- ja tehnoloogiariskide ühist ohjeldamist.

Eritähelepanu tuleb pöörata liidu laienemisega kaasnenud välispiiride muutustest tingitud võimalustele ja probleemidele. Sellega seoses tuleb edendada järjekindlaid piiriüleseid meetmeid majandusaktiivsuse suurendamiseks kummalgi pool piire ning kõrvaldada arengutakistused. Selleks peavad ühtekuuluvuspoliitika ja uus Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahend ning vajaduse korral uus ühinemiseelse abi rahastamisvahend nende meetmete jaoks looma ühtse raamistiku.

2.5. **Riikidevaheline koostöö**

Riikidevahelised alad vajavad majanduslikku ja sotsiaalset integratsiooni ning sidususe suurendamist. Riikidevahelised koostööprogrammid püüavad suurendada liikmesriikidevahelist koostööd strateegilise tähtsusega küsimustes.

Nii peaks toetama meetmeid, mille eesmärgiks on parandada nii aladevahelist füüsilist seotust (nt investeeringuid säästvasse transporti) kui ka mittemateriaalseid ühendusi (võrgustikke, koostööd piirkondade ja asjaosaliste vahel).

Kavandatud meetmete hulka kuuluvad Euroopa transpordikoridoride loomine (eriti piiriülestes lõikudes) ja meetmed loodusõnnetuste (nt tulekahjude, põua ja üleujutuste) ennetamise, vesikonnapõhise veemajanduse, integreeritud merendusalase koostöö, säästva linnakeskkonna arendamise edendamise ning teadus- ja arendustegevuse ja innovatsioonivõrkude tarvis.

Praeguste riikidevahelise koostöö piirkondade kaarti on muudetud, et need piirkonnad looksid tingimused põhiliste struktuurimeetmete rakendamiseks. Nende loomisel on arvesse võetud territoriaalset ühtsust ja geograafilist laadi funktsionaalseid kriteeriume, näiteks sama vesikonna või rannikuvööndi jagamist, samasse mägialasse kuulumist või tähtsa transpordikoridoriga lõikumist. Muud kriteeriumid, nagu ajalugu või institutsionaalsed struktuurid, käimasolev koostöö või olemasolevad konventsioonid, on samuti olulised.

2.6. **Piirkondadevaheline koostöö**

Piirkondadevahelised koostööprogrammid peaksid keskenduma uuendatud Lissaboni strateegiale: innovatsiooni tugevdamine, VKEd ja ettevõtlus, keskkond ja riskiennetus. Lisaks julgustatakse kogemuste ja parimate tavade vahetamist linnaarenduse valdkonnas, avaliku sektori teenuste moderniseerimist (nagu näiteks side- ja infotehnoloogia kasutamine tervishoius ja valitsuse töös) ning koostööprogrammide elluviimist, nagu ka teadusuuringuid ja andmete kogumist. Piirkondadevahelist koostööd võib toetada ka lähenemise ning piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive programmide raames. Lisaks julgustatakse kogemuste ja parimate tavade vahetamist linnaarenduse, sotsiaalse kaasamise ning linnade ja maapiirkondade vaheliste suhete valdkonnas ja koostööprogrammide rakendamist.

2005 8 6 LT Europos Sąjungos oficialusis leidinys L 205/21

II

(Aktai, kurių skelbti neprivaloma)

TARYBA

TARYBOS SPRENDIMAS

2005 m. liepos 12 d.

dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

(2005/600/EB)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 128 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę [1],

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę [2],

atsižvelgdama į Regionų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje Sąjungai nustatomas tikslas, *inter alia*, skatinti ekonominę ir socialinę pažangą bei aukšto lygio užimtumą. Europos bendrijos steigimo sutarties 125 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės ir Bendrija veikia siekdamos plėtoti suderintą užimtumo strategiją, ypač ugdydamos kvalifikuotą, profesiniu atžvilgiu pasirengusią ir mokančią prisitaikyti darbo jėgą, bei darbo rinkas, prisitaikančias prie ekonomikos pokyčių.

(2) Lisabonos Europos Vadovų Taryba 2000 m. kovo mėn. pradėjo vykdyti strategiją, kurios tikslas – užtikrinti darnų ekonomikos augimą, sukuriant daugiau ir geresnių darbų ir stiprinant socialinę sanglaudą, nustatant ilgalaikius užimtumo tikslus, tačiau praėjus penkeriems metams strategijos tikslai vis dar nepasiekti.

(3) Užimtumo gairių ir bendrųjų ekonominės politikos gairių jungtinio paketo pristatymas prisideda nukreipiant Lisabonos strategiją ekonomikos augimui ir užimtumui skatinti. Europos užimtumo strategijai tenka pagrindinis vaidmuo įgyvendinant Lisabonos strategijos užimtumo tikslus. Socialinės sanglaudos stiprinimas – taip pat ypač svarbus Lisabonos strategijos sėkmės elementas. Kita vertus, kaip nustatyta Socialinėje darbotvarkėje, Europos užimtumo strategijos sėkmė prisidės siekiant didesnės socialinės sanglaudos.

(4) Laikydamasi 2005 m. kovo mėn. 22–23 d. pavasario Europos Vadovų Tarybos išvadų, Sąjunga turi sutelkti visus atitinkamus nacionalinius ir Bendrijos išteklius – įskaitant sanglaudos politiką – vystydama tris Lisabonos strategijos aspektus (ekonominį, socialinį ir aplinkosaugos), kad būtų geriau pasinaudota jų sinergijomis atsižvelgiant į bendrą tvaraus vystymosi kontekstą.

(5) Visiško užimtumo, darbo kokybės, darbo jėgos našumo ir socialinės sanglaudos tikslus turi atspindėti aiškūs prioritetai: pritraukti į darbo rinką ir joje išlaikyti daugiau žmonių, didinti darbo jėgos pasiūlą bei modernizuoti socialinės apsaugos sistemas; gerinti darbuotojų ir įmonių gebėjimą prisitaikyti; didinti investicijas į žmogiškąjį kapitalą tobulinant švietimą ir įgūdžius.

(6) Užimtumo gairės turėtų būti visiškai peržiūrimos tik kartą per trejus metus, o likusiu laiku iki 2008 m. jų atnaujinimas turėtų būti griežtai ribojamas.

[1] 2005 m. gegužės 26 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
[2] 2005 m. gegužės 31 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

(7) Užimtumo komitetas ir Socialinės apsaugos komitetas suformulavo bendrą nuomonę dėl Jungtinių ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairių (2005–2008 m.).

(8) 2004 m. spalio 14 d. Tarybos rekomendacija dėl valstybių narių užimtumo politikos vykdymo [1] lieka galioti kaip gaires papildanti nuoroda,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Patvirtinamos priede pateiktos valstybių narių užimtumo politikos gairės.

2 straipsnis

Valstybės narės atsižvelgia į gaires vykdydamos savo užimtumo politiką, dėl kurios atsiskaito pagal nacionalines reformų programas.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2005 m. liepos 12 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

G. BROWN

[1] OL L 326, 2004 10 29, p. 47.

PRIEDAS

UŽIMTUMO GAIRĖS (2005–2008 m.)

(Jungtinės gairės Nr. 17–24)

— Gairė Nr. 17: Įgyvendinti užimtumo politiką siekiant visiško užimtumo, darbo kokybės ir našumo gerinimo bei socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimo

— Gairė Nr. 18: Skatinti požiūrį į darbą kaip į visą gyvenimą trunkantį ciklą

— Gairė Nr. 19: Užtikrinti imlias darbo rinkas, didinti darbo patrauklumą, padaryti darbą finansiškai patrauklų ieškantiesiems darbo, įskaitant socialiai nuskriaustus ir neveiklius žmones

— Gairė Nr. 20: Gerinti darbo rinkos poreikių atitiktį

— Gairė Nr. 21: Skatinti lankstumą derinant jį su užimtumo garantijomis ir mažinti darbo rinkos segmentaciją, deramai atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį

— Gairė Nr. 22: Užtikrinti užimtumui palankius darbo sąnaudų pokyčius ir darbo užmokesčio nustatymo mechanizmus

— Gairė Nr. 23: Plėtoti investicijas į žmogiškąjį kapitalą ir gerinti jų panaudojimą

— Gairė Nr. 24: Švietimo ir mokymo sistemas pritaikyti naujiems kompetencijų reikalavimams

Valstybių narių užimtumo politikos gairės

Valstybės narės, bendradarbiaudamos su socialiniais partneriais, vykdo savo politiką siekdamos įgyvendinti toliau nurodytus tikslus ir veiksmų prioritetus. Pagal Lisabonos strategiją valstybių narių politika proporcingai skatinamas:

— *Visiškas užimtumas:* Visiško užimtumo pasiekimas ir nedarbo bei neveiklumo sumažinimas didinant darbo jėgos paklausą ir pasiūlą yra labai svarbus palaikant ekonomikos augimą ir stiprinant socialinę sanglaudą.

— *Darbo kokybės ir našumo gerinimas:* Pastangos didinti užimtumo lygį yra glaudžiai susijusios su darbo vietų patrauklumo didinimu, darbo kokybės ir našumo gerinimu bei dirbančiųjų už menką atlyginimą skaičiaus mažinimu. Reikėtų pilnai išnaudoti darbo kokybės, našumo ir užimtumo sinergijas.

— *Socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimas:* Reikalingi ryžtingi veiksmai socialinei įtraukčiai stiprinti, atskirties nuo darbo rinkos prevencijai ir socialiai nuskriaustų žmonių socialinei integracijai remti bei užimtumo, nedarbo ir darbo našumo regioniniams skirtumams, ypač atsiliekančiuose regionuose, mažinti.

Siekiant pažangos ypač svarbios lygios galimybės ir kova su diskriminacija. Vykdant visus veiksmus turėtų būti užtikrintas lyčių aspekto integravimas ir lyčių lygybės skatinamas. Atsižvelgiant į naująjį požiūrį dėl kartų solidarumo įgyvendinant Europos jaunimo paktą, ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas jaunimo padėčiai ir galimybių įsidarbinti per visą darbingą amžių skatinimui. Nustatant nacionalinius tikslus, ypatingas dėmesys taip pat turi būti skiriamas užimtumo skirtumams tarp socialiai nuskriaustų, įskaitant neįgaliuosius, ir kitų žmonių, taip pat tarp trečiųjų šalių ir ES piliečių, sumažinti.

Vykdydamos veiksmus valstybės narės turėtų užtikrinti gerą užimtumo politikos valdymą. Jos turėtų sukurti plačius partnerystės ryšius pokyčiams įgyvendinti, įtraukdamos parlamentines institucijas ir suinteresuotus subjektus ir nacionaliniu, ir regionų bei vietos lygmeniu. Pagrindinis vaidmuo turėtų tekti Europos ir nacionaliniams socialiniams partneriams. Šio priedo gale pateikti ES lygmeniu pagal Europos užimtumo strategiją atsižvelgiant į 2003 m. gaires nustatyti tikslai ir standartai, kurių turėtų būti siekiama ir toliau, panaudojant pažangos vertinimui atitinkamus rodiklius ir lenteles. Valstybės narės taip pat skatinamos nustatyti savo įsipareigojimus ir tikslus, atsižvelgiant į šias gaires bei 2004 m. rekomendacijas, dėl kurių susitarta ES lygmeniu.

Geras valdymas taip pat reikalauja didesnio veiksmingumo skirstant administracinius ir finansinius išteklius. Komisijai sutikus, valstybės narės struktūrinių fondų, visų pirma Europos socialinio fondo, paramą turėtų skirti Europos užimtumo strategijai įgyvendinti ir teikti ataskaitas apie vykdomus veiksmus. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas valstybių narių institucinių ir administracinių gebėjimų stiprinimui.

Gairė Nr. 17: Įgyvendinti užimtumo politiką siekiant visiško užimtumo, darbo kokybės ir našumo gerinimo bei socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimo.

Vykdoma politika turi būti siekiama, kad iki 2010 m. Europos Sąjungos (toliau – ES) bendro užimtumo lygio vidurkis būtų 70 %, moterų užimtumo lygis – ne mažesnis kaip 60 % ir 50 % vyresniojo amžiaus darbuotojų (55–64 m.) užimtumo lygio bei, kad sumažėtų nedarbas ir neaktyvumas. Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę nustatyti siektinus nacionalinius užimtumo lygius.

Siekiant šių tikslų veiksmai turėtų būti sutelkti ties šiais prioritetais:

— pritraukti į darbo rinką ir joje išlaikyti daugiau žmonių, padidinti darbo jėgos pasiūlą bei modernizuoti socialinės apsaugos sistemas,

— gerinti darbuotojų ir įmonių gebėjimą prisitaikyti,

— didinti investicijas į žmogiškąjį kapitalą tobulinant švietimą ir įgūdžius.

1. PRITRAUKTI Į DARBO RINKĄ IR JOJE IŠLAIKYTI DAUGIAU ŽMONIŲ, PADIDINTI DARBO JĖGOS PASIŪLĄ IR MODERNIZUOTI SOCIALINĖS APSAUGOS SISTEMAS

Užimtumo lygių didinimas yra veiksmingiausia priemonė, sukelianti ekonomikos augimą ir skatinanti socialinės įtraukties ekonomiką, kartu užtikrinant apsaugą negalintiems dirbti. Visų grupių darbo jėgos pasiūlos didinimo, naujo požiūrio į darbą kaip į visą gyvenimą trunkantį ciklą skatinimas ir socialinės apsaugos sistemų modernizavimas siekiant užtikrinti jų adekvatumą, finansinį tvarumą ir gebėjimą reaguoti į kintančius visuomenės poreikius yra nemažiau būtini dėl numatomo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus mažėjimo. Taikant naują kartų solidarumo principą ypatingą dėmesį reikėtų atkreipti į tebeegzistuojančius vyrų ir moterų užimtumo skirtumus, žemą vyresnio amžiaus žmonių ir jaunimo užimtumo lygį. Taip pat reikia priemonių, skirtų spręsti problemas, susijusias su jaunimo nedarbu, kuris paprastai yra dvigubai didesnis nei bendras nedarbo lygis. Būtina sudaryti tinkamas sąlygas, kurios palengvintų įsidarbinti asmenims, pradedantiems dirbti pirmą kartą, grįžtantiems į darbą po pertraukos arba norintiems pratęsti darbingą amžių. Darbo vietų kokybė, kurią sąlygoja darbo užmokestis ir pašalpos, darbo sąlygos, užimtumo garantijos, galimybės mokytis visą gyvenimą ir karjeros perspektyvos, yra svarbiausia, nes yra socialinės apsaugos sistemų teikiamos paramos ir paskatų elementas.

Gairė Nr. 18: Skatinti požiūrį į darbą kaip visą gyvenimą trunkantį ciklą:

— atnaujinant pastangas sukurti jaunimo užimtumo modelius ir sumažinti jaunimo nedarbą, kaip raginama Europos jaunimo pakte,

— imantis ryžtingų veiksmų moterų dalyvavimui skatinti ir skirtumams tarp lyčių užimtumo, nedarbo ir užmokesčio srityje pašalinti,

— sudarant geresnes sąlygas derinti darbą ir asmeninį gyvenimą bei pagerinant prieinamų ir įperkamų vaikų priežiūros įstaigų bei kitų išlaikytinių priežiūros paslaugų teikimą,

— remiant aktyvų senėjimą, įskaitant tinkamas darbo sąlygas, geresnę (darbuotojų) sveikatos būklę ir adekvačias paskatas dirbti bei vengti ankstyvo išėjimo į pensiją,

— sukuriant modernias socialinės apsaugos, įskaitant pensijų ir sveikatos priežiūros, sistemas ir užtikrinant jų socialinį adekvatumą, finansinį tvarumą ir gebėjimą reaguoti į kintančius poreikius, kad būtų remiamas dalyvavimas, išsilaikymas darbo rinkoje ir ilgesnis darbingas amžius.

Žr. taip pat jungtinę gairę „Apsaugoti ekonomikos ir fiskalinį tvarumą kaip pagrindą didesniam užimtumui“ (Nr. 2).

Siekiant padidinti aktyvumą ir įveikti socialinę atskirtį nepaprastai svarbu palengvinti ieškantiesiems darbo galimybes įsidarbinti, vykdyti nedarbo prevenciją ir užtikrinti, kad bedarbiai išlaikytų glaudžius ryšius su darbo rinka, bei didinti jų gebėjimus įsidarbinti. Tam reikia pašalinti kliūtis, trukdančias patekti į darbo rinką, remiant aktyvias darbo paieškas, palengvinant mokymosi prieinamumą ir taikant kitas aktyvias darbo rinkos priemones bei užtikrinant, kad darbas būtų finansiškai patrauklus, o taip pat įveikti nedarbo, skurdo ir neveiklumo spąstus. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas socialiai nuskriaustų žmonių, įskaitant žemos kvalifikacijos darbuotojus, įtraukčiai į darbo rinką, tam tikslui plėtojant socialines paslaugas bei socialinę ekonomiką ir kuriant kolektyvinius poreikius patenkinančius naujus užimtumo šaltinius. Ypač svarbu kovoti su diskriminacija, skatinti neįgaliųjų galimybes įsidarbinti ir integruoti imigrantus bei mažumas.

Gairė Nr. 19: Užtikrinti imlias darbo rinkas, didinti darbo patrauklumą, padaryti darbą finansiškai patrauklų ieškantiesiems darbo, įskaitant socialiai nuskriaustus ir neveiklius žmones:

— taikant aktyvias ir prevencijos priemones, įskaitant ankstyvą poreikių nustatymą, pagalbą ieškant darbo, orientavimo ir mokymo įtraukimą į individualius veiklos planus, socialinių paslaugų, reikalingų labiausiai nuo darbo rinkos atskirtų žmonių įtraukčiai remti ir skurdui pašalinti, teikimą,

— nuolat peržiūrint mokesčių ir lengvatų sistemų nulemtas paskatas ir kliūtis, įskaitant lengvatų valdymą ir sąlygiškumą, taip pat žymiai sumažinant dideles mažiausiai veiksmingas mokesčių normas, ypač gaunantiems mažas pajamas, ir taip užtikrinant adekvačius socialinės apsaugos lygius,

— kuriant naujus užimtumo šaltinius asmenims ir įmonėms teikiamų paslaugų sektoriuje, ypač vietos lygmeniu.

Kad daugiau žmonių galėtų susirasti geresnį darbą, būtina stiprinti darbo rinkos infrastruktūrą nacionaliniu ir ES lygmeniu, taip pat pasinaudojant EURES tinklu, kad būtų galima geriau numatyti ir pašalinti galimas neatitiktis. Todėl darbuotojų mobilumas ES viduje yra itin svarbus ir turėtų būti visiškai užtikrintas atsižvelgiant į Sutartis. Be to, nacionalinėse darbo rinkose būtina visokeriopai atsižvelgti į papildomą darbo jėgos pasiūlą, atsirandančią dėl trečiųjų šalių piliečių imigracijos.

Gairė Nr. 20: Gerinti darbo rinkos poreikių atitiktį:

— modernizuojant ir stiprinant darbo rinkos institucijas, ypač užimtumo tarnybas, taip pat siekiant užtikrinti didesnį užimtumo ir mokymo galimybių skaidrumą nacionaliniu ir Europos lygmeniu,

— pašalinant kliūtis, trukdančias darbuotojų mobilumui visoje Europoje pagal Sutartis,

— tiksliau numatant gebėjimų poreikius, darbo rinkos trūkumus ir problemas,

— tinkamai valdant ekonominę migraciją.

2. GERINTI DARBUOTOJŲ IR ĮMONIŲ GEBĖJIMĄ PRISITAIKYTI

Europai reikia gerinti gebėjimą numatyti, paspartinti ir įsisavinti ekonominius bei socialinius pokyčius. Šiam tikslui reikalingos užimtumui palankios darbo sąnaudos, šiuolaikiški darbo organizavimo būdai, gerai funkcionuojančios darbo rinkos, kuriose lankstumas derinamas su užimtumo garantijomis ir taip patenkinami įmonių ir darbuotojų poreikiai. Tai taip pat padeda išvengti segmentuotų darbo rinkų susiformavimo ir sumažinti nedeklaruojamą darbą.

Šiandienos vis globalesnėje ekonomikoje atsiveriant rinkoms ir nuolat diegiant naujas technologijas, įmonės ir darbuotojai susiduria su būtinybe, o taip pat ir galimybe, prisitaikyti. Nors apskritai šis struktūrinių pokyčių procesas ekonomikos augimą ir užimtumą veikia teigiamai, tačiau kai kuriems darbuotojams ir įmonėms tai turi neigiamų padarinių. Įmonės turi tapti lankstesnės, kad reaguotų į netikėtus savo prekių ir paslaugų paklausos pokyčius, prisitaikytų prie naujų technologijų ir sugebėtų nuolat atsinaujinti, kad išliktų konkurencingos. Jos taip pat turi reaguoti į didėjantį darbo kokybės, kuri susijusi su darbuotojo asmeniniais prioritetais ir šeimos permainomis, poreikį, taip pat joms teks susidoroti su darbo jėgos senėjimu bei mažėjančiu jaunų priimamų į darbą žmonių skaičiumi. Darbuotojų darbinis gyvenimas tampa sudėtingesnis dėl vis įvairesnių ir neįprastesnių darbo organizavimo modelių, taip pat dėl per visą gyvenimą ištinkančio ne vieno pereinamojo laikotarpio, kurį reikia sėkmingai įveikti. Greitai kintančios ekonomikos ir su tuo susijusio restruktūrizavimo sąlygomis jie turi prisitaikyti prie naujų darbo modelių, įskaitant plačiai naudojamas informacines ir ryšių technologijas (IRT), ir savo profesinio statuso pokyčių, taip pat būti pasirengę mokytis visą gyvenimą. Geografinis mobilumas taip pat reikalingas siekiant labiau pasinaudoti užimtumo galimybėmis visoje ES.

Gairė Nr. 21: Skatinti lankstumą derinant jį su užimtumo garantijomis ir mažinti darbo rinkos segmentaciją, deramai atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį:

— suderinant užimtumą reglamentuojančius teisės aktus, prireikus pataisant skirtingą sutarčių sudarymo tvarką ir su darbo valandomis susijusias nuostatas,

— sprendžiant nedeklaruojamo darbo klausimą,

— geriau numatant pokyčius, įskaitant ekonomikos restruktūrizavimą, ypač su rinkų atvėrimu susijusius pokyčius, ir pozityviai juos valdant, taip sumažinant jų socialines sąnaudas ir palengvinant prisitaikymą,

— skatinant ir skleidžiant naujoviškus ir lengvai pritaikomus darbo organizavimo būdus, siekiant pagerinti darbo kokybę ir našumą, įskaitant sveikatos priežiūrą ir saugą,

— remiant profesinio statuso pokyčius, įskaitant mokymą, savarankišką darbą, verslo kūrimą ir geografinį mobilumą.

Žr. taip pat jungtinę gairę „Skatinti didesnę makroekonominės, struktūrinės ir užimtumo politikos darną“ (Nr. 5).

Kad būtų galima sukurti kuo daugiau naujų darbo vietų, išsaugoti konkurencingumą ir prisidėti prie bendros ekonominės sistemos stiprinimo, visuotiniai darbo užmokesčio pokyčiai turėtų atitikti našumo didėjimą per visą ekonominį ciklą ir atspindėti padėtį darbo rinkoje. Skatinant kurti naujas darbo vietas taip pat gali prireikti pastangų sumažinti su darbo užmokesčiu nesusijusias išlaidas ir peržiūrėti mokesčius, ypač tais atvejais, kai kuriamos mažai apmokamos darbo vietos.

Gairė Nr. 22: Užtikrinti užimtumui palankius darbo sąnaudų pokyčius ir darbo užmokesčio nustatymo mechanizmus:

— skatinant socialinius partnerius jų pačių kompetencijos srityje nustatyti teisingą derybų dėl darbo užmokesčio pagrindą, kad būtų atsižvelgta į su darbo našumu ir rinka susijusius uždavinius visais atitinkamais lygmenimis ir būtų išvengta darbo užmokesčio skirtumų pagal lytį,

— peržiūrint su darbo užmokesčiu nesusijusių išlaidų poveikį užimtumui ir prireikus patikslinant jų struktūrą ir lygį, ypač siekiant sumažinti menkai apmokamiesiems tenkančią mokesčių naštą.

Žr. taip pat jungtinę gairę „Užtikrinti, kad darbo užmokesčio pokyčiai stiprintų makroekonominį stabilumą ir augimą“ (Nr. 4)

3. DIDINTI INVESTICIJAS Į ŽMOGIŠKĄJĮ KAPITALĄ TOBULINANT ŠVIETIMĄ IR ĮGŪDŽIUS

Europai reikia didinti investicijas į žmogiškąjį kapitalą. Pernelyg daugeliui žmonių nepavyksta patekti į darbo rinką arba joje išsilaikyti dėl įgūdžių stokos arba dėl įgūdžių ir darbo rinkos neatitikties. Siekiant didesnių galimybių įsidarbinti visoms amžiaus grupėms, aukštesnio darbo našumo lygio ir geresnės darbo kokybės, ES reikia daugiau ir veiksmingiau investuoti į žmogiškąjį kapitalą ir mokymąsi visą gyvenimą, tuo suteikiant naudą žmonėms, įmonėms, ekonomikai ir visuomenei.

Žiniomis grindžiamos ir į paslaugas orientuotoms ekonomikoms reikia įvairių tradicinėms pramonės šakoms būdingų gebėjimų; šie gebėjimai taip pat turi būti nuolat atnaujinnami atsižvelgiant į technologijų pokyčius ir naujoves. Darbuotojai turi nuolat kaupti ir atnaujinti žinias, įgūdžius ir gebėjimus, kad išsaugotų darbą ir tobulėtų. Įmonių našumas priklauso nuo gebėjimo sutelkti ir išlaikyti darbo jėgą, galinčią prisitaikyti prie pokyčių. Vyriausybės turi užtikrinti, kad būtų siekiama aukštesnių išsilavinimo lygių ir kad jaunimas, laikantis Europos jaunimo pakto, įgytų būtinus svarbiausius gebėjimus. Visi suinteresuoti subjektai turėtų sutelkti pastangas vystant ir skatinant tikrąją mokymosi visą gyvenimą nuo pat ankstyvo amžiaus kultūrą. Siekiant žymiai padidinti valstybės ir privačias investicijas į žmogiškąjį kapitalą vienam gyventojui ir garantuoti šių investicijų kokybę bei veiksmingumą, svarbu užtikrinti sąžiningą ir skaidrų išlaidų bei atsakomybės pasidalijimą tarp visų dalyvių. Valstybės narės investuodamos į švietimą ir mokymą turėtų geriau panaudoti struktūrinių fondų bei Europos investicijų banko lėšas. Siekdamos šių tikslų valstybės narės įsipareigoja iki 2006 m. parengti išsamias mokymosi visą gyvenimą strategijas ir įgyvendinti darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“.

Wytyczna nr 23: Zwiększanie i poprawa inwestycji w kapitał ludzki poprzez:

— polityki edukacji i szkoleń sprzyjające integracji oraz działania mające na celu znaczne ułatwienie dostępu do początkowego kształcenia zawodowego, szkolnictwa średniego i wyższego, co obejmuje praktyki zawodowe i szkolenie w zakresie przedsiębiorczości,

— znaczne ograniczanie liczby uczniów porzucających wcześnie szkołę,

— opracowywanie skutecznych strategii uczenia się przez całe życie, dostępnych dla wszystkich w szkołach, przedsiębiorstwach, władzach publicznych i gospodarstwach domowych, zgodnie z umowami europejskimi, co obejmuje odpowiednie zachęty i mechanizmy podziału kosztów w celu zwiększenia udziału w uczeniu się przez całe życie i szkoleniu w miejscu pracy przez cały okres życia zawodowego, w szczególności dla pracowników starszych lub o niskich kwalifikacjach.

Patrz także: zintegrowana wytyczna „Zwiększenie i poprawa inwestycji w badania naukowe i rozwój, realizowane w szczególności przez sektor prywatny" (nr 7).

Jednak określanie ambitnych celów i zwiększanie poziomu inwestycji przez wszystkich uczestników jest niewystarczające. Aby zapewnić podaż odpowiednią do popytu, systemy uczenia się przez całe życie powinny być przystępne cenowo, łatwo dostępne oraz zdolne do dostosowywania się do zmieniających się potrzeb. Dostosowanie i rozwijanie zdolności systemów edukacyjnych i szkolenia jest konieczne, aby zwiększyć rolę, jaką mogą one odegrać na rynku pracy, poprawić ich zdolność reagowania na potrzeby gospodarki i społeczeństwa opartych na wiedzy oraz ich skuteczność. W celu polepszenia dostępu do kształcenia i lepszego dostosowania go do potrzeb pracodawców i pracowników możliwe jest wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych. W celu wykorzystania w szerszym stopniu i na całym terytorium UE istniejących perspektyw pracy konieczna jest zwiększona mobilność zarówno zawodowa, jak i dla celów kształcenia. Należy znieść istniejące na europejskim rynku pracy bariery dla mobilności, w szczególności te związane z wzajemnym uznawaniem i przejrzystością kwalifikacji i kompetencji. Istotne znaczenie dla wsparcia reform krajowych systemów edukacji i szkolenia będzie miało wykorzystanie uzgodnionych instrumentów europejskich i odniesień, tak jak to przedstawiono w programie prac „Edukacja i szkolenia 2010".

Wytyczna nr 24: Dostosowanie systemów edukacji i szkoleń do nowych wymogów dotyczących kompetencji zawodowych poprzez:

— podnoszenie i zapewnianie atrakcyjności, otwartości i wysokiej jakości standardów edukacji i szkoleń, coraz szersze możliwości edukacji i szkoleń oraz zapewnianie elastycznych ścieżek uczenia się i zwiększanie możliwości mobilności studentów i stażystów,

— ułatwianie i różnicowanie dostępu dla wszystkich do edukacji i szkoleń oraz do wiedzy przy pomocy organizacji czasu pracy, rozwijania usług pomocniczych dla rodzin, poradnictwa zawodowego i nowych form podziału kosztów,

— odpowiadanie na nowe potrzeby zawodowe oraz wymagania dotyczące kluczowych kompetencji i przyszłych umiejętności poprzez lepsze definiowanie i przejrzystość kwalifikacji, ich rzeczywiste uznawanie oraz potwierdzanie wykształcenia nieformalnego i formalnego.

Cele i poziomy odniesienia w ramach Europejskiej strategii zatrudnienia

W kontekście Europejskiej strategii zatrudnienia w roku 2003 uzgodniono następujące cele i poziomy odniesienia:

— każda osoba bezrobotna otrzymuje możliwość rozpoczęcia na nowo życia zawodowego przed upływem 6 miesięcy pozostawania bez pracy w przypadku młodzieży i 12 miesięcy w przypadku dorosłych w formie szkoleń, zmiany kwalifikacji, praktyk zawodowych, zatrudnienia lub innego środka zwiększającego możliwość zatrudnienia, uzupełnionego, w odpowiednich przypadkach, nieustanną pomocą w szukaniu pracy,

— do 2010 r. 25 % osób długotrwale bezrobotnych powinno uczestniczyć w jednym z aktywnych środków w formie szkolenia, zmiany kwalifikacji, praktyk zawodowych lub innych środków zwiększających możliwość zatrudnienia, w celu osiągnięcia wyniku równego średniej w trzech najbardziej zaawansowanych w tej dziedzinie Państwach Członkowskich,

— poszukujący pracy w UE są w stanie uzyskać informacje o wszystkich wolnych miejscach pracy ogłaszanych przez służby zatrudnienia Państw Członkowskich,

— podniesienie do 2010 r. o pięć lat rzeczywistego przeciętnego wieku opuszczania rynku pracy na poziomie UE (w stosunku do 59,9 lat w 2001 r.)

— zapewnienie do 2010 r. opieki nad przynajmniej 90 % dzieci pomiędzy 3 rokiem życia a rokiem rozpoczęcia obowiązku szkolnego oraz przynajmniej 33 % dzieci poniżej 3 roku życia,

— średnia liczba uczniów wcześnie porzucających szkołę w UE wynosząca nie więcej niż 10 %,

— do roku 2010 co najmniej 85 % osób w wieku 22 lat w UE powinno ukończyć szkołę średnią,

— przeciętny poziom uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie powinien wynosić w UE przynajmniej 12,5 % dorosłej populacji w wieku produkcyjnym (grupa wiekowa w przedziale 25–64 lat).

ÕPPEMATERJALID, ETUI-REHSi KURSUS:

KOOLITUS ESFi PROJEKTIDE KOOSTAMISEKS JA ESITAMISEKS, JUUNI 2007, ESCUELA SINDICAL JUAN MUÑIZ ZAPICO, MADRID

- Kursuse programm
- Tegevuslehed
- Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni märkused: komisjoni teatis: „Ühtekuuluvuspoliitika toetus majanduskasvule ja töökohtade loomisele: ühenduse strateegilised suunised, 2007–2013"; KOM(2005) 299
- Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni ettepanekud: ELi ühtekuuluvuspoliitika uus ülesehitus pärast 2006. aastat
- Ametiühingud ja Euroopa Sotsiaalfond aastatel 2007–2013, Roberto Pettenello, CGIL
  ESFi programmitöö aastatel 2007–2013: ESFi toetus sotsiaalpartneritele, Dominique Be, tööhõive peadirektoraat, Euroopa Komisjon

Programm

Koolitus ESFi projektide koostamiseks ja esitamiseks aastatel 2007-2013

ETUC ja ETUI-REHS-koolitus

Kuupäevad: 10.-13.06.2007 Toimumiskoht: Madrid, Escuela Muñiz Zapico Töökeeled: inglise, prantsuse

Kella-aeg	Pühapäev, 10.juuni	Esmaspäev, 11.juuni	Teispäev, 12.juuni	Kolmapäev, 13.juuni
08.00		**Hommikusöök**	Hommikusöök	Hommikusöök
09.00 10.00 12.00		- Tervitussõnad - Ettekanne : 1) ETUC ja ETUI-REHS 1) Osalejad + kursus EL programmide teabeteenistus Struktuurifondid ja ETUCi strateegia - J. Niemiec, ETUCi poliitikasekretär - Arutelu ja arvamuste vahetus	Parimad tavad: ametiühingute kogemused ESF eelmise programmiperioodi raames aastatel 2000-2006 Rühmatöö - Tagasiside, märkused ja arutelu	Partnerlus ja ESFi toetus sotsiaalpartneritele - D. Be, tööhõive peadirektoraat, Euroopa Komisjon, C. Denagtergal, ETUC Arutelu ja arvamuste vahetus •Viimased nõuanded •Koolituse hindamine Lõpetamine
		Lõuna	Lõuna	Lõuna
15.00 18.00	S A A B U M I N E	•Ametiühingud ja ESF - R. Pettenello, CGIL - Arutelu ja arvamuste vahetus	•Kuidas k irjutada kvaliteetset projekti? - Sissejuhatus, S. Pennella - Rühmatöö - Tagasiside, märkused ja arutelu	Lahkumine
20.00	Õhtusöök	Õhtusöök	Õhtusöök	

TEGEVUSLEHED

Tutvustus

Koolitus ESFi projektide koostamiseks, Madrid, 10.-13.06.2007

➔ **Eesmärgid**

Anda osalejatele võimalus üksteist tundma õppida

➔ **Ülesanded**

Teil palutakse intervjueerida kolleegi, töötades paarides. Palun esitage järgmised küsimused ning seejärel tutvustage teda teistele:

1) Nimi
2) Organisatsioon ja riik
3) Ametikoht (töökoha liik)
4) Kas olete juba osalenud Euroopa toetustest, nt struktuurifondide, eelarveridade, haridusprogrammide vms alusel rahastatud projektide ettevalmistamises ja/või haldamises? Kui jah, siis milline oli teie konkreetne roll projektis (nt koordinaator, partner, koolitaja või raamatupidaja)?
5) Millised on teie ootused seoses käesoleva kursusega?

Parim tava

Koolitus ESFi projektide koostamiseks aastatel 2007-2013

Madrid, 10.-13.6.2007

➔ Eesmärgid

1) Anda osalejatele võimalus kasutada varasemat kogemust, et määratleda ja välja töötada ametiühingu strateegia ESFi kasutamise kohta

➔ Ülesanded

Tuginedes enne kursust kogutud teabele,

1) selgitage, kuidas teie ametiühing osales eelmises E SFis aastatel 2000–2006 või miks ta ei osalenud;
2) määratlege probleemid ja näidake, kuidas need lahendati;
3) kirjeldage riikliku poliitika tulemusi ja mõju;
4) määratlege oma organisatsiooni prioriteedid uuel ajavahemikul 2007–2013.

➔ Tagasiside

Valige üks inimene rühmast, kes kannab ette rühmatöö tulemuse.

15 minutit ettekandeks

Kuidas kirjutada kõrgekvaliteedilist projekti?

Koolitus ESFi projektide koostamiseks ja esitamiseks aastatel 2007-2013

Madrid, 10.-13 June 2007

❋ Eesmärk

1) **Anda osalejatele võimalus selgitada, määratleda ja välja töötada projektikavandi olulised elemendid**

♪ Ülesanded

Teostage oma töörühmas järgmised ülesanded:

1. Tuginedes eelmistel kohtumistel saadud teabele, määratlege kogu teie rühma **ühine projektiidee**.

1) Pärast teema valimist koostage **terviklik loetelu** elementidest, mis moodustavad projekti kavandi olulise osa:
   a. pealkiri,
   b. algatuse eesmärgid ja sisu,
   c. ajakava,
   d. partnerid ja nende ülesanded,
   e. tulemused,
   f. tulemuste levitamine jne.

2. Kõnealusele loetelule tuginedes **käsitlege laiemalt** algatuse eesmärke ja sisu ning projekti meetodeid.

❋ Meetod

Iga rühm kannab ette projekti kavandi elementide, eesmärkide, sisu ja projekti meetodite tervikliku loetelu.

20 minutit ettekande kohta

ETUCi KOMMENTAARID KOMISJONI TEATIS

Ühtekuuluvsupoliitika toetus majanduskasvule ja tööhõive suurendamisele
Ühenduse strateegilised suunised aastateks 2007-2013 – KOM(2005)299

1. SISSEJUHATUS

Kooskõlas asutamislepingu artikliga 159 hindab komisjon iga kolme aasta järel ühtekuuluvuse olukorda ning muu poliitika panust.

Teise aruandega (2001) algatati arutelu ühtekuuluvuspoliitika kohta pärast laienemist. Kolmandas aruandes (veebruar 2004) kasutati mainitud arutelu järeldusi alusena, et esitada komisjoni ettepanek reformitud ühtekuuluvuspoliitika kohta pärast 2006. aastat, ning 14. juulil 2004 võttis komisjon vastu ettepanekud uute struktuurifonde käsitlevate määruste kehtestamiseks aastateks 2007–2013.

ETUCi esimene panus arutellu laienenud Euroopa Liidu majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse poliitika tuleviku üle tehti ETUCi volikogul 19.–20. novembril 2002 ning sellega rõhutati, et laienenud Euroopas tuleks ühenduse struktuuripoliitikat tugevdada, kuna ühtekuuluvuse ja solidaarsuse põhimõtted on ette nähtud asutamislepingus ning need on peamised vahendid inimeste ja territooriumite lõimimiseks.

ETUCi arvates on laienemine esimene ja eelkõige ainulaadne ajalooline võimalus ühendada Euroopa rahvad demokraatlike põhiväärtuste alusel. See tagab Euroopas rahu ja poliitilise stabiilsuse ning soodustab majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning samuti elu- ja töötingimuste parandamist. Peale Euroopa taasühendamise võimaldab laienemine laiendada Euroopa tööturgu ja siseturgu, suurendades uute liikmesriikide tootmise ja tarbimise üldist mahtu ning aidates töötada välja uusi, maailmaturul konkurentsivõimelisi tooteid ja teenuseid.

Tegemist on pretsedenditu poliitilise, majandusliku ja sotsiaalse väljakutsega, mis toob kasu kogu Euroopa Liidule. Erinevalt varasematest laienemistest ei saa aga tähelepanuta jätta asjaolu, et kõnealune laienemine on suurendanud lõhet majandusarengus, nihutanud ebavõrdsuste raskuskeskme ida poole ja muutnud tööhõiveolukorra keerulisemaks.

Samuti on EL mures teiste suurte Euroopa Ülemkogu hiljutistel tippkohtumistel määratletud väljakutsete pärast, mis samuti nõuavad ühist ja kooskõlastatud reageerimist ja tegevust.

ETUC soovib veel kord kinnitada, et tulevane ühtekuuluvuspoliitika peab aitama pakkuda lahendusi kõnealustele väljakutsetele ning seejuures toetama erinevuste vähendamist piirkondade vahel ning täistööhõivet, võrdseid võimalusi, sotsiaalset kaasatust ja ühtekuuluvust pakkuva ühiskonna ja seeläbi laiemalt Euroopa sotsiaalmudeli edendamist.

Viidates majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse poliitikale, rõhutab ETUC sotsiaaltagatiste süsteemide rolli ja tähtsust ning nimelt seda, kui tähtis on kvaliteetsete riiklike sotsiaalkindlustussüsteemide olemasolu (vastukaaluks erasüsteemidele), mis põhinevad solidaarsusel ja aitavad tulude ümberjaotamise mehhanismi kaudu tagada ja/või garanteerida sotsiaalse ühtekuuluvuse.

Selle saavutamiseks peab praegune reform tagama veelgi suurema vastastikuse täiendavuse liidu struktuuripoliitika ja ühenduse poliitika teiste valdkondade vahel, tagades seejuures ka selle, et kogu ELi poliitika sisal-

daks majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse olulisi aspekte, ning parandades tööhõive kvaliteeti. Peale kõnealuse ühenduse poliitika peab kooskõlastama ka maksupoliitikat, et ära hoida mis tahes liiki sotsiaalset ja fiskaalset dumpingut.

Seepärast peab ETUC äärmiselt oluliseks, et komisjoni ettepanekus üldmääruse kohta viidataks selgesõnaliselt Lissaboni ja Göteborgi tegevuskavadele. Eelkõige usub ETUC, et ühtekuuluvuspoliitika peab sisaldama Lissaboni ja Göteborgi eesmärke ning muutuma oluliseks vahendiks kõnealuste eesmärkide saavutamisel riiklike ja piirkondlike arenguprogrammide kaudu.

Samuti peab ETUC väga tähtsaks, et komisjoni teatises viidataks selgesõnaliselt 2005. aasta märtsi Euroopa Ülemkogu eesistuja järeldustele, milles rõhutatakse vajadust taaskäivitada Lissaboni strateegia. Eelkõige nõustub ETUC sellega, et „liidul tuleb koondada kõik liikmesriikide ja ühenduse asjakohased vahendid, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika".

ETUC soovib rõhutada, et struktuurifondid tuleks muuta põhilisteks rahastamisvahenditeks eesmärgiga tagada aastateks 2006–2010 kehtestatud sotsiaalpoliitika tegevuskava rakendamine.

2. ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA UUS RAAMISTIK

Oma ettepanekutes "ELi ühtekuuluvuspoliitika uue ülesehituse kohta pärast 2006. aastat", mille ETUCi volikogu võttis vastu 13. ja 14. oktoobril 2004, toetas ETUC komisjoni kavandatud strateegilist lähenemist ning eelkõige iga-aastase strateegilise dialoogi loomist Euroopa institutsioonidega eesmärgiga läbi vaadata strateegiliste eesmärkide osas tehtud edusammud ja saavutatud tulemused.

ETUC tervitab asjaolu, et Euroopa sotsiaalpartneritega on konsulteeritud ühtekuuluvuspoliitika üldise strateegilise dokumendi osas, et võimaldada neil anda oma panus, kuigi avaldab seejuures kahetsust, et konsulteerimine toimus vaid komisjoni "avaliku" konsulteerimise raames.

ETUC rõhutab veel kord, et sotsiaalpartneritega tuleb riiklikul tasandil nõuetekohaselt konsulteerida liikmesriikide loodava strateegilise raamistiku osas.
Eespool nimetatud ettepanekutes rõhutas ETUC ühtekuuluvuspoliitika uue raamistiku teatud aspekte. Kuigi tervitatakse asjaolu, et teatud aspektidega on tegeletud, soovib ETUC rõhutada järgmisi punkte

Kontsentratsioon

ETUC tervitab asjaolu, et komisjon kavatseb tulevikus eri riiklike ja piirkondlike programmide üle läbirääkimisi pidades kaitsta põhisuunda, mille kohaselt tagatakse kontsentratsioon ja lisatakse vaid elemendid, mis soodustavad majanduskasvu ja töökohtade loomist, võttes samas arvesse ühenduse muude poliitikate prioriteete.

Lähtudes alljärgnevatest punktidest, on ETUC ka selle poolt, et prioriteetsete teemade rakendamisel keskendutaks kolmele põhimõistele: lähenemine, piirkondlik konkurentsivõime ja tööhõive ning Euroopa territoriaalne koostöö.

1. Lähenemine

ETUC rõhutab veel kord oma muret seoses kahe eri tempos arendatava ühtekuuluvuspoliitika suuna ärahoidmisega, isegi tunnistades, et teatud prioriteedid võivad erineda lähtuvalt sellest, kas need hõlmavad EL15 või uute liikmesriikide kõige ebasoodsamas olukorras olevaid piirkondi.

Kuigi EL15-s on infrastruktuur arenenud, ei ole see nii uutes liikmesriikides. Infrastruktuuri ja inimkapitali tehtavate investeeringute vahel tuleb leida tasakaal, hoides ära riski killustada toetusmeetmeid. Samas peavad infrastruktuuriprojektid sisaldama tööhõiveeesmärki ja olema seotud inimressursipoliitikaga, kus on ruumi prognoosidele.

···⁝ 2. Piirkondlik konkurentsivõime ja tööhõive

On selge, et struktuuriprobleemide ja ootamatute šokkide ning tööstuse ümberkorraldamise või majandusliku mitmekesistamise protsesside ning ettevõtete ühinemise jätkumine ja kiire levik mitmes ELi piirkonnas nõuab kõnealuste probleemsete piirkondade pidevat toetamist.

Kuna praegused 2. ja 3. eesmärk on liidetud piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive uue põhimõiste alla, peab piirkondliku arengu sotsiaalse mõõtme selgelt määratlema. Samamoodi on väga tähtis, et liikmesriigid tagaksid nõuetekohase seose riiklike tööhõivealaste tegevuskavade ja kaasamist käsitlevate tegevuskavadega.

ETUC tervitab komisjoni kavandatud kahepoolset lähenemist, tingimusel et kaht osa ka tegelikult kõikides liikmesriikides rakendatakse. Esiteks peaksid piirkondlikud arenguprogrammid aitama piirkondadel prognoosida ja edendada majanduslikke muutusi, suurendades oma konkurentsivõimet ja atraktiivsust, ning teiseks peaksid territoriaalsel tasandil määratletud programmid aitama inimestel valmistuda majanduslikeks muutusteks ja nendega kohaneda.

Kuigi on tõsi, et liikmesriigid suudavad tihedas koostöös piirkondadega kõige paremini määratleda kõige rohkem abi vajavad piirkonnad, peab ETUC piirkondade abikõlblikkuse osas sellegipoolest äärmiselt tähtsaks veel kord rõhutada, et struktuurifondid on ühenduse poliitika, mille kohaldamine tugineb ettekavatsetult paljudele ühistele eesmärkidele ja põhimõtetele, et kõnealune poliitika tagasi riiklikule tasandile ei langeks. Äärmiselt oluline on määratleda objektiivsed abikõlblikkuse kriteeriumid ning tagada seos ja optimaalne tasakaal kolme asjassepuutuva tasandi vahel: Euroopa, riikliku ja piirkondliku, sealhulgas kohaliku tasandi vahel.

Seepärast toetab ETUC komisjoni teatises „Ümberkorraldused ja tööhõive. Ümberkorralduste ennetamine ja nendega kaasaminek tööhõive arengut silmas pidades: Euroopa Liidu roll" (KOM(2005) 120) esitatud ettepanekut, mille kohaselt kasutataks ühenduse rahalisi vahendeid, eelkõige Euroopa Sotsiaalfondi vahendeid ümberkorralduste prognoosimise ja juhtimise parandamiseks.

···⁝ 3. Euroopa territoriaalne koostöö

ETUC tervitab asjaolu, et innustatuna praeguse algatusega INTERREG saadud positiivsest kogemusest on komisjon teinud ettepaneku seada uus eesmärk püüelda liidu territooriumi tasakaalustatud ja harmoonilise integratsiooni poole, toetades koostööd selle eri osade vahel piiriülestes, riikidevahelistes ja piirkondadevahelistes ühenduse seisukohalt tähtsates küsimustes.

···⁝ 4. Partnerluse põhimõte

ETUC on veendunud, et partnerlus on peamine põhimõte struktuurifondide meetmete edukuse tagamisel. Tuleks püüelda kõrgetasemeliste partnerluste poole, kaasates fondide sekkumistegevuste igasse etappi ka sotsiaalpartnereid.

Seepärast rõhutab ETUC veel kord oma soovi, et tulevastes struktuurifonde käsitlevates määrustes määratletaks selgesõnaliselt partnerluse põhimõte, selmet tugineda vaid riiklikele eeskirjadele ja tavadele, nagu komisjoni ettepanekus taas kord on ette pandud.

Seirekomisjoni koosseisu osas tervitab ETUC komisjoni ettepanekut sotsiaalpartnerite kaasamise kohta.

Samamoodi toetab ETUC ESFi osas komisjoni ettepanekut, mille kohaselt eraldatakse lähenemiseesmärgi raames vähemalt 2% ESFi vahenditest sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamiseks ja nende ühistegevuste toetamiseks. Samas soovib ETUC, et lisataks selgesõnaline viide sotsiaaldialoogile kooskõlas komisjoni teatisega „Partnerlus muutusteks laienenud Euroopas – Euroopa sotsiaaldialoogi panuse suurendamine" (KOM(2004) 557).

ETUCil on sellegipoolest kahju, et komisjoni ettepaneku kohaselt on Euroopa Sotsiaalfond ainuke fond, mis tugineb sotsiaalpartnerite aktiivsele osalemisele selle Euroopa korralduskomitees. ETUC leiab, et nende osalus võib anda märkimisväärset lisandväärtust. Seepärast on äärmiselt oluline, et seda liiki kaasatus nähtaks ette ka teiste struktuurifondide puhul nii Euroopa kui ka riiklikul tasandil.

Samuti peab sotsiaalpartneritel olema juurdepääs tehnilisele abile oma suutlikkuse suurendamiseks, eelkõige uutes liikmesriikides, et neil oleks struktuurifondide rahastatavate projektide haldamises ja rakendamises lihtsam osaleda.

Avaliku ja erasektori partnerluste osas võtab ETUC teadmiseks komisjoni ettepaneku püüda leida lisavahendeid avaliku sektori projektide rakendamiseks. Sellised partnerlused tõepoolest võimaldavad erasektorit üldhuvi pakkuvatesse projektidesse kaasata. Sellegipoolest on tähtis teha negatiivsetest kogemustest järeldused ning võtta arvesse avaliku ja erasektori partnerluskokkulepete võimalikke riske. ETUC soovib rõhutada, et määratleda tuleb selged kriteeriumid, nimelt kriteeriumid avaliku ja erasektori partnerluste toetamiseks mõeldud rahaliste vahendite kasutamiseks. ETUCi kahtlused avaliku ja erasektori partnerluste suhtes püsivad nii kaua, kuni kodanikud ei ole kaasatud nende infrastruktuuride ja teenuste valikuprotsessi, mida nad rahastavad ja kasutavad iga päev.

3. ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA SUUNISED AASTATEKS 2007–2013

Eespool toodut silmas pidades toetab ETUC tugevalt komisjoni ettepanekut, et ühtekuuluvuspoliitika peab majanduskasvu ja töökohtade loomist käsitlevale Lissaboni strateegiale antud uue hoo taustal keskenduma rohkem teadmistele, teadusuuringutele, innovatsioonile ja ka inimkapitalile ning et kõnealuse eesmärgi saavutamiseks peab märkimisväärselt suurendama üldist rahastamist neis valdkondades.

ETUC toetab komisjoni ettepanekut, et liikmesriigid ja piirkonnad peaksid taotlema soolise võrdõiguslikkuse eesmärki programmide ja projektide ettevalmistamise ja rakendamise kõikides etappides.

ETUC soovib tõepoolest rõhutada, et varasemad kogemused on näidanud, et ühenduse algatustel on tähtis roll Euroopa identiteedi tugevdamisel, pakkudes võimalusi partnerlustega katsetamiseks ja nende arendamiseks. ETUC peab tähtsaks ka ühenduse algatuste riikidevahelisi ja innovaatilisi aspekte.

Seega, rõhutades komisjoni ettepanekute tähtsust nii võrdsete võimaluste kui ka riikidevahelise koostöö tagamisel, kinnitab ETUC veel kord oma soovi säilitada ühenduse algatus EQUAL või viia see otseselt üle uue 2. eesmärgi alla, pidades silmas selle positiivseid tulemusi naiste ja meeste võrdsete võimaluste edendamisel kiiresti areneval tööturul ja võitluses igat liiki diskrimineerimisega.

ETUC toetab komisjoni ettepanekut, mille kohaselt peaks ühtekuuluvuspoliitika kaudu kaasrahastatavate programmidega suunama vahendeid eelkõige kolme prioriteedi elluviimisse, mis on sätestatud konkreetsetes liikmesriikidele ja piirkondadele riiklike ja piirkondlike programmide koostamisel kasutamiseks mõeldud raamistiku moodustavates suunistes.

ETUC nõuab aga tungivalt, et komisjon asutamislepingute valvurina tagaks, et liikmesriigid ja piirkonnad looksid riikliku strateegilise raamistiku ning kehtestaksid ka riiklikud ja piirkondlikud programmid kooskõlas reformitud Lissaboni strateegiaga.

Peale eespool esitatud märkuste soovib ETUC kindlasti rõhutada järgmisi punkte seoses teatises esitatud nelja strateegilise suunisega, mis loovavad liikmesriikidele ja piirkondadele kasutusraamistiku.

1. SUUNIS: Euroopa ja selle piirkondade muutmine atraktiivsemateks investeerimis- ja töökohtadeks

ETUC toetab komisjoni ettepanekut Euroopa Investeerimispanga (EIP) rolli kohta ühtekuuluvuspoliitika rakendamise rahastamisel.

Ennekõike soovib ETUC, et infrastruktuuriprojektid sisaldaksid tööhõiveeesmärki, sidudes kõnealused projektid inimressursipoliitikaga, kus on ruumi prognoosidele.

Transpordi infrastruktuuri projektid peavad olema määratletud kooskõlas Euroopa transpordipoliitikaga. Seepärast toetab ETUC ettepanekut, et struktuurifondide kaasarahastamine peaks täiendama rahastamist üleeuroopaliste võrkude eelarvest.

Mõistes atraktiivsete ettevõtlustingimuste tagamise olulisust, leiab ETUC, et töötajate osas ei tohiks keskenduda ainult kõrge kvalifikatsiooniga töötajatele, vaid et hõlmata tuleks kõik töötajad.

ETUC leiab, et toetada tuleks elamute energiatõhususe parandamiseks tehtavaid investeeringuid, sest need võimaldavad samal ajal luua töökohti, panustada kasvuhoonegaaside heitmete piiramise eesmärkidesse ning vastata sotsiaalsetele nõudmistele, kärpides energiaarveid.

2. SUUNIS. Teadmiste ja innovatsiooni edendamine majanduskasvu nimel

ETUC on kutsunud Euroopa Liidu Nõukogu üles kehtestama uue suunise, millega nähakse ette uus Euroopa majanduskasvu algatus ning kutsutakse liikmesriike üles koostama riiklikke hüvitamiskavasid, investeerides 3% oma SKTst sellistesse Lissaboni strateegia eesmärkidesse nagu teadusuuringud, haridus ja koolitus, aktiivne tööturupoliitika, sotsiaalkorterid, keskkonnasäästlik tehnoloogia ja taastuvad energiaallikad.

Teadus- ja arendustegevus on Lissaboni strateegia edukuse seisukohalt äärmiselt tähtis. Samuti tuleb arvesse võtta keskkonnaaspekte ja uute töökohtade võimalikke allikaid

3. SUUNIS. Rohkem ja paremaid töökohti

ETUC toetab komisjoni ettepanekut rakendada tööhõivepoliitikat, mille eesmärk on saavutada täistööhõive, parandada töö kvaliteeti ja tootlikkust ning tugevdada sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust.
ETUCi arvates on äärmiselt oluline investeerida teadmistepõhistesse ja kvaliteetsetesse töökohtadesse. ETUC soovib eriti rõhutada, et tõeline tee Euroopa eduni ei seisne mitte kõige ebakindlamate töökohtade arvu vähendamises, vaid töökohtade arvu ja kvaliteedi tõstmises.
ETUC juhib tähelepanu ka asjaolule, et üks neljandik inimestest, kelle puhul valitseb oht langeda allapoole vaesuspiiri, töötavad, näidates asjakohaselt, et rohkem töökohti ja suurem majanduskasv ei pruugi vähendada vaesust.

Välja peab töötama poliitikad, et toetada väljatõrjutud ja sotsiaalselt haavatavaid inimesi, mis hõlmaks nii ennetus- kui ka järeltegevusi, eelkõige tööhõivet stimuleerivate meetmete puhul.

Ühtekuuluvuspoliitika peab aitama luua toimiva Euroopa tööturu, seda peamiselt piirkondadevahelise solidaarsuse ning liikuvuse edendamise kaudu. ETUC nõustub, et EURESe võrgustik, milles ETUCil on alates võrgustiku käivitamisest 1994. aastal olnud aktiivne roll, on äärmiselt tähtis vahend tööalase ja geograafilise liikuvuse edendamisel nii Euroopa kui ka riiklikul tasandil.

ETUC leiab, et selleks et demograafilistele väljakutsetele positiivselt reageerida, on vaja integreeritud lähenemisviisi koos prognoosimisalase strateegia rakendamisega. See peab hõlmama eri vahendeid, poliitikat ja osalejaid.

Aktiivse ja kõikehõlmava noortele ja eakatele töötajatele suunatud tööturupoliitika peab määratlema tihedas koostöös sotsiaalpartneritega. Selleks on vaja tööelu kui terviku jaoks määratleda tõhusamad poliitikad, mis peavad olema seotud elukestva õppega. See tähendab aktiivset noorsoopoliitikat, mis meelitab noori tööturule, ning samuti teadlikku poliitikat, mis võimaldab eakatel töötajatel lõpetada oma karjääri järk-järgult, kuid aktiivselt.

ETUC usub, et tuleks võtta meetmeid noorte tööhõive kvaliteedi parandamiseks tööalase ebakindlusega võitlemise kaudu. Kõnealused meetmed peavad hõlmama kindlamate noortele mõeldud töökohtade arvu suurendamist, tööohutusnormide parandamist ning võrdset juurdepääsu sotsiaaltagatistele, et noored ei satuks varimajanduse küüsi.

Välja tuleb töötada positiivsete meetmete programm eesmärgiga suurendada tööturul osalemise määra ning luua õiged tingimused, et eakad töötajad saaksid pensioniea saabumiseni töötamist jätkata.

Samuti leiab ETUC, et sisseränne on ainult osaline lahendus Euroopa demograafilistele probleemidele. Peamiseks probleemiks on välja töötada proaktiivsem, pigem sisserände juhtimisele kui ärahoidmisele suunatud sisserändepoliitika ning samuti tagada Euroopa inimeste toetus kõnealusele poliitikale.

Majandusliku ümberkorralduse osas tervitab ETUC komisjoni ettepanekut luua sotsiaalpartnereid, ettevõtteid ja kohalikke ametiasutusi hõlmavad alalised järelevalvesüsteemid, mille abil uurida sotsiaalseid ja majanduslikke muutusi riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning prognoosida majanduse ja tööturu suundumusi. ETUC usub, et tuleks sätestada tööhõivepoliitika suunis, mille kohaselt liikmesriigid oleks kohustatud tagama, et igal koondatud töötajal on õigus tööturule naasta (ümberõpe, karjäärinõustamine, tööhõiveteenused). Samuti peaks eakatele töötajatele ja tööalase taasintegratsiooni meetmetest kasu mittesaavatele isikutele kehtestama abimeetmed, nagu ennetähtaegselt pensionile jäämise võimalus. Samamoodi peab nendele töötajatele kõnealustel taasintegratsiooni ajavahemikel ette nägema sotsiaal- ja töötasutagatised, nimelt sissetuleku säilimise tagatised ja ka sotsiaalsed õigused (juurdepääs tervishoiusüsteemile, õigus pensionile). Struktuurifondid peaksid toetama kollektiivlepingute sõlmimist, milles kõnealused õigused sätestataks.

Lõpetuseks tuleb märkida, et ETUC toetab komisjoni ettepanekut parandada hoolekandeteenust pakkuvaid tervishoiuasutuste ja tervishoiu infrastruktuuri, mis on ELi kodanikele ülimalt tähtsad, rõhutades samas vajadust pidada meeles, et liikmesriikidel on erinevad rahastamissüsteemid.

4. SUUNIS. Ühtekuuluvuspoliitika territoriaalse mõõtmega arvestamine

ETUC toetab komisjoni ettepanekut, et liikmesriigid ja piirkonnad peaksid oma programmide väljatöötamisel võtma arvesse konkreetseid territoriaalseid vajadusi, täpsustades samas, et seda tuleks teha ebaühtlase piirkondliku arengu vastu võitlemiseks, mitte üksnes selle ärahoidmiseks. See on seda tähtsam, kuna komisjoni aruanded näitavad, et olenemata tulemuste osas tehtud edusammudest, eriti kõige vaesemates piirkondades, ei ole tõeline lähenemine teoks saanud ning et mõnes riigis on piirkondadevahelised erinevused tegelikult veelgi suurenenud.

Arvesse tuleb võtta ka linna- ja maapiirkondadele omaseid probleeme. Maapiirkondade osas jagab ETUC komisjoni seisukohta, et ühtekuuluvuspoliitika peaks vajaduse korral piirduma täiendavate meetmetega, mida toetatakse uuest maaelu arengu fondist (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond – EAFRD).

Nagu eespool öeldud, tervitab ETUC asjaolu, et innustatuna praeguse algatusega INTERREG saadud positiivsest kogemusest on komisjon teinud ettepaneku seada uus eesmärk püüelda liidu territooriumi tasakaalustatud ja harmoonilise integratsiooni poole, toetades koostööd selle eri osade vahel piiriülestes, riikidevahelistes ja piirkondadevahelistes ühenduse seisukohalt tähtsates küsimustes.

Piiriülest, riikidevahelist ja piirkondadevahelist koostööd ja sekkumistegevust tuleks tõepoolest edendada. 40 piirkondadevaheliste ametiühingute koostöökogude (ITUCid) tegevustest, sealhulgas uute liikmesriikidega piirnevates piirkondades ette võetud tegevustest saadud positiivne kogemus näitab, et just seda teed tuleb minna.

Piiriülest koostööd silmas pidades toetab ja rõhutab ETUC eeskätt järgmisi komisjoni ettepanekuid:

- integreerida piiriülene tööturg;
- aidata kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele integratsioonile;
- keskenduda piirialade konkurentsivõime tugevdamisele.

ETUCi arvates peaks EL pöörama erilist tähelepanu äärepoolsetele piirkondadele ja hõredalt asustatud kõrvalistele piirkondadele, mida ohustab rahvastikukadu, suurendades nii nende atraktiivsust kui ka konkurentsivõimet.

Samuti on laienemisest alates ELi välispiirid nihkunud, nihutades ka struktuuriprobleeme kõnealuste uute piirkondade suunas. ETUC usub, et kõnealustele piirkondadele tuleks pöörata erilist tähelepanu, optimeerides uue naabruspoliitika rahastamisvahendi kasutamist, ilma et loobutaks jõupingutustest ELi siseste piirialade toetamisel.

4. RAHALISED VAHENDID

ETUC soovib veel kord kinnitada üldtuntud asjaolu, et liidu eelarvevahendite investeerimise praegune tase on suhteliselt tagasihoidlik võrreldes saavutatud positiivsete tulemustega, eelkõige ebasoodsamas olukorras olevate piirkondade paranenud olukorda ning lähenemise algust silmas pidades.

Arvestades liikmesriikide ambitsioone seoses ELiga, ei saa rahalised vahendid võrreldes laienemiseesmärkide ja reformitud Lissaboni strateegiaga jääda praegusele tasemele.

Seepärast kinnitab ETUC veel kord, et kui soovitakse saavutada edu, peab kiirendama seniseid jõupingutusi vähem arenenud piirkondade majanduskasvu, tööhõive, konkurentsivõime ja säästva arengu stimuleerimiseks.

Pidades silmas komisjoni kavandatud ülemmäära (1,24%) ning finantsperspektiivi aastateks 2007–2013, leiab ETUC, et ühtekuuluvuspoliitikale eraldatud 0,41% ei ole piisav, et EL saaks saavutada Euroopa arendamise jätkamiseks sätestatud ambitsioonikad eesmärgid.

ETUCi ETTEPANEKUD: ELi ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA UUS ÜLESEHITUS PÄRAST 2006.AASTAT

ETUCi volikogul 13.–14. oktoobril 2004 Brüsselis vastuvõetud resolutsioon

1. SISSEJUHATUS

Kooskõlas asutamislepingu artikliga 159 hindab komisjon iga kolme aasta järel ühtekuuluvuse olukorda ning muu poliitika panust.

Teise aruandega (2001) algatati arutelu ühtekuuluvuspoliitika kohta pärast laienemist. Kolmandas aruandes (veebruar 2004) kasutati mainitud arutelu järeldusi alusena, et esitada komisjoni ettepanek reformitud ühtekuuluvuspoliitika kohta pärast 2006. aastat, ning 14. juulil 2004 võttis komisjon vastu ettepanekud uute struktuurifonde käsitlevate eeskirjade kehtestamiseks aastateks 2007–2013 [5].

ETUCi esimene panus arutellu laienenud Euroopa Liidu majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse poliitika tuleviku üle tehti ETUCi volikogul 19.–20. novembril 2002 [6],ning sellega rõhutati, et laienenud Euroopas tuleks ühenduse struktuuripoliitikat tugevdada sedavõrd, kuivõrd ühtekuuluvuse ja solidaarsuse põhimõtted on ette nähtud asutamislepingus ning kujutavad endast kahte peamist inimeste ja territooriumite lõimimise vahendit.

ETUCi arvates on laienemine esimene ja eelkõige ainulaadne ajalooline võimalus ühendada Euroopa rahvad demokraatlike põhiväärtuste alusel. See tagab Euroopas rahu ja poliitilise stabiilsuse ning soodustab majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning elu- ja töötingimuste parandamist. Peale Euroopa taasühendamise võimaldab laienemine laiendada Euroopa tööturgu ja siseturgu, suurendades uute liikmesriikide tootmise ja tarbimise üldist mahtu ning aidates töötada välja uusi, maailmaturul konkurentsivõimelisi tooteid ja teenuseid.

Tegemist on pretsedenditu poliitilise, majandusliku ja sotsiaalse väljakutsega, mis toob kasu kogu Euroopa Liidule. Erinevalt varasematest laienemistest tuleks ometi märkida, et kõnealune laienemine on kaasa toonud lõhe suurenemise majandusarengus, nihutanud ebavõrdsuste raskuskeskme ida poole ja muutnud tööhõiveolukorra keerulisemaks.

Samuti on EL mures teiste suurte Euroopa Ülemkogu hiljutisel tippkohtumisel määratletud väljakutsete pärast, mis samuti nõuavad ühist ja kooskõlastatud reageerimist ja tegevust.

ELi tulevane ühtekuuluvuspoliitika peab aitama pakkuda lahendusi kõnealustele väljakutsetele ning seejuures toetama erinevuste vähendamist piirkondade vahel ning täistööhõivet, võrdseid võimalusi, sotsiaalset kaasatust ja ühtekuuluvust pakkuva ühiskonna ja seeläbi laiemalt Euroopa sotsiaalmudeli edendamist.

Selle saavutamiseks peab käimasolev reform tagama veelgi suurema vastastikuse täiendavuse liidu struktuuripoliitika ja ühenduse poliitika teiste valdkondade vahel, tagades seejuures ka selle, et kogu ELi poliitika võtaks arvesse majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse olulisi aspekte ning vajadust parandada tööhõive kvaliteeti. Peale kõnealuse ühenduse poliitika peab kooskõlastama ka maksupoliitikat, et ära hoida mis tahes liiki sotsiaalset ja maksudumpingut.

Seoses sellega peab ETUC äärmiselt oluliseks, et komisjoni esitatud ettepanekus üldmääruse kohta viidataks selgesõnaliselt Lissaboni ja Göteborgi tegevuskavadele. Eelkõige usub ETUC, et ühtekuuluvuspoliitika peab sisaldama Lissaboni ja Göteborgi eesmärke ning muutuma oluliseks vahendiks kõnealuste eesmärkide saavutamisel riiklike arenguprogrammide kaudu.

[5] http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_en.htm

[6] http://www.etuc.org/a/1637?var_recherche=%20economic%20and%20social%20cohesion%20policy%20in%20the%20enlarg

2. REFORMI PEAMISED ELEMENDID

2.1. Keskendumine kolmele ühenduse eesmärgile

Rakenduskavade osas tervitab ETUC komisjoni ettepanekut koostada lõplik loetelu peamistest teemadest – innovatsioon ja teadmistepõhine majandus, keskkonnakaitse ja riskiennetus, juurdepääsetavus ja üldist majandushuvi pakkuvad teenused –, täpsustades samas, et nimetatud teemad peavad osutama töökohtade loomisele ja piirkondlikule arengule.

Seejuures on ETUC allpool esitatud eritingimuste korral selle poolt, et prioriteetsete teemade rakendamisel keskendutaks kolmele põhimõistele: lähenemine, piirkondlik konkurentsivõime ja tööhõive ning Euroopa territoriaalne koostöö.

2.1.1. Lähenemine

ETUC usub, et laienenud liidu vähem arenenud piirkonnad, mis jäävad maha ühenduse keskmisest, peavad jääma prioriteetseks, nagu on sätestatud ka komisjoni ettepanekus. ETUC väidab samuti, et kõnealune eesmärk puudutab peamiselt piirkondi, mille SKT inimese kohta on alla 75% ühenduse keskmisest.

Peale selle toetab ETUC ettepanekut anda ajutist abi piirkondadele, mille SKT inimese kohta on alla 75% EL15 arvutatud keskmisest (edaspidi laienemise „statistiline mõju") ja kus jõukus ei ole kasvanud järsult. Samamoodi tuleks ajutist üleminekuabi anda neile riikidele, kes saavad rahalisi vahendeid Ühtekuuluvusfondist ning keda puudutab samuti laienemise statistiline mõju.

ETUC rõhutab aga veel kord oma muret seoses kahe eri tempos arendatava ühtekuuluvuspoliitika suuna ärahoidmisega, isegi kui tunnistame, et teatud prioriteedid võivad erineda lähtuvalt sellest, kas need hõlmavad EL15 või uute liikmesriikide kõige ebasoodsamas olukorras olevaid piirkondi.

Kuigi EL15-s on infrastruktuuri arendamisel tehtud edusamme, ei ole see nii uutes liikmesriikides. Isegi kui vältida toetusmeetmete killustamise ohtu, peab leidma tasakaalu infrastruktuuri tehtavate investeeringute ja inimkapitali kasuks tehtavate investeeringute vahel. Samas peavad infrastruktuuriga seotud projektid sisaldama tööhõiveeesmärki ja olema seotud inimressursipoliitikaga, kus on ruumi prognoosidele.

2.1.2. Piirkondlik konkurentsivõime ja tööhõive: muutuste prognoosimine ja edendamine

On selge, et struktuuriprobleemide ja ootamatute šokkide ning tööstuse ümberkorraldamise või majandusliku mitmekesistamise protsesside ning ettevõtete ühinemise jätkumine ja kiire levik mitmes ELi piirkonnas nõuab kõnealuste probleemsete piirkondade pidevat toetamist.

ETUC usub, et praeguses programmitöös võib 2. eesmärgi raames tõesti esineda rakendamise tasandil raskusi. See on äärmiselt keeruline, see pole piisavalt paindlik ning kättesaadav on vaid piiratud hulgal statistilisi andmeid, mis ei ole alati usaldusväärsed.

Kuna praegused 2. ja 3. eesmärk on liidetud piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive uue põhimõiste alla, peab piirkondliku arengu sotsiaalse mõõtme selgelt määratlema. Samamoodi on väga tähtis, et liikmesriigid tõepoolest tagaksid nõuetekohase seose riiklike tööhõivealaste tegevuskavade ja kaasamist käsitlevate tegevuskavadega.

ETUC tervitab komisjoni kavandatud kahepoolset lähenemist, tingimusel et kaht osa ka tegelikult kõikides liikmesriikides rakendatakse. Esiteks peaksid piirkondlikud arenguprogrammid aitama piirkondadel prognoosida ja edendada majanduslikke muutusi, suurendades oma konkurentsivõimet ja atraktiivsust, ning teiseks peaksid territoriaalsel tasandil määratletud programmid aitama inimestel valmistuda majanduslikeks muutusteks ja nendega kohaneda.

Kuigi on tõsi, et liikmesriigid suudavad tihedas koostöös piirkondadega kõige paremini määratleda kõige rohkem abi vajavad piirkonnad, peame piirkondade abikõlblikkuse osas sellegipoolest äärmiselt tähtsaks veel kord rõhutada, et struktuurifondid on ühenduse poliitika, mille kohaldamine tugineb ettekavatsetult paljudele ühistele eesmärkidele ja põhimõtetele, ning et kõnealune korraldus on kehtestatud selleks, et välistada mis tahes võimalus kõnealuse poliitika riiklikule tasandile langemiseks. Seda silmas pidades on ühelt poolt äärmi-

selt oluline määratleda objektiivsed abikõlblikkuse kriteeriumid ning teiselt poolt tagada kolme asjassepuutuva tasandi (Euroopa, riiklik ja piirkondlik) vahel seos ja optimaalne tasakaal.

2.1.3. Euroopa territoriaalne koostöö

ETUC kiidab heaks asjaolu, et innustatuna praeguse algatusega INTERREG saadud positiivsest kogemusest teeb komisjon ettepaneku seada uus eesmärk jätkata liidu territooriumi tasakaalustatud ja harmoonilist integratsiooni, toetades koostööd selle eri osade vahel ühenduse seisukohalt tähtsates küsimustes piiriülestel, riikidevahelistel ja piirkondadevahelistel tasanditel.

Koostöö- ja toetusmeetmeid neil kolmel tasandil peab tõepoolest tugevdama. 41 piirkondadevaheliste ametiühingute koostöökogude (ITUCid) tegevustest, sealhulgas uute liikmesriikidega piirnevates piirkondades ette võetud tegevustest saadud positiivne kogemus näitab, et just seda teed tuleb minna.

Samuti on laienemisest alates ELi välispiirid nihkunud, nihutades ka struktuuriprobleeme kõnealuste uute piirkondade suunas. Sellest tulenevalt usub ETUC, et kõnealustele piirkondadele tuleks pöörata erilist tähelepanu, optimeerides uue naabruspoliitika rahastamisvahendi kasutamist, ilma et vähendataks jõupingutusi ELi siseste piirialade toetamisel.

2.2 Konkreetsete territoriaalsete tunnusjoonte arvessevõtmine

ETUC usub, et äärepoolsed piirkonnad ja hõredalt asustatud kõrvalised piirkonnad, mida ohustab inimtühjaks jäämine, väärivad ELi erilist tähelepanu – edendada tuleks nii nende atraktiivsust kui ka konkurentsivõimet.

Sellega seoses tervitab ETUC komisjoni ettepanekut konkreetsete eraldiste kohta, mis on kavandatud tasakaalustama teatavaid piiranguid, mida äärepoolsed piirkonnad lähenemiseesmärgi raames on kogenud.

Nagu on ette pannud ka komisjon, on samuti tähtis, et rahaliste vahendite mis tahes eraldamisel piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärgi jaoks võetaks arvesse konkreetseid probleeme, mis on seotud juurdepääsu ja suuremate turgude kaugusega ning millega seisavad silmitsi saared, mägipiirkonnad ja hõredalt asustatud piirkonnad.

Kindlasti peab selgelt määratlema abikõlblikkuse kriteeriumid.

2.3 Lihtsustamine: tugevam abiandmise süsteem

ETUC toetab komisjoni kavandatud strateegilist lähenemist ning eelkõige iga-aastase strateegilise dialoogi loomist Euroopa institutsioonidega eesmärgiga läbi vaadata strateegiliste eesmärkide osas tehtud edusammud ja saavutatud tulemused. ETUC usub, et oma panuse andmiseks peab konsulteerima Euroopa sotsiaalpartneritega ühtekuuluvuspoliitika üldise strateegilise dokumendi osas. Samamoodi peaks sotsiaalpartneritega konsulteerima ka riiklikul tasandil liikmesriikide loodava strateegilise raamistiku osas.

Tõsi on, et suur osa reformist hõlmab abiandmise süsteemi lihtsustamist.

Ennekõike tervitab ETUC komisjoni ettepanekut säilitada pärast 2006. aastat ühenduse struktuuripoliitika peamised põhimõtted, nimelt kontsentratsioon, programmitöö, täiendavus ja partnerlus.

Samuti leiab ETUC, et menetlusi ja programme peab veelgi lihtsustama ja ratsionaliseerima, kuigi seejuures ei tohiks kahjustada toetusmeetmete kvaliteeti.

Samamoodi toetab ETUC komisjoni ettepanekut, mille eesmärk on suurem detsentraliseerimine, delegeerides liikmesriikidele ja piirkondadele rohkem vastutust, säilitades samas rahalise ranguse, tingimusel et komisjon tagab Euroopa poliitika ja eesmärkide järgimise ning seose Euroopa, riikliku ja piirkondliku tasandi vahel, et vältida võimalikke erinevusi liikmesriikide vahel ja siseselt.

Lõpetuseks tuleb märkida, et kui kavandatud n-ö ühtse fondi süsteem võib abiandmise süsteemi lihtsustada, peab tagama laiaulatusliku käsitluse ja paralleelsuse fondide vahel, nimelt selleks, et vältida fondide topeltkasutamist. Samuti peab jätkama jõupingutusi fondide integreeritud rakendamise suunas.

2.4. Ühenduse algatused

Varasemad kogemused on näidanud, et ühenduse algatustel on tähtis roll Euroopa identiteedi tugevdamisel, pakkudes võimalusi partnerlustega katsetamiseks ja nende arendamiseks. Peale selle peab ETUC samavõrd tähtsaks kõnealuste algatuste riikidevahelise ja innovaatilise iseloomuga seotud aspekte.

Seega, rõhutades komisjoni ettepanekute tähtsust, mille eesmärk on võrdsete võimaluste ja riikidevahelise koostöö tagamine, soovib ETUC säilitada ühenduse algatuse EQUAL või viia selle otseselt üle uue 2. eesmärgi alla, pidades silmas selle positiivseid tulemusi kõikide jaoks võrdsete võimaluste edendamisel radikaalselt muutuval tööturul ja püüdlustes võidelda igat liiki diskrimineerimisega.

2.5. Partnerluse põhimõte

ETUC on veendunud, et partnerlus on peamine põhimõte struktuurifondide meetmete eduka toimimise tagamisel. Tuleks püüelda kõrgetasemeliste partnerluste poole, kaasates sotsiaalpartnereid fondide sekkumistegevuste igasse etappi.

Sellega seoses soovib ETUC, et tulevastes struktuurifonde käsitlevates eeskirjades sätestataks selgesõnaliselt partnerluse põhimõte, selmet tugineda vaid riiklikele eeskirjadele ja tavadele, nagu komisjoni ettepanekus taas kord on ette pandud.

Seirekomisjoni koosseisu osas tervitab ETUC komisjoni ettepanekut sotsiaalpartnerite kaasamise kohta.

Samamoodi toetab ETUC ESFi osas komisjoni ettepanekut, mille kohaselt eraldatakse lähenemiseesmärgi raames vähemalt 2% ESFi vahenditest nii sotsiaalpartnerite suutlikkuse tõstmiseks kui nende ühistegevusteks. Samas nõuab ETUC, et lisataks selgesõnaline viide sotsiaaldialoogile kooskõlas komisjoni teatisega „Partnerlus muutusteks laienenud Euroopas – Euroopa sotsiaaldialoogi panuse suurendamine" (KOM(2004) 557[7]).

ETUCil on sellegipoolest kahju, et komisjoni ettepaneku kohaselt on Euroopa Sotsiaalfond ainuke fond, mis sõltub sotsiaalpartnerite aktiivsest osalemisest selle Euroopa korralduskomitees. ETUC leiab, et nende osalus võib anda märkimisväärset lisandväärtust. Sellest tulenevalt on äärmiselt oluline, et seda liiki osalemine nähtaks ette ka teiste struktuurifondide puhul Euroopa ja riiklikul tasandil.

Samamoodi leiab ETUC, et tulevikus peavad iga-aastased kohtumised Euroopa Komisjoni ja sotsiaalpartnerite vahel hõlmama tõelist konsulteerimist, ning nõuab, et liikmesriikide ja komisjoni vaheliseks aruteluks loodaks ka teisi foorumeid.

Samuti peab sotsiaalpartneritel olema juurdepääs tehnilisele abile oma suutlikkuse tõstmiseks, eelkõige uutes liikmesriikides, et neil oleks struktuurifondide rahastatavate projektide haldamises ja rakendamises lihtsam osaleda.

3. RAHALISED VAHENDID

On üldiselt teada, et liidu eelarvevahendite investeerimise praegune tase on suhteliselt tagasihoidlik võrreldes saavutatud positiivsete tulemustega, eelkõige ebasoodsamas olukorras olevate piirkondade paranenud olukorda ning lähenemise algust silmas pidades.

Arvestades peale selle liikmesriikide ambitsioone seoses ELiga, ei saa rahalised vahendid võrreldes laienemiseesmärkide ja reformitud Lissaboni ja Göteborgi strateegiatega jääda praegusele tasemele.

Sellest tulenevalt leiab ETUC, et kui soovitakse saavutada edu, peab kiirendama seniseid jõupingutusi vähem arenenud piirkondade majanduskasvu, tööhõive, konkurentsivõime ja säästva arengu stimuleerimiseks.

[7] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2004/com2004_0557en01.pdf

Pidades silmas finantsperspektiivis aastateks 2007–2013 komisjoni kavandatud ülemmäära (1,24%), leiab ETUC, et ühtekuuluvuspoliitikale eraldatud 0,41% ei ole piisav, kui EL soovib saavutada Euroopa arendamise jätkamiseks sätestatud ambitsioonikad eesmärgid.

AMETIÜHINGUD JA EUROOPA SOTSIAALFOND AASTATEL 2007-2013

- ESFi peamised tunnusjooned aastatel 2007–2013
- ESFi eesmärk
- Kohaldamisala
- Programmitöö vahendid
- Milline on ametiühingute roll?

EUROOPA SOTSIAALFOND AASTATEL 2007–2013

Peamised tunnusjooned
- Suurem integreeritus Euroopa prioriteetidega tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnas
- Suurem integreeritus Euroopa Regionaalarengu Fondi eesmärkidega
- Innovaatiliste tegevuste ja riikidevahelise koostöö süvalaiendamine

NB: Ametiühingute seisukohast peab ESFi kasutama sünergias:
- uue elukestva õppe programmiga aastateks 2007–2013;
- teadus- ja arendustegevuse seitsmenda raamprogrammiga;
- riikliku, piirkondliku ja kohaliku Euroopa poliitikaga.

ESFi EESMÄRK

1) Tugevdada majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust, suurendades tööhõivet ja tööhõivevõimalusi (kvantiteet ja kvaliteet)
   - Täistööhõive
   - Tööjõu kvaliteet ja tootlikkus
   - Sotsiaalne kaasatus
   - Vähendada riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke erinevusi tööhõive vallas

Vt → Tööhõivepoliitika suunised aastateks 2005–2008
Vt → Tööprogrammi „Haridus ja koolitus 2010” eesmärgid

TÖÖHÕIVEPOLIITIKA SUUNISED AASTATEKS 2005–2008 JA ESF

nr 17 Rakendada tööhõivepoliitikat, mis on suunatud täieliku tööhõive saavutamisele, töö kvaliteedi ja tootlikkuse paranemisele ning sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamisele

nr 18 Edendada elutsüklipõhist lähenemist töötamisele

nr 19 Tagada tööotsijatele, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevatele inimestele ja mitteaktiivsetele inimestele pääs tööturule, muuta töö neile atraktiivseks ning tasuvaks

nr 20 Parandada tööturgude vajaduste rahuldamist

nr 21 Sotsiaalpartnerite rolli vajalikul määral arvesse võttes edendada paindlikkust koos töösuhete püsivusega ning vähendada tööturu killustatust
nr 22 Tagada tööhõivet soodustav tööjõukulutuste kasv ja palkade kujunemise mehhanismid
nr 23 Laiendada ja parandada investeerimist inimkapitali
nr 24 Kohandada haridus- ja koolitussüsteeme vastavalt uutele pädevusnõuetele.

HARIDUS- JA KOOLITUSEESMÄRGID AASTAKS 2010

KVANTITATIIVSED EESMÄRGIDVähendada kooli pooleli jätmise määra, et see ei ületaks 10%.
Suurendada matemaatikat, füüsikat ja tehnoloogiat õppima asuvate üliõpilaste arvu 15%.
Tõsta vähemalt keskkooli lõpetanud 22-aastaste noorte osakaal 85%-le.
Vähendada 20% võrra õpilaste osakaalu, kelle teadmised on võrdsed PISA lugemisoskuse skaala 1. tasemega või sellest madalamad.
Tõsta uuringule eelnenud nelja nädala jooksul haridus- või koolitusmeetmetes osalenud 25–64-aastase elanikkonna osakaal 12,5%-le.

„POLIITILISED" EESMÄRGID
- Koostada õpitulemustele rajatud Euroopa sertifitseerimisraamistik ja katsetada seda
- Koostada õppepunktide süsteem ja katsetada seda
- Seada sisse koostöö kvaliteedi vallas hariduse ja kutseõppe kvaliteedi tagamise Euroopa võrgustiku kaudu
- Soodustada Europassi kasutamist

ESFi KOHALDAMISALA AASTATEL 2007–2013

Lähenemise ja konkurentsivõime eesmärkide seisukohalt

a) Töötajate ja ettevõtjate kohanemisvõime
1) Elukestev õpe, juurdepääs koolitusele, eelkõige madala kvalifikatsiooniga ja eakatele töötajatele, kvalifikatsioonide ja oskuste arendamine, info- ja sidetehnoloogiate levitamine
2) Töökorralduse, tervishoiu ja ohutuse ning kutsealaste vajaduste määratlemise (sealhulgas ümberkorralduste jooksul) innovaatiliste meetodite levitamine

b) Parandada juurdepääsu tööhõivele
1) Tugevdada tööhõiveteenuseid
2) Aktiivsed ja ennetavad meetmed vajaduste määratlemiseks: ettevalmistatud koolitus, tööotsimine, ettevõtete loomine, eakad töötajad, töö ja eraelu tasakaal
3) Meetmed eesmärgiga parandada juurdepääsu tööhõivele ja pikaajalist tööhõivet, vähendada töötavate naiste eraldatust ning kaotada ebavõrdsus töö tasustamisel
4) Meetmed eesmärgiga julgustada võõrtöötajate osalemist tööhõives ja nende integratsiooni ning lihtsustada töötajate liikuvust

c) Sotsiaalne kaasatus ja diskrimineerimise vastane võitlus
1) Hõlvamisprogramm ebasoodsas olukorras olevate inimeste tööhõiveks ning neile hariduse ja koolituse pakkumiseks
2) Võitlemine diskrimineerimisega tööturul

d) Inimkapital
1) Haridus- ja koolitussüsteemide reformid (tööalane konkurentsivõime, kohanemine tööjõuvajadustega, innovatsioon)
2) Kõrgharidusasutuste, teadusuuringute- ja tehnoloogiakeskuste ja ettevõtjate võrgustike loomine

e) Partnerlused ja kokkulepped sotsiaalpartnerite ja vabaühendustega riiklikul, piirkondlikul, kohalikul ja riikidevahelisel tasandil

ESF PARAIŠKŲ APIMTIS 2007-2013

Vien sanglaudos tikslui

a) Investavimas į žmogiškąjį kapitalą
1) Švietimo ir mokymo sistemų reformavimas žinių visuomenei ir visą gyvenimą trunkančiam mokymuisi (VGTM)
2) dalyvavimo švietime ir VGTM sustiprinimas (iškritimų iš mokyklos, lytinės diskriminacijos mažinimas, kokybės kėlimas)
3) Žmogiškasis kapitalas tyrimuose ir technologijose (universitetai ir tyrėjai)

b) Sustiprinti valdžios organų, socialinių partnerių ir nevyriausybinių organizacijų gebėjimus ir efektyvumą, norint užtikrinti gerą valdymą
1) Studijos, statistika ir ekspertizės siekiant pagerinti politikos ir programų kūrimą, kontroliavimą ir vertinimą
2) Specifinis atitinkamų valdžios organų, socialinių partnerių ir nevyriausybinių organizacijų personalo mokymas.

1: valdžia, atsakinga už kiekvienos veiksmų programos valdymą, turi paskatinti atitinkamą socialinių partnerių dalyvavimą ESF finansuotuose veiksmuose
2: ESF reglamento straipsnis 5p3: atitinkama ESF išteklių apimtis yra paskiriama socialinių partnerių galių vystymui (mokymai, sistemizavimas, socialinis dialogas, ypač darbuotojų ir kompanijų adaptacijai)
3: ESF gali palaikyti daugiašalius ir tarpregioninius veiksmus (dalinimasis informacija, gera patirtimi, ir t.t.)

FONDŲ PROGRAMAVIMO ĮRANKIAI

1) Bendruomenė strateginiai nurodymai, skatinantys sanglaudą
2) Nacionaliniai strategijos dokumentai (bendras fondų tikslų supratimas ir strategija)
3) Valstybės narės regionų veiksmų programos

ESF 2007-2013 – KOKS YRA PROFESINIŲ SĄJUNGŲ VAIDMUO?

1) Sutelkti profesinių sąjungų tikslus, siejančiųs ESF misijų paraišką (sektoriniuose ir tarpsektoriniuose) daugiašaliuose, nacionaliniuose, regioniniuose ir vietiniuose lygmenyse
2) Naudotis pasikeitimo forumais ir ESF siūlomomis galimybėmis
3) Garantuoti plačią žinių sklaidą (mokymai/informavimas) tarp profesinių sąjungų ir darbuotojų

1)Sutelkti tikslus, siejančius ESF misijų paraiškasS

- *Prieigą prie švietimo ir visą gyvenimą trunkančio mokymosi*
- *Investicijas*
- *Darbo ir mokymų laiko organizavimą*
- *Profesinio ir kitų mokymų poreikio analizes*
- *Įgūdžių pripažinimą ir patvirtinimą*
- *Švietimo ir mokymo inovacijas*
- *Sąsajas su darbo pasauliu (stažuotės, gamybiniai mokymai)*
- *Lygias galimybes*

  - Socialinį dialogą
  - Plačią partnerystę, konkrečiai, vietiniu lygiu
  - Derybas dėl mokymų

2) Iš pasikeitimo forumų ir ESF teikiamų galimybių turėti naudą

a) Stebėjimo komitetai
- Pasiruošimas
- Veiksmų programų įgyvendinimas
- Įvykdymas (pagal nacionalinius standartus)
- Įvertinimas

b) ESF reglamento straipsnis 5.3

3) Skleiskite žinias tarp profesinių sąjungų

- Bendra veikla tarp skirtingų skyrių
- ICT panaudojimas
- Mėginti įtraukti struktūrinių fondų modulį 2007-2013 į esamas ("standartines") profesinių sąjungų mokymo programas
- Sustiprinti potencialą daugiašaliams veiksmams, pasitelkiant CES/ETUI-REHS tinklus

PAGALBINĖS PUBLIKACIJOS, SU KURIOMIS PRIIMANTYS PROFESINIŲ SĄJUNGŲ SPRENDIMUS TURĖTŲ SUSIPAŽINTI

- Bendruomenės strateginiai nurodymai sanglaudos palaikymui 2007-2013
- Užimtumo politikos gairės 2005-2008
- 2007-2013 ESF reguliavimo nuostatai
- Nacionalinė strateginė struktūra (santrauka) 2007-2013
- Nacionalinis ar regioninis veiksmų programos
- Kiti nacionaliniai, regioniniai ir vietiniai programavimo dokumentai (pvz. sutartys)

Roberto Pettenello
CGIL, Italija

EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF
Programmiperiood 2007-2013
ESF TOETUS
SOTSIAALPARTNERITELE
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS
social dialogue
40
PROGRESS
90
EGF
500
ESF
11,000
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS
tasand
toetuse saajad
juhtimine
sotsiaaldialoog
PROGRESS
EL
sotsiaalpartnerid
kõik
otse
EGF
ettevõte
valitsused
ESF
riiklik
kõik
jagatud
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

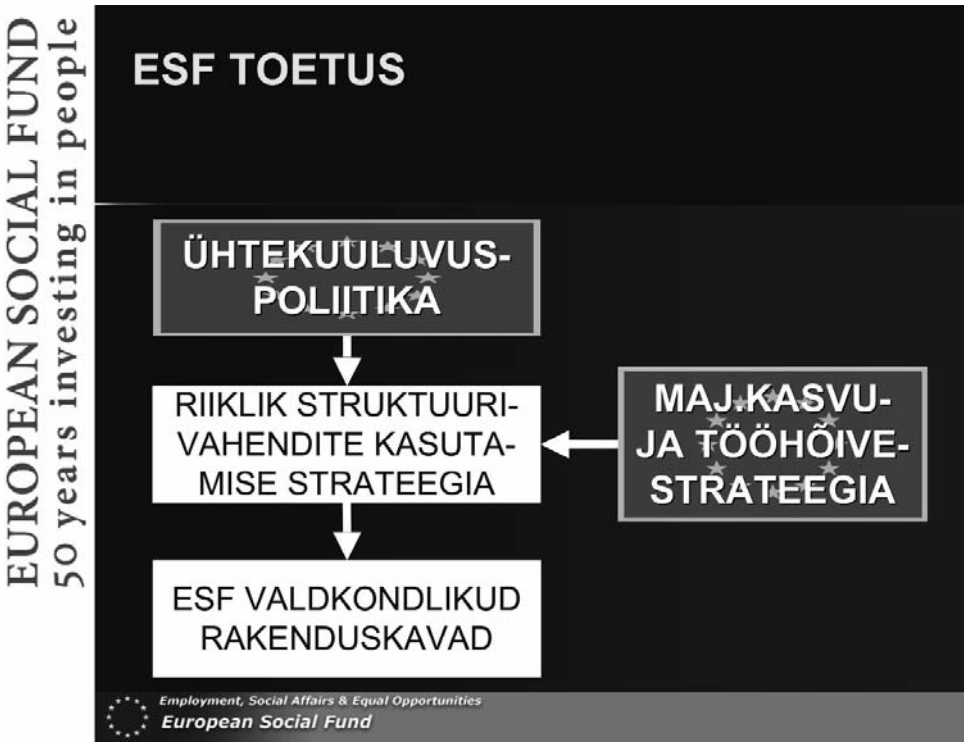
EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS
ÜHTEKUULUVUS-POLIITIKA
RIIKLIK STRUKTUURI-VAHENDITE KASUTA-MISE STRATEEGIA
MAJ.KASVU- JA TÖÖHÕIVE-STRATEEGIA
ESF VALDKONDLIKUD RAKENDUSKAVAD
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

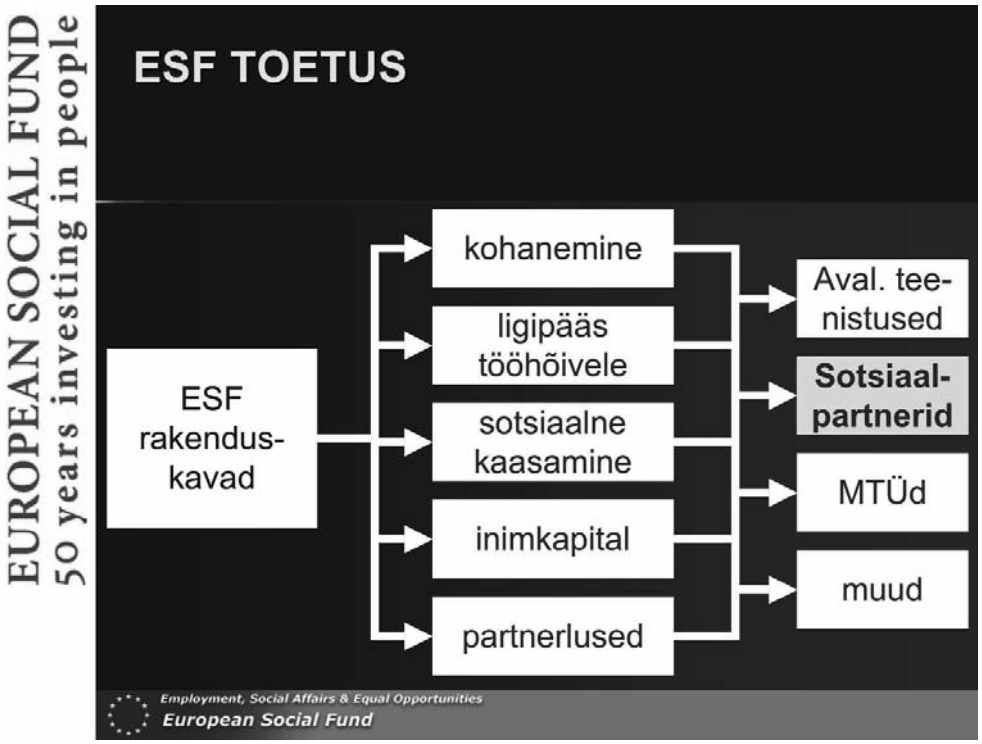
EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS
ESF rakendus-kavad
kohanemine
ligipääs tööhõivele
sotsiaalne kaasamine
inimkapital
partnerlused
Aval. tee-nistused
Sotsiaal-partnerid
MTÜd
muud
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF MÄÄRUS
Art. 3 §1.e partnerlus
1. Lähenemise ning piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärgi raames toetab ESF liikmesriikide meetmeid allpool loetletud prioriteetide alusel:
(…)
(e) partnerluste, kokkulepete ja algatuste edendamine võrgustike loomise kaudu asjaomaste sidusrühmade poolt nagu sotsiaalpartnerid & MTÜd nii riiklikul, piirkondlikul kui kohalikul tasandil eesmärgiga koonduda reformide läbiviimiseks tööhõive ja tööturule kaasamise valdkonnas
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people

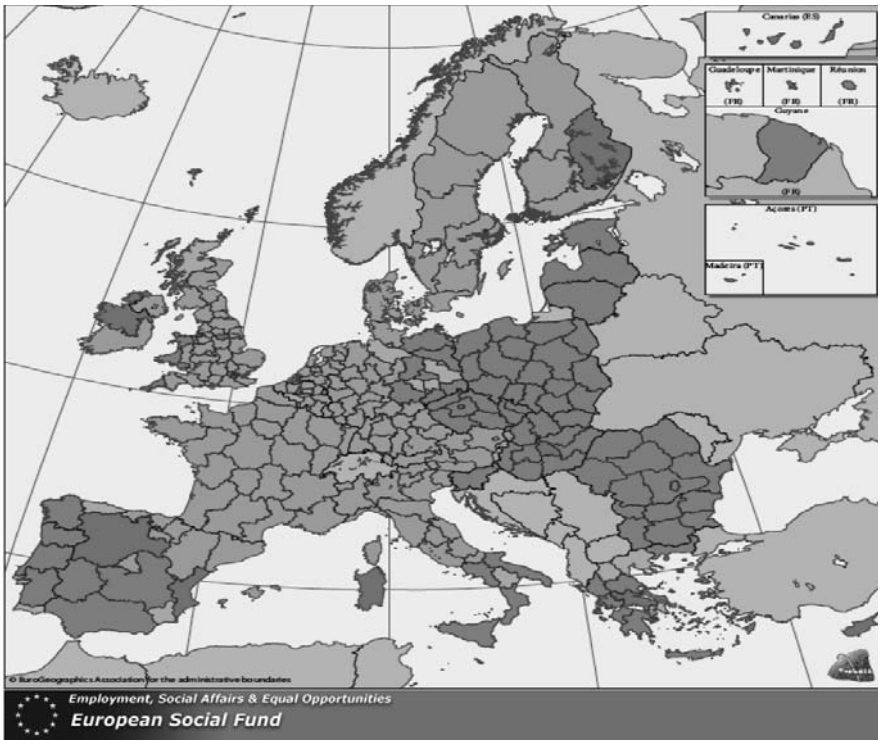

EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people

ESF MÄÄRUS
Art. 3 §2.b suutlikkuse suurendamine

2. Lähenemise eesmärgi raames (k.a. üleminekuregioonid) toetab ESF meetmeid (…) :

(b) sotsiaalpartnerite institutsioonilise suutlikkuse ja tõhususe suurendamine (…), vajaduse korral, (…), eelkõige edendades:

(ii) suutlikkuse suurendamist poliitika ja programmide väljaarendamisel asjaomastes valdkondades, kaasa arvatud õigusaktide rakendamiseks eriti (…) abil (…) , kaasa arvatud sotsiaal- ja (…) partnerid (…)

Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people

ESF MÄÄRUS
Art. 5 hea haldustava

2. Liikmesriigid tagavad asjakohasel territoriaalsel tasemel sotsiaalpartnerite kaasamise ja piisava konsulteerimise teiste sidusrühmadega ning nende osalemise ESFi abi ettevalmistamisel, rakendamisel ja järelvalvel.
3. Iga rakenduskava elluviimist korraldav asutus soodustab sotsiaalpartnerite piisavat osalemist artikli 3 alusel rahastatavates tegevustes.

Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people

ESF REGULATION
Art. 5 partnerlus

3. (järg)
Lähenemise eesmärgi raames eraldatakse kohane määr ESFi ressurssidest suutlikkuse suurendamisele, mis hõlmab:
   – koolitust
   – võrgustike loomist
   – sotsiaaldialoogi arendamist ja sotsiaalpartnerite ühistegevusi, eelkõige seoses artikli 3 lõike 1 punktis a märgitud töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimega.

Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

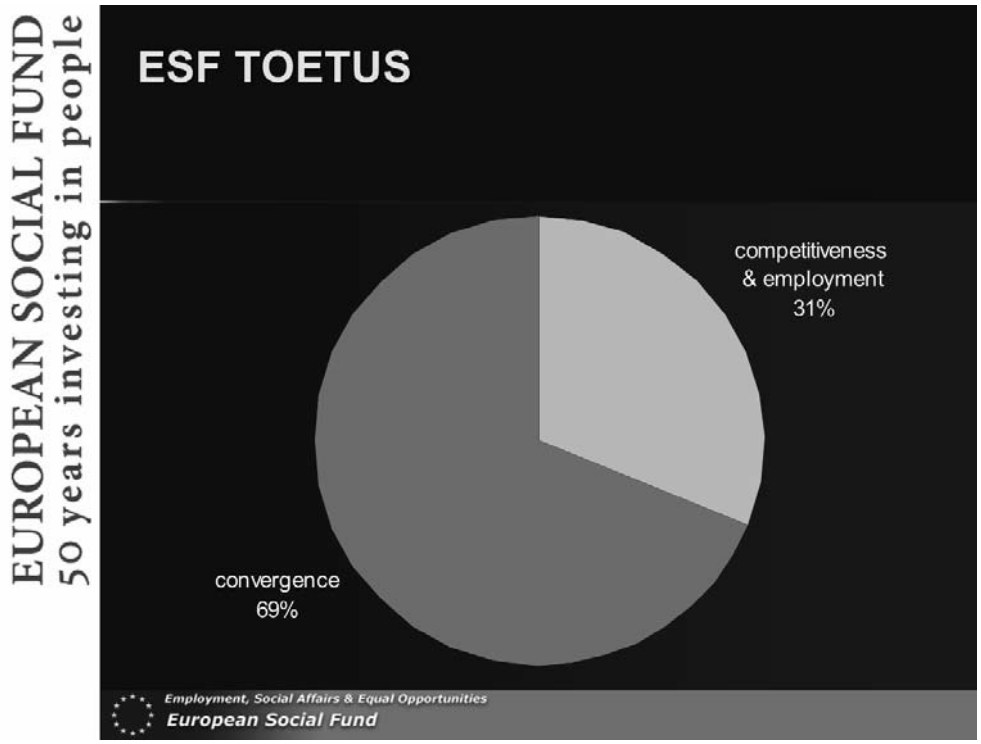
EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS
competitiveness
& employment
31%
convergence
69%
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

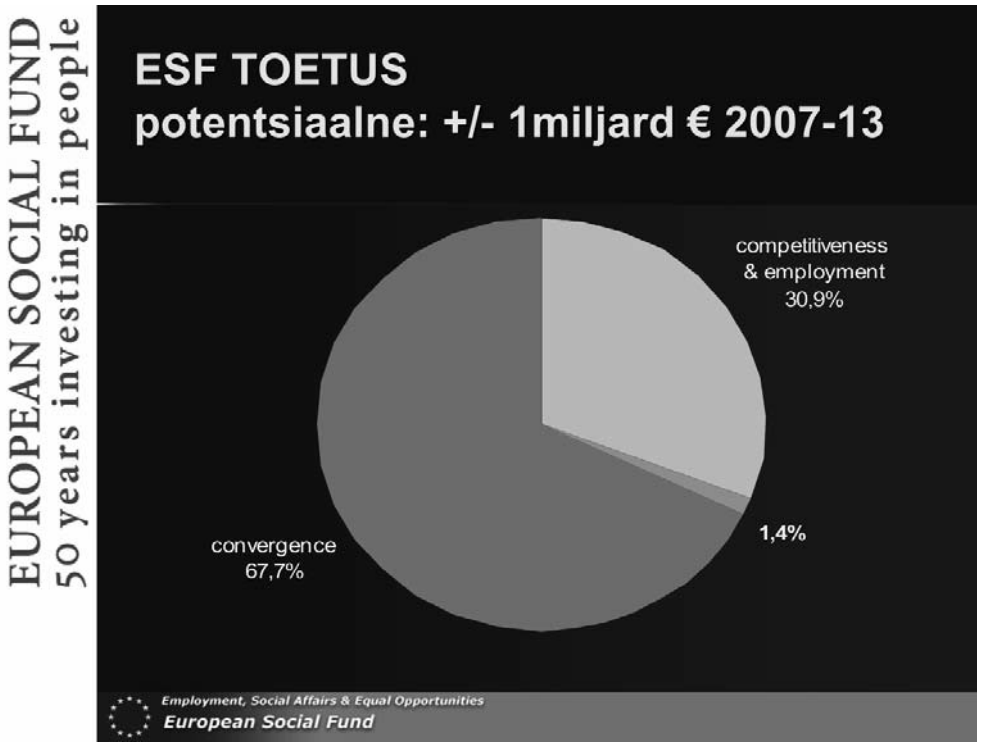
EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS
potentsiaalne: +/- 1miljard € 2007-13
competitiveness
& employment
30,9%
1,4%
convergence
67,7%
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS PROJEKTIDELE
UURING – 13 VASTUST
Austria
Saksamaa
Kreeka
Itaalia
Hispaania
Malta
Ungari
Poola
Eesti
Leedu
Soome
Luxembourg
Holland
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS PROJEKTIDELE
küllaldasel määral?
0.5%
1.2%
2%
???
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

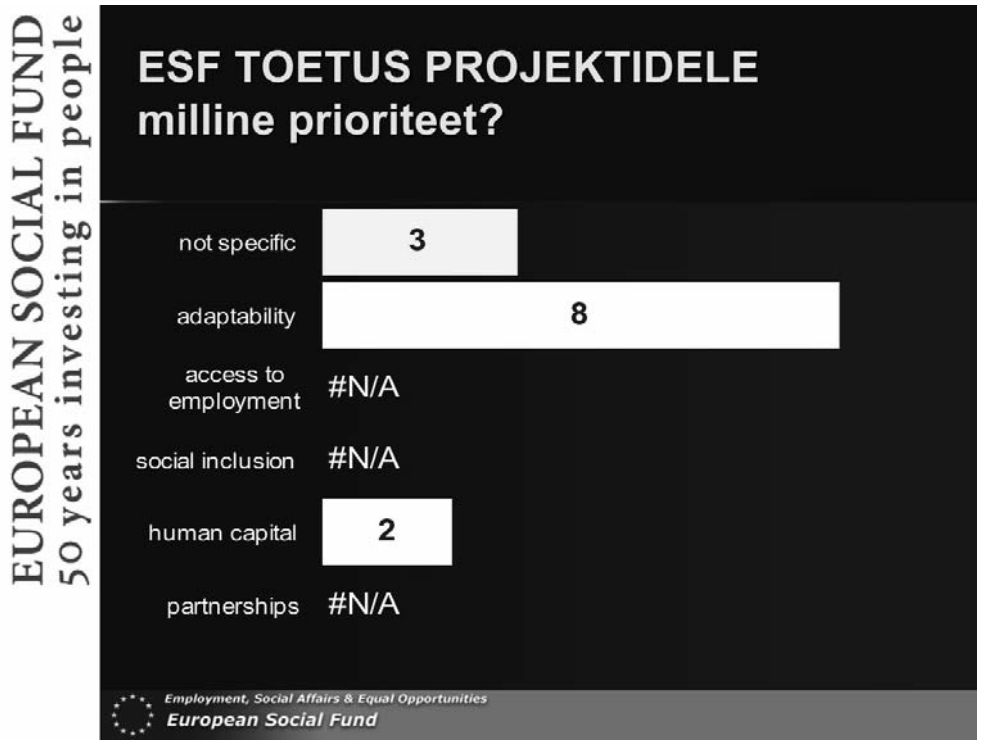
EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS PROJEKTIDELE
milline prioriteet?
not specific
3
adaptability
8
access to employment
#N/A
social inclusion
#N/A
human capital
2
partnerships
#N/A
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

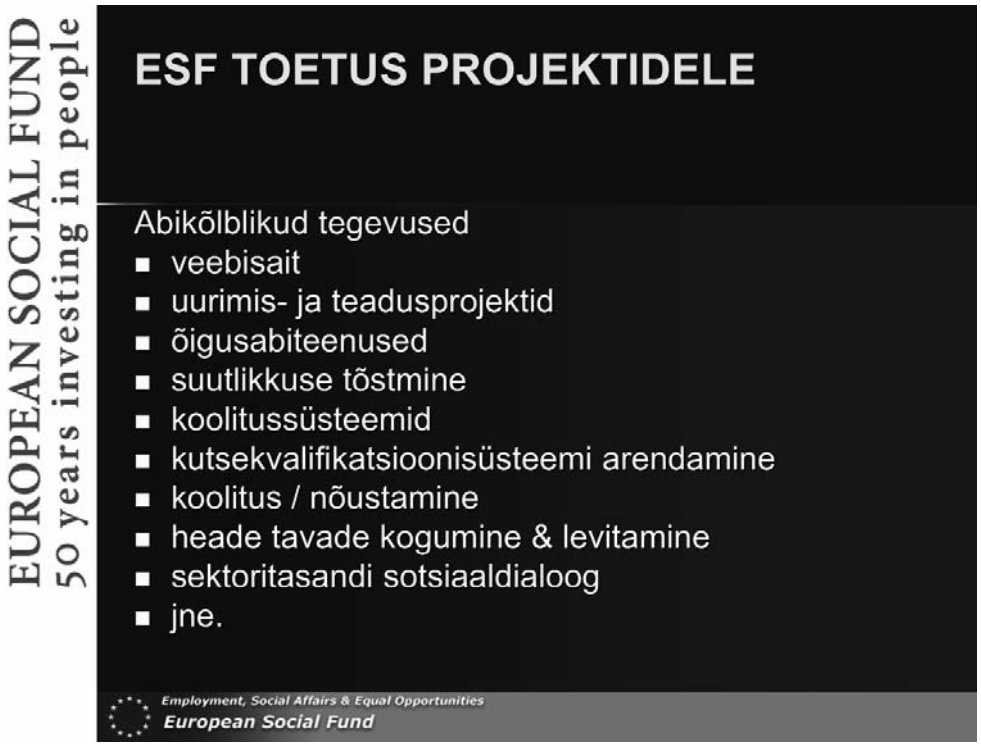
EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS PROJEKTIDELE
Abikõlblikud tegevused
veebisait
uurimis- ja teadusprojektid
õigusabiteenused
suutlikkuse tõstmine
koolitussüsteemid
kutsekvalifikatsioonisüsteemi arendamine
koolitus / nõustamine
heade tavade kogumine & levitamine
sektoritasandi sotsiaaldialoog
jne.
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

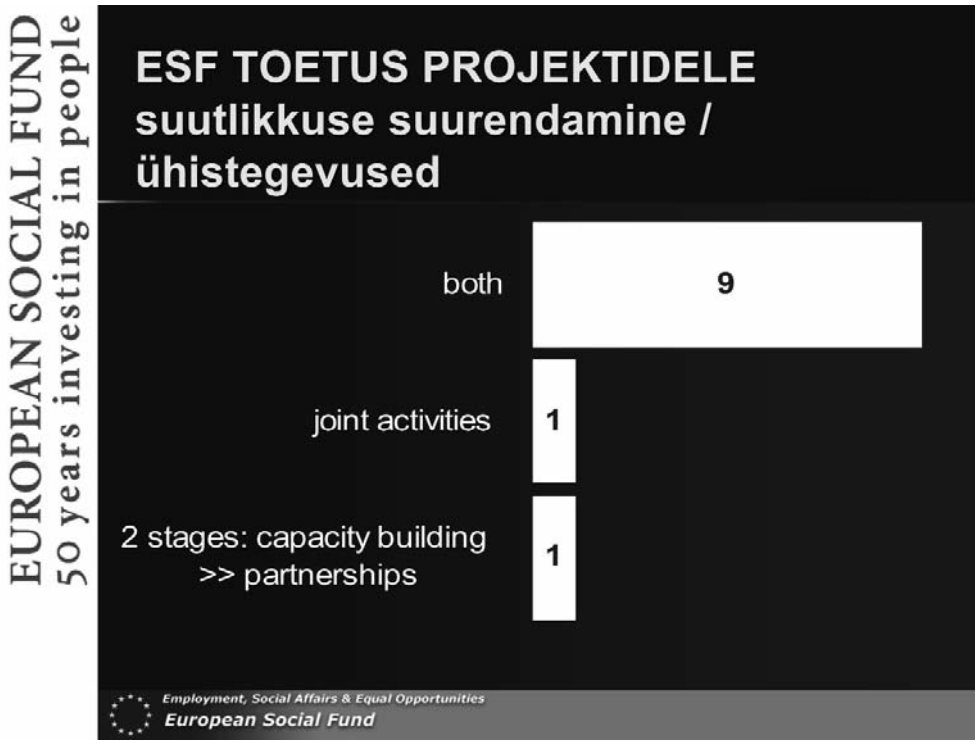
EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS PROJEKTIDELE
suutlikkuse suurendamine /
ühistegevused
both
9
joint activities
1
2 stages: capacity building
>> partnerships
1
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

EUROPEAN SOCIAL FUND
50 years investing in people
ESF TOETUS PROJEKTIDELE
projektitaotluste konkurss
both
7
calls for
proposals
3
not decided
2
Employment, Social Affairs & Equal Opportunities
European Social Fund

Dominique Be
DG Employment, European Commission

KASULIKUD LINGID

EFS: **http://ec.europa.eu/employment_social/esf/**

EUIS: **http://www.etui-rehs.org/education/eu_information_service**

Progress: **http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html**

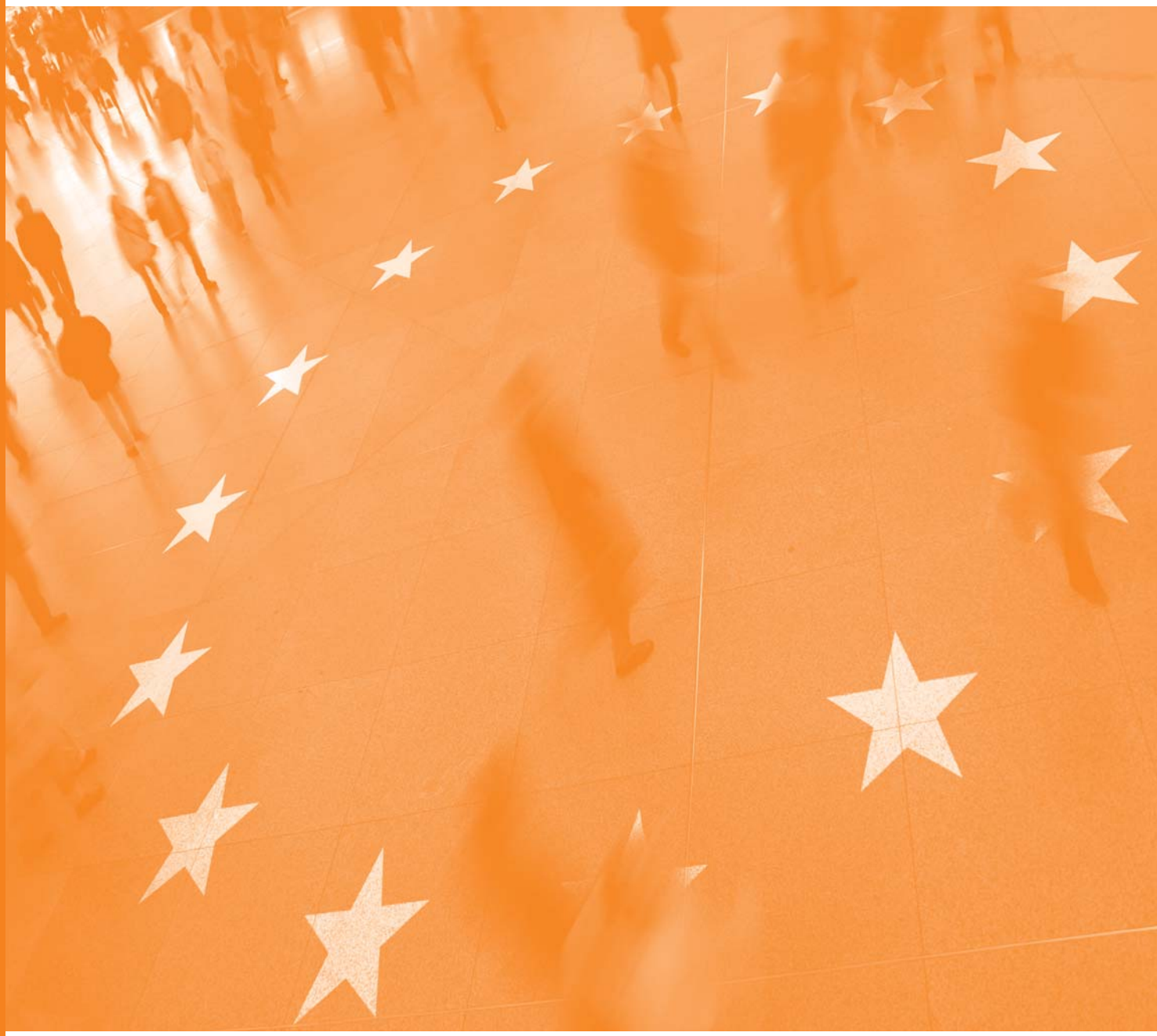

ETUI-REHS
European Trade Union Institute

RESEARCH
EDUCATION
HEALTH & SAFETY

Boulevard du Roi Albert II, 5 box 4
B - 1210 Brussels
Tel : +32.2.224.04.70
Fax: +32.2.224.05.02
Email: etui-rehs@etui-rehs.org
http://www.etui-rehs.org/